

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMALARI OLAN VE OLMAYAN YETİŞKİN
BİREYLERİN ROMANTİK KISKANÇLIK VE SALDIRGANLIK
DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMALI OLARAK İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Gülesin KÖŞSEKOĞLU

Psikoloji Anabilim Dalı
Psikoloji Bilim Dalı

TEMMUZ 2021

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMALARI OLAN VE OLMAYAN YETİŞKİN
BİREYLERİN ROMANTİK KISKANÇLIK VE SALDIRGANLIK
DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMALI OLARAK İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Gülesin KÖŞŞEKOĞLU
(Y1912.481024)

Psikoloji Anabilim Dalı
Psikoloji Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Kahraman GÜLER

TEMMUZ 2021

ONAY FORMU

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Çocukluk Çağı Travmaları Olan Ve Olmayan Yetişkin Bireylerin Romantik Kıskançlık Ve Saldırganlık Düzeylerinin Karşılaştırılmalı Olarak İncelenmesi” adlı çalışmanın, proje aşamasından sonuçlanmasına kadar tüm süreçte bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım kaynakların gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim.

Gülesin KÖŞŞEKOĞLU

ÖNSÖZ

Araştırmanın gerçekleştirilmesinde önerileriyle bana destek olan ve yol gösteren değerli danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Kahraman Güler'e en derin saygı ve teşekkürlerimi sunuyorum. Yetişmemde emeği geçen hocalarıma, yüksek lisans eğitimim süresince yardımlarını esirgemeyen, çalışmanın gönüllü katılımcılarına ve değerli meslektaşlarıma katkılarından dolayı teşekkür ederim.

TEMMUZ 2021

Gülesin KÖŞSEKOĞLU

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ.....	iv
İÇİNDEKİLER	v
KISALTMALAR	vii
ÇİZELGE LİSTESİ.....	viii
ÖZET.....	ix
ABSTRACT	x
1. GİRİŞ	1
1.1 Problem Bildirme	1
1.2 Alt Problemler	1
1.3 Araştırmanın Hipotezleri.....	2
1.4 Araştırmanın Amacı	3
1.5 Araştırmanın Önemi	3
1.6 Araştırmanın Varsayımları.....	3
1.7 Araştırmanın Sınırlılıkları	3
1.8 Tanımlar	4
2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ LİTERATÜR TARAMASI.....	5
2.1 Travma	5
2.1.1 Çocukluk çağı travmaları	5
2.1.1.1 Tanımı	5
2.1.1.2 Çocukluk çağı travma türleri.....	7
2.1.1.3 Çocukluk çağı travmalarının risk faktörleri	10
2.2 Romantik Kıskançlık.....	10
2.2.1 Romantik kıskançlığı tetikleyen durumlar	11
2.2.2 Romantik kıskançlıkla başa çıkma yolları	13
2.2.3 Romantik kıskançlığın etkileri	14
2.3 Saldırganlık	15
2.3.1 Tanımı	15
2.3.2 Nedenleri	16
2.3.3 Saldırganlığa kuramsal bakış	17
2.3.3.1 Biyolojik yaklaşımlar	17
2.3.3.2 Engellenme-Saldırganlık kuramı	17
2.3.3.3 Sosyal öğrenme kuramı.....	18
2.3.3.4 Psikoanalitik kuram.....	18
2.3.3.5 Davranışçı kuram	19
2.3.4 Saldırganlık türleri	19
2.3.4.1 Araçsal (edilgen) saldırganlık	19
2.3.4.2 Düşmanlık içeren (yıkıcı) saldırganlık.....	19
2.3.4.3 Atılgnalık	20
2.3.5 Saldırganlığı etkileyen faktörler.....	20
2.3.5.1 Aile.....	20

2.3.5.2 Kitle iletişim araçları.....	21
2.3.5.3 Çevresel faktörler.....	21
3. YÖNTEM.....	23
3.1 Araştırmanın Modeli	23
3.2 Araştırmanın Evren ve Örneklemi	23
3.3 Veri Toplama Araçları	23
3.3.1 Demografik bilgi formu	23
3.3.2 Çocukluk çağı travma ölçeği.....	23
3.3.3 Saldırganlık ölçeği	24
3.3.4 Romantik kıskançlık ölçeği.....	24
3.4 Veri Analizi	24
4. BULGULAR.....	27
4.1 Çocukluk Çağı Travması Olan Katılımcılara İlişkin Bulgular.....	31
4.2 Çocukluk Çağı Travması Olmayan Katılımcılara İlişkin Bulgular.....	43
5. TARTIŞMA VE SONUÇ.....	53
5.1 Çocukluk Çağı Travması Olup Olmaması Değişkenine Göre Romantik Kıskançlık Ölçeği ve Saldırganlık Ölçeğinden Elde Edilen Puanların İncelenmesi	53
5.2 Çocukluk Çağı Travmaları İle Cinsiyet Değişkeni Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.....	55
5.3 Çocukluk Çağı Travmaları Bulunan Bireylerin Cinsiyet Değişkenine Göre Saldırganlık Ölçeği Puanlarının Tartışılması	56
5.4 Çocukluk Çağı Travmaları İle Yaş Değişkeni Arasındaki İlişkinin Tartışılması	56
5.5 Çocukluk Çağı Travmaları Bulunan Bireylerin Yaş Değişkenine Göre Romantik Kıskançlık Puanlarının Tartışılması	57
5.6 Çocukluk Çağı Travmaları Bulunan Bireylerin Yaş Değişkenine Göre Saldırganlık Puanlarının Tartışılması.....	58
6. ÖNERİLER	59
KAYNAKLAR	60
EKLER.....	68
ÖZGEÇMİŞ.....	89

KISALTMALAR

- ÇÇTÖ** : Çocukluk Çağı Travma Ölçeği
RKÖ : Romantik Kıskançlık Ölçeği
SÖ : Saldırganlık Ölçeği

ÇİZELGE LİSTESİ

Sayfa

Çizelge 3.1: Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Romantik Kıskançlık Ölçeği, Saldırganlık Ölçeğine İlişkin Çarpıklık ve Basıklık Değerleri	25
Çizelge 3.2: Korelasyon Katsayısına İlişkin Sayısal Sınırlar	26
Çizelge 4.1: Demografik Değişkenlere Göre Dağılım	27
Çizelge 4.2: Katılımcıların Yaşlarına İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler.....	28
Çizelge 4.3: Çocukluk Çağı Travması Olup Olmaması Değişkenine Göre Romantik Kıskançlık Ölçeği ve Saldırganlık Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Karşılaştırılması	28
Çizelge 4.4: Çocukluk Çağı Travması Olan Katılımcıların Yaş, Eğitim Durumu, Aylık Gelir Değişkenleri ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Romantik Kıskançlık Ölçeği, Saldırganlık Ölçeği Puanlarının İlişkisi	31
Çizelge 4.5: Çocukluk Çağı Travması Olan Katılımcıların Saldırganlık Ölçeği ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği Puanlarının İlişkisi.....	34
Çizelge 4.6: Çocukluk Çağı Travması Olan Katılımcıların Romantik Kıskançlık Ölçeği ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği Puanlarının İlişkisi	35
Çizelge 4.7: Çocukluk Çağı Travması Olan Katılımcıların Romantik Kıskançlık Ölçeği ile Saldırganlık Ölçeği Puanlarının İlişkisi	38
Çizelge 4.8: Çocukluk Çağı Olan Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Romantik Kıskançlık Ölçeği ve Saldırganlık Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Karşılaştırılması.....	40
Çizelge 4.9: Çocukluk Çağı Olan Katılımcıların Medeni Durum Değişkenine Göre Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Romantik Kıskançlık Ölçeği ve Saldırganlık Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Karşılaştırılması.....	41
Çizelge 4.10: Çocukluk Çağı Travması Olmayan Katılımcıların Yaş, Eğitim Durumu, Aylık Gelir Değişkenleri ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Romantik Kıskançlık Ölçeği, Saldırganlık Ölçeği Puanlarının İlişkisi	43
Çizelge 4.11: Çocukluk Çağı Travması Olmayan Katılımcıların Saldırganlık Ölçeği ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği Puanlarının İlişkisi.....	44
Çizelge 4.12: Çocukluk Çağı Travması Olmayan Katılımcıların Romantik Kıskançlık Ölçeği ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği Puanlarının İlişkisi.....	45
Çizelge 4.13: Çocukluk Çağı Travması Olmayan Katılımcıların Romantik Kıskançlık Ölçeği ile Saldırganlık Ölçeği Puanlarının İlişkisi.....	48
Çizelge 4.14: Çocukluk Çağı Olmayan Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Romantik Kıskançlık Ölçeği ve Saldırganlık Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Karşılaştırılması.....	50
Çizelge 4.15: Çocukluk Çağı Olmayan Katılımcıların Medeni Durum Değişkenine Göre Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Romantik Kıskançlık Ölçeği ve Saldırganlık Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Karşılaştırılması ...	51

ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMALARI OLAN VE OLMAYAN YETİŞKİN BİREYLERİN ROMANTİK KISKANÇLIK VE SALDIRGANLIK DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMALI OLARAK İNCELENMESİ

ÖZET

18 yaşından küçük olan çocukların maruz kaldığı cinsel istismar, duygusal istismar, fiziksel istismar, duygusal ihmal ve fiziksel ihmal bireyin psikolojisini ve gelişimini olumsuz yönde etkilenmesi çocukluk çağı travmaları olarak ifade edilmektedir. Romantik kıskançlık kişinin ilişki yaşadığı partneri ile gerçek veya olağan dışı bir kişi arasında kalması ya da romantik ilişkiye karşı hissedilen bir tehdit karşısında bireyin verdiği tepki olarak tanımlanmaktadır (White,1981). Saldırganlık ise zarar veren davranış biçimi olarak tanımlanmaktadır. Bu çalışmada Çocukluk çağı travmaları olan ve olmayan yetişkin bireylerin romantik kıskançlık ve saldırganlık düzeylerinin karşılaştırılması olarak incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu araştırma ilişkisel tarama modeline uygun olarak hazırlanmıştır. Araştırmanın Örneklem seçimi basit-rastgele örneklem seçim türü kullanılarak yapılmıştır. Araştırmanın evrenini 400 yetişkin birey oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem grubunu ise İstanbul ilindeki 400 yetişkin birey oluşturmaktadır. Katılımcılar tesadüfi olarak seçilmiştir. Araştırma veri toplama süreci 2021 yılında gerçekleşmiştir. Katılımcı olma kriterleri: İstanbul ilinde ikamet etme olarak belirlenmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgu sonuçlarına göre Çocukluk Çağı Travması bulunan bireylerin Çocukluk Çağı Travması olmayan bireylere oranla Fiziksel, Duygusal, Bilişsel, Konuşma, Çıkış, Bağlılık, Umursamama, Olumlu Etkileri, Olumsuz Etkileri, Yetersizlik Duygusu, Kaybetme Korkusu, Yıkıcı, Atılgenlik ve Edilgenlik alt boyutlarından daha yüksek puan aldıkları saptanmıştır. Bu durum Çocukluk Çağı Travması bulunan bireylerin romantik kıskançlık ve Saldırganlık düzeylerinin daha yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Aynı zamanda çocukluk çağı travmaları ile yaş ve cinsiyet değişkenleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: *Travma, çocukluk çağı travmaları, romantik kıskançlık, saldırganlık, kıskançlık*

THE COMPARATIVE ANALYSIS OF THE LEVELS OF ROMANTIC JEALOUSY AND AGGRESSION OF THE INDIVIDUALS WITH CHILDHOOD TRAUMAS AND WITHOUT CHILDHOOD TRAUMAS

ABSTRACT

The sexual abuse, emotional abuse, physical abuse, emotional neglect and physical neglect that children who are under the age of 18, exposed to are expressed as childhood traumas, which negatively affect the psychology and development of the individual. Romantic jealousy is defined as the individual's reaction to a real or unusual person or to a threat through the romantic relationship (White, 1981). Aggression is defined as a harmful behavior. In this study, it is aimed to comparatively examine the romantic jealousy and aggression levels of adult individuals which have or have not childhood traumas. This research was prepared in accordance with correlational survey model. Sample selection of the research was made using simple-random sample selection type. The population of the research consists of 400 adult individuals. The sample group of the study consists of 400 adult individuals in the province of Istanbul. Participants were chosen randomly. The research data collection process took place in 2021. Participation criteria: It has been determined as residing in the province of Istanbul. According to the findings obtained from the research, individuals with Childhood Trauma have sub-dimensions of Physical, Emotional, Cognitive, Speech, Exit, Commitment, Disregard, Positive Effects, Negative Effects, Feeling of Inadequacy, Fear of Losing, Destructive, Assertiveness and Passivity compared to individuals without Childhood Trauma. were found to have higher scores. This situation reveals that individuals with Childhood Trauma have higher levels of romantic jealousy and aggression. At the same time, it was observed that there was a significant relationship between childhood traumas and age and gender variables.

Keywords: *Trauma, childhood traumas, romantic jealousy, aggression, jealousy*

1. GİRİŞ

Çocukluk çağı travması çocukluk döneminde ya da genç erişkinlik döneminde maruz kalınan fiziksel istismar, cinsel istismar, duygusal istismar ve ihmal kavramları ile tanımlanmaktadır. 18 yaş altındaki bireylere karşı uygulanan duygusal, fiziksel, toplumsal ve zihinsel gelişimini olumsuz yönde etkileyecek her türlü tutum ve davranış istismar olarak kabul edilmektedir. Beslenme, barınma, sağlık, güvenlik, bakım ve eğitim gibi ihtiyaçların görmezden gelinmesi, oransız sunulması ya da karşılanmaması da ihmal olarak ifade edilmektedir (Demirkapı, 2013).

Saldırganlık kavramı canlı veya cansız herhangi bir figüre karşı yönetilen duygusal ya da fiziksel zararı kapsayan eylemler olarak ifade edilmektedir (Çelik, 2006). Budak'a göre saldırganlık öfke, rekabet ve düşmanlık duygularından gelen ve bireye zarar verme amacı ile yapılan her türlü tutum ve davranışları içermektedir.

1.1 Problem Bildirme

Bu çalışmada, Çocukluk çağı travmaları olan ve olmayan yetişkin bireylerin romantik kıskançlık ve saldırganlık düzeylerinin karşılaştırılması olarak incelenmesi tezin temel problemini oluşturmaktadır. Bu temel problem ile ilgili alt problemler aşağıda yer almaktadır.

1.2 Alt Problemler

1. Çocukluk Çağı Travmaları ile medeni durumu değişkeni arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
2. Çocukluk Çağı Travmaları bulunan bireylerin yaş değişkenine göre saldırganlık puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

3. Çocukluk Çağı Travması olup olmaması değişkenine göre romantik kıskançlık ölçeği ve saldırganlık ölçeği puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
4. Çocukluk Çağı Travmaları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
5. Çocukluk Çağı Travmaları bulunan bireylerin cinsiyet değişkenine göre saldırganlık ölçeği puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
6. Çocukluk Çağı Travmaları ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
7. Çocukluk Çağı Travmaları bulunan bireylerin yaş değişkenine göre romantik kıskançlık puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.3 Araştırmanın Hipotezleri

1. Çocukluk Çağı Travmaları ile medeni durumu değişkeni arasında anlamlı bir ilişki vardır.
2. Çocukluk Çağı Travmaları bulunan bireylerin yaş değişkenine göre saldırganlık puanları arasında anlamlı bir ilişki vardır.
3. Çocukluk Çağı Travması olup olmaması değişkenine göre romantik kıskançlık ölçeği ve saldırganlık ölçeği puanları arasında anlamlı bir ilişki vardır.
4. Çocukluk Çağı Travmaları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir ilişki vardır.
5. Çocukluk Çağı Travmaları bulunan bireylerin cinsiyet değişkenine göre saldırganlık ölçeği puanları arasında anlamlı bir ilişki vardır.
6. Çocukluk Çağı Travmaları ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir ilişki vardır.
7. Çocukluk Çağı Travmaları bulunan bireylerin yaş değişkenine göre romantik kıskançlık puanları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

1.4 Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada Çocukluk çağı travmaları olan ve olmayan yetişkin bireylerin romantik kıskançlık ve saldırganlık düzeylerinin karşılaştırılması olarak incelenmesi amaçlanmaktadır.

1.5 Araştırmanın Önemi

Bu konunun seçilme amacı konunun farklı bir perspektiften çalışılmasıdır. Ayrıca alanda çocukluk çağı travmaları ile romantik kıskançlık ve saldırganlık düzeyleri arasındaki ilişki ile ilgili yapılmış çalışmaların artmasına ihtiyaç vardır. Bu çalışmayla elde edilecek bilgilerin, hem alanda çalışanlara hem de yetişkin bireylere fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Yapılan araştırmanın sonraki yapılacak araştırmalara da yol gösterici bir etkisi olacağı düşünülmektedir.

1.6 Araştırmanın Varsayımları

Araştırmamızın varsayımları;

1. Araştırmaya katılacak kişilerin soruları içtenlikle cevaplayacakları varsayılmaktadır.
2. Araştırmamızın evreni İstanbul ilinde yaşayan 400 yetişkin bireyden oluşturmaktadır.
3. Araştırmamızın ölçekleri Çocukluk Çağı Travma Ölçeği, Romantik Kıskançlık Ölçeği, Saldırganlık Ölçeği ile ilgili değişkenleri geçerli ve güvenilir olarak ölçmektedir.

1.7 Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Bu araştırmanın evreni 400 yetişkin birey ile sınırlıdır.
2. Araştırmada kullanılan ölçekler, Çocukluk Çağı Travma Ölçeği, Romantik Kıskançlık Ölçeği, Saldırganlık Ölçeği ile sınırlıdır.
3. Araştırmanın örneklem grubu İstanbul ilinde yaşayan 400 yetişkin birey ile sınırlıdır.

1.8 Tanımlar

Çocukluk Çağı Travmaları: 18 yaşından küçük olan çocukların maruz kaldığı cinsel istismar, duygusal istismar, fiziksel istismar, duygusal ihmal ve fiziksel ihmal bireyin psikolojisini ve gelişimini olumsuz yönde etkilenmesi çocukluk çağı travmaları olarak ifade edilmektedir. Diğer bir ifade ile bilinçli veya bilinçsiz olarak çocuğun duygusal, fiziksel, psikolojik gelişimini zedeleyen herhangi bir tutum ve davranış çocukluk çağı travması olarak tanımlanmaktadır (WHO, 2002).

Romantik Kıskançlık: Romantik kıskançlık kişinin ilişki yaşadığı partneri ile gerçek veya olağan dışı bir kişi arasında kalması ya da romantik ilişkiye karşı hissedilen bir tehdit karşısında bireyin verdiği tepki olarak tanımlanmaktadır (White,1981).

Saldırganlık: Saldırganlık zarar veren davranış biçimi olarak tanımlanmaktadır. Davranışın ön planda olduğu saldırganlık kavramı diğer insanlara zararı bulunan bir tutum olarak ifade edilirken, niyetin önde olduğu tanımlarda yaralamak amacı ile yapılan tutum eylemler olarak tanımlanmaktadır (Aktaş, 2001).

Saldırganlık kavramı öfke, engel, düşmanlık ve korku gibi duyguların ardından ortaya çıkmaktadır. Aynı zamanda bireyi incitmeyi, engellemeyi, durdurmaya ve kendini koruma altına almayı hedef alan sözel, sembolik veya fiziksel davranışları kapsamaktadır. Saldırganlığın temel amacı başka kurumlar, insanlar, çevre ya da kişinin kendisi olabilmektedir (Budak, 2017).

2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ LİTERATÜR TARAMASI

2.1 Travma

Travma tanım olarak yıllar içerisinde bir çok kez değişerek geliştirilmiştir. DSM-I' de travma kavramı savaş etkisi altında ifade edilmiş ve özellikle savaş ve sivil felaketine dikkat çekilmiştir. DSM II 'de ise travma kavramı savaş döneminin üzerinde zaman geçmesi ve Vietnam savaşının bireyler üzerindeki belirtilerini ortaya çıkmaması sebebiyle ruhsal travma sınıflamasına gerek duyulmamıştır. Travma ve travma sonrası stres bozukluğu semptomları ilk olarak DSM III 'te yer almıştır. Burada hangi durumun travmaya neden olacağı açık bir dil ile ifade edilmiştir. DSM IV' te travma kavramı daha da genişletilerek ikincil travmatizasyon kavramı açıklanmıştır. DSM V' te ise detaylı bir biçimde travmaya maruz kalma yolları, cinsel şiddet konularında vurgulara ve değişikliklere değinilmesi planlanmıştır (Çolak, Kokurcan ve Hüseyin, 2010).

Travmatik bir duruma maruz kalan kişi, engelleme imkanı olmadığı güce karşı savunmasız kalmaktadır. Günlük rutin yaşantıda devreye giren savunma mekanizmalarını aktifleştiremez hale gelen birey çaresizlik ve dehşet duygusu yaşamaktadır (Türksoy, 2013). Travmatik yaşam durumları, kişinin dış dünya ile kurduğu iletişimde mağdurun içsel sürecinde özümleyemediği bir durum olarak görülmektedir. Bu tür yaşam olayları kurban olan bireyin yaşamakta olduğu dünyaya karşı güven duygusunu azaltmakta ve zedeleyici bir etkisi bulunmaktadır (Horowitz, 1986).

2.1.1 Çocukluk çağı travmaları

2.1.1.1 Tanımı

Çocukluk çağı travmaları kavramı insanlık tarihinin çok eski zamanlarına dayanmaktadır. Çocuğun gelişimine olumsuz etkisi bulunan ebeveyn ve yetişkinlerin olumsuz tutum ve davranışları olarak tanımlanan çocuk ihmal ve istismarı bütün kültürlerde gözlemlenmektedir (Kara, Biçer ve Gökalp, 2004).

Psikoloji biliminde çocuk ihmal ve istismarı ilk olarak Sigmund Freud'un hastalarının psikopatolojik semptomları altında bastırılmış çocukluk dönemi cinsel istismar öyküsünün olduğu düşüncesinin gündeme gelmesi ile tartışma konusu olarak ortaya çıkmıştır (Zara-Page, 2004). 1800'lü yıllarda konuşulmaya başlanan çocukluk dönemi ihmal ve istismarı 1900'lü yıllarda akademik araştırmalarda yerini almaya başlamıştır. Daha sonradan yapılan araştırmalarda çocukluk istismarı kavramı ile ele alınmaya başlanmıştır (Nimkin ve Kleinman, 2001).

Çocukluk çağı travması bireyin, 18 yaş öncesinde bakım veren kişi, ebeveynleri ya da yabancı bireyler tarafından zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimi olumsuz etkileyecek tutum ve olağandışı stres yaratan olaylara (kaza, kayıp, doğal afet, şiddete şahitlik, ebeveynlerin boşanması) tanıklık etmesi olarak ifade edilmektedir. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) çocuk istismarını yetişkin birey aracılığı ile gerçekleştirilen bilinçli veya bilinçsiz yapılan, çocuğun sosyal, zihinsel ve fiziksel gelişimini, psikolojisini olumsuz yönde etkileyen her türlü davranış olarak tanımlanmaktadır (Mutlu, 2015).

Çocuk ihmal ve istismarı ebeveynler ve bakım veren gibi yetişkin bireyleri aracılığıyla çocuğa yöneltilen, toplum tarafından uygunsuz ve zarar verici olarak ifade edilen, çocuğun her türlü gelişimini kısıtlayan ve zarar veren davranış ya da yerine getirilmeyen eylemsizliklerin tümü olarak ifade edilmektedir. Bu eylem ya da eylemsizlik durumu sonucunda çocuğun ruhsal, sosyal, cinsel ve fiziksel gelişimi olumsuz etkilenmekte, sağlığı ve güvenliği tehdit altında olmaktadır (Helvacı ve Hocoğlu, 2018; 695). Çocuğun gelişimini, sağlığını engelleyen, yetişkin, ülke veya toplum aracılığı ile bilinçli ya da bilinçsiz olarak yapılan her türlü tutum ve davranışlar çocuk istismarı olarak nitelendirilmektedir. Bu ifade, çocuğun istismar olarak görmediği ya da yetişkin bireyin istismar olarak nitelendirmediği tutum ve davranışları kapsamaktadır. Yetişkin birey tarafından çocuğa zarar veren her davranış bilinçli olmasa dahi istismar olarak nitelendirilmektedir (Turhan, Sangün ve İnandı, 2006).

2.1.1.2 Çocukluk çağı travma türleri

Literatür çalışmaları incelendiğinde istismar ve ihmal kavramları ayrı olarak ele alınmakta ve tanımlanmaktadır. En kapsamlı hali ile çocukluk çağı istismarı çocuğu bakım vereni veya ebeveynleri tarafından duygusal, cinsel ve fiziksel olarak zarara uğratmaları olarak tanımlanmaktadır. Çocuk ihmali kavramı ise ebeveynler ya da bakım veren tarafından çocuğun, güvenlik, sağlık, eğitim, sevgi, ilgi, bakım, barınma gibi var olan ihtiyaçlarının asgari düzeyde giderilememesi olarak tanımlanmaktadır (McCoy ve Keen, 2014).

Cinsel istismar

Amerikan Ulusal Çocuk İstismarı ve İhmal Merkezi cinsel istismar kavramını yetişkin bireylerin çocuk ile olan temaslarını cinsel stimülasyon için kullanmaları olarak ifade etmektedir. Cinsel istismar yetişkin dışında yaş farkı bulunan bir çocuğun daha güçsüz ve kontrolsüz bir çocuğa uygulaması ile de gerçekleştirilebilmektedir (Arar, 2019).

Cinsel istismar kavramı fiziksel temas içeren ve fiziksel temas içermeyen olarak iki başlık altında incelenebilmektedir. Fiziksel temas içeren cinsel istismar kavramı çocuğun vücuduna rahatsız olacağı biçimde dokunma (göğüs, bacak, cinsel organ, kalça, karın vs.), kendi cinsel organına dokundurtma, çocuğu porno amaçlı kullanma ve her türlü penetrasyonu kapsamaktadır. Fiziksel temas içermeyen cinsel istismar ise cinsel içerikli konuşma, teşhircilik, video ya da fotoğraf gösterme olarak cinsel amaç ile yapılan fakat fiziksel temas gerektirmeyen durumlara örnek olarak verilebilmektedir (Eslek, 2018).

Fiziksel istismar

Fiziksel istismar 18 yaş altı çocuk veya genç bireyin ebeveynleri ya da bakımıyla sorumlu kişi tarafından sağlığına zarar verecek ölçüde zarar görmesi, yaralanması ya da yaralanma riskinin bulunması olarak ifade edilmektedir (Pelendecioğlu ve Bulut, 2009; 51).

Fiziksel istismar kavramı çocuğun kaza dışı yaralanması ve zarar görmesi olarak tanımlanmaktadır. Fiziksel istismara uğrayan çocukta sosyal açıdan işlevsellikte zarar görmeler ortaya çıktığı gibi bu çocuklarının yakın ilişki kurmada zorluk yaşadıkları, duygusal yoğunluğun az olduğu, öfke ve istismarı kapsayan ilişkiler kurdukları gözlemlenmektedir. Suç ve saldırganlık eğilimli davranışlar fiziksel

istismarın en büyük belirtileri arasında yer almaktadır. Fiziksel istismara uğrayan bireylerde intihar girişimleri ve düşünceleri daha sık görülmektedir (Kaplan vd., 1999; 1214).

Fiziksel istismar sıklıkla dövme eylemi ile görülmekte ve konu ile alakalı kurumlara gidilme nedeni çocuğun vücudunda sebebi belli olmayan morlukların bulunmasıdır. İstismar türleri içerisinde tanımlanması en kolay olan istismar türü fiziksel istismardır. Fiziksel istismar çocuğu fiziksel olduğu kadar duygusal anlamda da olumsuz yönde etkilemektedir (Bahçecik ve Kavaklı, 1994).

Fiziksel istismarı tanımlamada da gözlemlenmesi beklenen belirtiler şunlardır;

Çocuğunda duyarsız ve hassas olması,

Ağrı veren uyaranlara karşı tepki vermemesi,

Lezyon izleri,

Bedeninin çeşitli yerlerinden kesik veya yanıkların bulunması,

Bedeninde sigara yanık izlerinin yer alması,

Sargı ya da farklı yöntemler ile saklanmaya çalışılan yaraların olması,

Dudak, frenulum ve dil gibi bölgelerde lezyonların yer alması (Polat, 2017).

Duygusal istismar

Duygusal istismar çocuğun kişilik gelişimini ve duygusal bütünlüğünü olumsuz etkileyen sıklıkla devamlılık gösteren davranışlar olarak tanımlanmaktadır. Aynı zamanda duygusal istismarın diğer istismar türlerine de sebep olduğu bilinmektedir (Taner ve Gökler, 2004). Duygusal istismarın varlığı tespit edilirken ve tanı koyulurken önleme ve kanıtlama sırasında yaşanan zorluklar sebebi ile en zor anlaşılabilir istismar türü olarak ifade edilmektedir. Duygusal istismar ve duygusal ihmal kavramları iç içe gibi görünse de duygusal ihmal kavramı çocuğun ihtiyacı olan sevgi ve ilgiyi görememesi, bakım veren ya da ebeveynler tarafından bu ihtiyaçların karşılanmaması olarak ifade edilmektedir. (Yiğit ve Erden, 2015).

Duygusal istismar çocuğun ihtiyacı olan ilgi, sevgi ve bakımdan eksik kalması, bu gereksinimlerinin karşılanmaması sonucunda psikolojik olarak çocuğun zarar görmesi olarak tanımlanmaktadır. Duygusal istismar ile karşı karşıya gelen

çocuklarda aileden ve bakım verenden uzak durma, gerginlik, bağımlılık, uyumsuzluk, öfke, saldırganlık ve değersizlik duygularının hakim olduğu görülmektedir (Topbaş, 2004).

Duygusal istismarda genellikle alay etme, baskı, hakaret, tehdit, suçlama, kalp takma, kıyaslama, fikir almama, davranışları görülmektedir. Tanımlanması her ne kadar zor olsa da yapılan bilimsel çalışmalar her iki cinsiyette de görülme sıklığının benzer olduğunu göstermektedir. 6 ve 8 yaşlarında sıklıkla görülen ve ergenlik döneminde de devam eden istismar türü olduğu saptanmıştır (Açar, 2018).

İhmal

Dünya Sağlık Örgütü ihmali çocuğa bakan ebeveyn ya da yabancı kişinin çocuğun gelişimi için gerekli olan ihtiyaçlarını görmezde gelmesi ya da gidermemesi olarak ifade etmektedir (WHO, 2016). İhmal kavramı duygusal ihmal ve fiziksel ihmal olmak üzere iki başlık altında açıklanmaktadır.

Duygusal ihmal

Duygusal ihmal kavramı çocuğun bakım verenleri tarafından duygusal yakınlık, destek ve şefkat görememesi ve bu ihtiyaçlarının karşılanmaması olarak tanımlanmaktadır. Diğer bir ifade ile duygusal istismar çocuğun temel gereksinimi olan sevgi ve ilgi ihtiyacının karşılanmaması ya da tutarsız bir biçimde karşılanması sonucunda duygusal gelişiminin olumsuz etkilenmesidir. Çocuğun bu temel ihtiyaçları karşılanmadığında duygusal gelişimi olumlu ve sağlıklı olarak gelişmemektedir (Gülirmak, 2019). Duygusal ihmale uğrayan çocuklarda değersizlik, istenmeme duyguları görülmektedir. Bu çocuklar diğer insanları mutlu ve memnun ettiklerinde değerli olacaklarını düşünebilmektedirler (Glaser, 2002).

Fiziksel ihmal

Çocuğunda beslenme, giyinme, barınma, oyun, temizlik, güvenlik ve sağlık ihtiyaçlarının ebeveynler ya da bakım veren kişiler tarafından giderilmemesi fiziksel ihmal olarak tanımlanmaktadır (Koç, 2007).

Fiziksel ihmal, 18 yaşına girmemiş kişinin hayatını sürdürebilmesi için büyük önem taşıyan temel ihtiyaçlarının ebeveynleri ya da bakımıyla sorumlu kişiler

aracılığı ile giderilmemesi, geciktirilmesi ya da yeterli oranda karşılanmaması olarak da ifade edilmektedir (Güler vd., 2002). Yeterli miktarda besin alınmaması, barınma ve güvenlik ihtiyaçlarının giderilmemesi, sağlık desteğinin bulunmaması fiziksel ihmal başlığı altında yer alan davranışlardır (Bilir, Arı, Dönmez ve Güneysu, 1991).

Fiziksel ihmal kavramı çocuğun fiziksel anlamdaki gereksinimlerinin karşılanmaması, temel ihtiyaçlarının görmezden gelinmesi, çocuğun sağlık anlamında ihmal edilmesi olarak tanımlanmaktadır. Çocuğun sağlığı için gerekli desteğin verilmemesi, ertelenmesi, yetersiz besin verilmesi, çocuğun ve bulunduğu ortamın temiz olmaması, yaşadığı yerin güvenliğinin bulunmaması bu kavram altında yer almaktadır (Howard, 2000)

2.1.1.3 Çocukluk çağı travmalarının risk faktörleri

Çocuk bireylerin ihmal ya da istismara maruz kalmalarında pek çok etken yer almaktadır. Çocuğun yaşının dördün altında bulunması ya da ergenlik çağında olması bu etkenleri daha da arttırmaktadır. Anne babaların beklentilerinin giderilmemesi ve çocuğun psikolojik ya da fiziksel olarak özel gereksinim gerektirmesi de bu faktörler de artışa sebep olan konular arasında yer almaktadır. Bu durumlar ihmal ve istismar durumlarını arttırdığı için riskli dönemler olarak tanımlanmaktadır. Ebeveynlerin çocuklarına istismarcı tutum sergilemeleri bu bireylerin de çocukluk yaşantılarında ihmal ve istismara maruz kalma olasılığını arttırmaktadır. Bu aile fertleri kendileri de ihmal ya da istismar durumu ile karşı karşıya geldikleri için sergiledikleri tutumları ve yaşanan durumu normal bir süreç olarak değerlendirme olasılıklarının yüksek olduğu görülmektedir (Benjamin, 2007). Zeren'in üniversite ortamında yapmış olduğu çalışma bulgularına göre duygusal istismar öyküsü bulunan öğrencilerin anne ve babalarında boşanma durumunun olduğu saptanmıştır (Zeren, 2017).

2.2 Romantik Kıskançlık

Romantik kıskançlık kavramı psikolojinin içerisinde yıllardır bulunan bir konu olarak yerini almaktadır. Sıklıkla aşka dair duyguları olumsuz etkileyen bir faktör olarak görülmektedir. Temel olarak bireylerin ilişkilerini koruma amacı taşıdığı düşünülse de negatif sonuçlar ortaya çıkarmaktadır (Tortamış, 2014).

Pines romantik kıskançlığı bireyden bireye farklılık gösteren kavram olarak ifade etmektedir. Pines hapishanedeki kişilere yönelttiği “Romantik kıskançlık nedir?” sorusuna sevdiğini başkasına kaptırma kaygısı ile ortaya çıkan duygu, sevdiğim kişiye başkasının benim gibi bakması, kendinize veya ilişkiye güvenilmediğinde erkek gibi hissetmenin azalması sonucu meydana gelen duygu, sevdiğim kişinin bana olan sevgisinin bitmesi cevaplarını almıştır (Pines, 1992).

Romantik kıskançlık var olan romantik birlikteliğin bir başkasına kaptırılması sonucunda değil, böyle bir durumun yaşanma ihtimalinde bile ortaya çıkmaktadır (Ben-Ze’ev, 2010). Kişinin romantik ilişkisini yaşadığı birey ile gerçek veya gerçek dışı rakip ile ya da olabilecek romantik birliktelik sebebiyle algılanan, romantik birlikteliğe ve kişinin benlik bütünlüğüne tehdit yaratan düşünce, duygu ve davranış bütünü olarak tanımlanmaktadır (White,1981).

Romantik kıskançlığın çeşitliği ve sıklığı bireylere sürekli devam eden bir duygu olarak gözükse de her zaman tutku olmayan, sıra ile gelen farklı kıskançlıkları meydana getirdiği bilinmektedir. Kıskançlık durumunun temelinde ilişkide ki sevilen partner bulunmaktadır. Kıskançlığa eşlik eden ve destekleyen faktörler arasında bulunan yargılar, istekler, fantezi ve davranışlar ilk aşık olunan bireye karşı yöneltilmektedir. Kıskançlık ilişkinin bütünlüğüne göre ortaya çıkmaktadır. Kıskanç olan birey ve partnerinin ilişkisini oluşturan sosyal ve kültürel faktörlerde toplumun geleneklerinin yapılmasında büyük önem arz etmektedir (Mullen, 1990).

2.2.1 Romantik kıskançlığı tetikleyen durumlar

Romantik kıskançlığı tetikleyen durumlar kişiden kişiye değişiklik göstermekle birlikte romantik kıskançlığın derecesi de her bireyde farklılık göstermektedir. Kıskançlığa daha yatkın olan bireylerde partnerine yavaşan yabancı bireyler kıskançlık duygusunu ortaya çıkarmaktadır. Çoğu bireyde kıskançlığa sebep olan partnerin gizli bir romantik ilişkisinin var olup olmadığı sınınmaya çalışılmaktadır. Bunun dışında kıskançlık duygusuna yatkın olmayan bireyler kıskançlık tepkisini çok fazla yansıtmamaktadırlar (Pines, 1992).

Romantik kıskançlığı etkilen etkenler dört gruba ayrılmaktadır. Bireyler romantik ilişki yaşadıkları partnerleri farklı bir bireye ilgi gösterdiklerinde,

yabancı bir birey partnerine ilgi sergilediğinde, partnerleri eski ilişki yaşadığı bireyler ile iletişime geçtiklerinde ve partnerlerin anlamsız tutum ve davranışları sonucunda kıskançlık duygusu yaşamaktadırlar. Bu dört grupta romantik kıskançlık duygusunu ortaya çıkartacak partnerin kaybına yönelik korku ve endişe duygusu yaşanmaktadır (Tortamış, 2014).

Sheets ve arkadaşlarının (1997) yakın ilişkilerde romantik kıskançlık ile alakalı yapmış oldukları araştırmada kıskançlığın ortaya çıkmasındaki faktörleri dört gruba ayırmışlardır. Bu grupta partnerin başka biriyi önemseyemediğini gösteren tutum ve davranışlar sergilemesi, başka bir kişinin partnerine karşı yakın davranışta bulunması, partnerin geçmiş yaşantısındaki partneri ile bağ kurmaya çalışması ve partnerin zor ve karışık bir tutum göstermesi durumları kıskançlığa sebep olan ana faktörler arasında yer almaktadır.

Bazı zamanlar partnerler bilinçli olarak birbirlerini kıskandırmaya çalışmaktadırlar. Fleischmann, Spitzberg, Andersen ve Roesch (2005) bireylerin partnerlerini kıskandırmak adına yaptıkları eylemleri arkadaş ile partneri ayırıştırma, partnerin dahil edilmediği programlar yapma, isimsiz kendine hediye ve çiçek gönderme, sahte hesap ve numaralardan kendi ile iletişime geçme gibi ‘görünürde flört yaşama’ diğer bireyler ile onların var olan romantik ilişkileri hakkında konuşma davranışlarını kapsayan ‘ilişkisel alternatifleri’ içermektedir. Bu kıskandırma girişimleri romantik ilişkide kendini yetersiz gören bireylerin kendilerine olan öz saygılarını ve güven düzeylerini arttırma, ilişkideki gücü değiştirme, kontrolü ele alma, intikam (Fleischmann ve arkadaşları, 2005) veya partnerlerini arzuladıklarına dair mesaj gönderme gibi amaçlara zemin oluşturmaktadır (Buunk ve Dijkstra, 2006).

Kıskançlığı ortaya çıkaran faktörler kişinin kimliği ve benlik algısı ile alakalıdır. Kıskançlık duygusunun kökeni kişinin kendisini güçsüz hissetmesine ve arzulanan duygusunu ortaya çıkartacak olan sevgiden mahrum kalınan çocukluk veya gençlik zamanlarına dayanmaktadır. Kıskançlık kişinin çaresiz kaldığı ve küçük düştüğü bir zaman diliminde olaya karşı vermiş olduğu tepki olarak ortaya çıkmaktadır (Blévis ve Heal, 2009)

Kıskançlığı yoğun yaşayan bireylerde sıklıkla nevroitik, kaygılı, bağımlı, mutsuz, güvensiz, dogmatik, alçak gönüllü, dış kontrollü, hayattan memnun

olmadıkları ve dış dünyaya karşı olumsuz düşünceleri bulunduğu görülmektedir (Mathes, Phillips, Skowarn ve Dick, 1982;).

2.2.2 Romantik kıskançlıkla başa çıkma yolları

İlişkide kıskançlığın hangi seviyede ve nasıl etkilediği, bireyin kıskançlık karşısında başa çıkma yöntemlerine bağlı olduğu görülmektedir. Bireyin kıskançlık duyması durumunda yapıcı olması ilişkide ortaya çıkabilecek sorunlar engellenirken; yıkıcı çözüm yolları seçildiğinde bu durum ilişkiyi olumsuz etkilemekte ve hasarlara sebebiyet vermektedir (Sümer, 2017).

Pines ve Aronson'un (1983) geliştirmiş olduğu ve Demirtaş'ın (2004) Türkçeye çevirdiği Romantik Kıskançlık Ölçeği'nde bulunan umursama, çıkış, konuşma ve bağlılık tepkileri şu şekilde açıklanmaktadır;

Umursama: Bireyin ilişkisinin kötüye doğru gittiğini fark etmesine rağmen var olan problemleri görmezden gelmesi ve ciddiye almaması olarak ifade edilmektedir. Bu yöntemde bireyin ilişkisini kurtarma durumu bulunmamakla birlikte, kişinin kendine saygısı da bulunmamaktadır. Yıkıcı olan yöntemler arasında yer almaktadır.

Çıkış: Bu yöntem ilişkiyi sonlandırma ya da sonlandırma tehdidi bulunduğu bireyin kendine olan saygısını ilişkiden önde tuttuğu tepkiler olarak tanımlanmaktadır. Bu yöntemde yıkıcı olan yöntemler kullanılmaktadır.

Konuşma: İlişkide bir sorun ortaya çıktığında konuşarak çözüm aramayı seçerek ilişkideki problemleri çözmeyi ve ilişkinin devamının sağlanması amaçlanmaktadır. Bu yöntem bireyin kendine olan saygısını ve ilişkisini korumaya yöneliktir. Yapıcı olan baş etme yöntemleri arasında yer almaktadır.

Bağlılık: Bu yöntemde ilişkideki olumsuz durumların çözülmesi beklenmektedir. İlişkiyi kurtarma çabası bireyin kendisine olan saygısından önce gelmektedir. Bu yöntem yapıcı baş etme yöntemleri arasında yer almaktadır.

Kıskançlık duygusuna verilen anlam bireyden bireye farklılık göstermektedir. Kıskançlık ilişki yaşayan bireylerin bazılarında terk edilme kaygısına, bazılarında ilişkilerindeki aşka, bazılarında ise güvensizliğe işaret etmektedir.

Kıskançlık duygusuna katılan anlama göre kıskançlık olumlu ya da olumsuz sonuçlar ortaya çıkarmaktadır (Demirtaş, 2004).

2.2.3 Romantik kıskançlığın etkileri

Romantik kıskançlık ile başa çıkma şekli ve ortaya çıkma durumuna göre olumlu veya olumsuz olarak değerlendirilmektedir. Kıskançlık bazı durumlarda bireyi, tehdit uyandıran olaylar karşısında harekete geçirebilmektedir (Harris ve Darby, 2010). Buunk ve Dijkstra (2006) romantik kıskançlık kavramını kaygılı, tetikleyici ve sahiplenici olmak üzere üç grupta ele almaktadır. Attridge'nin (2013) Kıskançlık çeşitlerinin ilişki yakınlığına etkileri üzerinden değerlendirildiği araştırma bulgularına göre tepkisel olan kıskançlığın iyi olduğu, sahiplenici olan kıskançlığın ise kötü olduğu görülmüştür. Aynı zamanda tepkisel kıskançlığın ilişkide yakınlık ile doğrudan ilişkili olduğu saptanmıştır.

Romantik kıskançlık sıklıkla bireylerde korku üzüntü,, üzüntü, acı, öfke, küçük düşme, hayal kırıklığı, keder, utanç, tedirginlik, hiddet, nefret, haset, kendini suçlama, çaresizlik, mahçubiyet, kıyaslama, talihsizlik kendine acıma ve güvensizlik gibi pekçok olumsuz duyguyu kapsamaktadır (Silva, 1997). White ve Mullen (1989) yapmış oldukları çalışmada romantik kıskançlık ile ilişkili olan temel duygulardan ve olumsuz olarak nitelendirilen duygulardan söz etmişlerdir. Olumsuz olarak nitelendirilen bu duygular; iğrenme, nefret ve kırgınlık gibi hiddet içerikli duygular, kaygıyı ve üzüntüyü ifade eden korku; çaresizliği içeren keder; kırgınlığı ifade eden haset; arzuyu ve şehveti yansıtan cinsel uyarım; pişmanlığı ve utanma duygusunu kapsayan suçluluk olarak sıralanmaktadır (Guerrero, 1998).

Bilişsel ve duygusal sonuçlar dışında romantik kıskançlık kavramının olumsuz yanları davranışsal durumlarda ortaya çıkmakta ve bireylerin normal zaman diliminde yapmayacakları tutum ve davranışları sergilemelerine sebep olmaktadır (Carson ve Cupach, 2000). Romantik kıskançlık kavramı partnerlerin cinsel yaşamını da olumsuz yönde etkilemektedir. Aynı zamanda bu durumun cinsel işlev bozukluklarına ve uyumsuzluğa sebep olduğu bilinmektedir (Silva, 1997).

2.3 Saldırganlık

2.3.1 Tanımı

Saldırganlık kavramı korku, engellenme, yarış ve kızgınlık durumları sonrasında ortaya çıkan ve kişinin karşısındaki bireyi durdurmayı, engellemeyi, zarar vermeyi ya da kendi güvenliğini sağlamayı amaç edinen sembolik ve sözel eylemler olarak ifade edilmektedir. Saldırganlık kişinin kendini koruması, ifade etmesi şeklinde olabileceği gibi karşı tarafa zarar veren yıkıcı davranışlar şeklinde olumsuz da olabilmektedir (Köseoğlu, 2004).

Günümüzde gelişen teknolojik ve toplumsal gelişmeler beraberinde pek çok sorunu getirmektedir. Saldırganlıkta bu sorunlar arasında yer almaktadır (Balci ve Beldağ, 2019). Literatür çalışmaları incelendiğinde saldırganlık ile yapılmış birçok tanıma rastlanmaktadır. Anderson ve Bushman (2001) saldırganlığı, kişinin diğer insanlara zarar verme sebebiyle eyleme geçmesi olarak tanımlamaktadır. Diğer bir tanıma göre saldırganlık iki veya daha çok birey arasında dolaylı veya doğrudan etkileşimi kapsayan sosyal eylem biçimidir. Bu tanıma ek olarak saldırganlık bir kişiye zarar verme ve incitme amacı taşıyan ve bireyin karşı karşıya gelmekten kaçındığı davranış olarak ifade edilmektedir (Baron, 1977).

Saldırganlık kavramı temel içgüdülerden, hayat sebepleri ve dürtülerin bütünüdür. Saldırganlık, hayatı devam ettirmek için gerekli görülen tutum ve eylemlerinin sonucu olarak görülmektedir. Saldırganlık eylemi yüz ifadeleri, mimik ve jestlerle karşı tarafa yansıtılmaktadır. Saldırganlık yalnız mimikler ile değil şiddet içeren davranışlarla da gösterilen zarar verici eylemler olarak tanımlanmaktadır (Köknel, 1996).

Kişinin sergilediği saldırgan eylem ve tutumlar ortaya korku, öfke ve kaygı duygularını çıkarmaktadır. Diğer bir yönden ise sürekli saldırgan davranış içerisinde bulunmak bu tarz duyguların ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Saldırganlık bir diğer bireye ya da nesneye karşı sergilenen her türlü zarar veren, yok eden, inciten davranışları kapsamaktadır. Kişinin yaptığı ve sergilediği bu tutum ve davranışlar diğer birey karşısında üstünlük kurma, onun eylemini bozma arzusu taşımaktadır. Onu yönetmek, hırpalayıcı ve acı verici amaca hizmet eden eylemleri kapsamaktadır. Bir bireyin saldırgan tavır

takinması bir amaca yöneliktir. Bu tür bir tavır sergileyen bireyler kimi zaman kaçınma davranışı sergilerken kimi zaman da saldırganlığa karşı karşılık vermektedirler (Özkorumak ve ark, 2013).

2.3.2 Nedenleri

Saldırganlığın sebeplerini açıklamak bireyin karmaşık sisteminden ötürü zor görülmektedir. Saldırganlık davranışı doğuştan gelen, sonradan öğrenilen ve dış çevrenin etkisiyle kazanılan eylemleri barındırmaktadır. Bu noktadan hareketle saldırganlık sosyal ve biyolojik sebepleri içinde bulundurmaktadır. Fakat kişinin saldırganlık yönelimi sıklıkla sosyal çevreden kaynaklanmaktadır (Ayan, 2007).

Saldırgan davranışların ortaya çıkmasında pek çok etkenin etkili olduğu görülmektedir. Saldırganlığın sebepleri arasında içgüdü, güdüleri kapsayan engellenme ve engellenmeye düşük tolerans, bireysel özellikler, biyolojik sebepler (dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu, perinatal problemler, yaralanma) davranım ve öğrenme sorunları, anne-baba beceri eksikliği, şiddet ile karşı karşıya gelme, aşağılanma, saldırganlık modeli ile büyüme, yüksek risk grubunda bulunma, özsaygı düşüklüğü, sosyalleşme, A tipi kişilik yapısı, toplumsal cinsiyet algısı, katarsis, ayrılıklar, alkol ve madde alımı, kışkırtma, fiziksel koşullar (kalabalık, alkol mekanları, ısı) cinsiyet faktörü yer almaktadır. Saldırganlık davranışı olarak şiddet sıklıkla nefret, önyargı ve ırkçılık durumlarında daha çok görülmektedir (Hogo ve Vaughan 2006; Englander 2003).

Saldırganlığın nedenleri ile ilgili pek çok farklı görüş olduğu görülmektedir. Bu nedenler şu şekildedir; Bireysel nedenler, psikolojik nedenler, biyolojik nedenler, aile içerisinde şiddet öyküsünün varlığı, aile içerisindeki ilgi eksikliği, suç örnekleri, videolar, medya, bağımlılık yapan maddeler, kentleşme, göç, uyumsuzluklar. Bu başlıklar kapsamında saldırganlığa etkisi olan faktörleri biyolojik faktör, sosyal ve çevresel faktör, psikolojik faktör olmak üzere üç başlık altında toplamak mümkündür (Koç, 2011).

Dervente göre saldırganlık davranışının ortaya çıkması, derecesi, niteliği ve özellikleri, kişinin cinsiyetine göre farklılık göstermektedir. Saldırganlık cinsiyet değişkenine göre ele alındığında erkek bireylerin doğuştan saldırganlık davranışına eğilim gösterdikleri saptanmıştır. Bu durumun temel nedeninin

erkeklerde olan testosteron hormonu olduğu bilinmektedir. Aynı zamanda toplumun cinsiyet rolleri ve beklentileri de saldırgan eğilimlerin cinsiyete göre farklılığını ortaya koymaktadır. Saldırganlık durumu kitle değişkenine göre ele alındığında ise kitle rastgele kişilerden meydana gelen topluluk olarak ifade edilmektedir. Bireyin kitle saldırgan özelliğinin bulunması da kişilerde ki saldırganlık eğiliminde artışa sebep olmaktadır (Derwent, 2007).

2.3.3 Saldırganlığa kuramsal bakış

2.3.3.1 Biyolojik yaklaşımlar

Biyolojik kurama göre saldırganlığın ortaya çıkmasında fizyolojik faktörler rol oynamaktadır. Özellikle de teknolojinin gelişimi ile beyin görüntüleme ve inceleme noktalarında seçeneklerde artış meydana gelmesi ile saldırganlığın biyolojik kökenlerinin araştırılması hız kazanmıştır. Biyolojik yaklaşım saldırganlığı sinir iletilici ile açıklamaktadır. Bireye canlılık kazandıran ve mutluluk sağlayan serotonin nörotransmitterinin azalması sonrasında bireyde saldırganlık durumu ortaya çıkmaktadır. Yapılan çalışmalar incelendiğinde; hayvanlar ile yapılan deneylerde serotonerjik sistemin işlevselliği azaldığında saldırganlık eğiliminde artış meydana gelmektedir. Serotonerjik sistemde etkisi olan lityumun, canlı bireylerde saldırganlığı azaltan etkisi bulunduğu görülmüştür (Lopez-Ibor, 1988).

Limbik sistemin parçası amigdalanın da saldırganlık üzerinde önemli rol oynadığı bilinmektedir. Amigdala beyindeki pek çok duygunun denetim merkezi olduğu gibi saldırganlığında merkezi olduğu bilinmektedir. Literatür çalışmaları incelendiğinde hayvan deneylerinde amigdalanın çıkarılması ile saldırganlığın azaldığı saptanmıştır. Aynı zamanda amigdala üzerinde meydana gelen tümörlerinde saldırganlığı arttırdığı gözlemlenmiştir. Amigdala ile birlikte hipotalamusun da saldırganlığı etkileyen faktörler arasında yer aldığı bilinmektedir. Yapılan deneyler hayvanların hipotalamuslarının uyarılması ile saldırganlık düzeylerinin arttırdığını göstermektedir (Akt.: Efilti, 2006).

2.3.3.2 Engellenme-Saldırganlık kuramı

Miller ve arkadaşlarının geliştirdiği Engellenme ve Saldırganlık kuramına göre saldırganlığı meydana getiren en büyük etken engellenme durumudur. Engellenmenin ardından verilen ilk tepki saldırganlık olmaktadır. Engellenme

durumu (davranışın engellenmesi, duygunun engellenmesi, düşüncenin engellenmesi, hakkın engellenmesi vb.) bütün olarak ele alınmalıdır. Engellenme ve Saldırganlık kuramında engellenme durumu ile saldırganlık doğru orantılı görülmektedir. Bu orantıda saldırganlık eğilimi ne kadar çoksa engellenmenin şiddeti de o oranda artış göstermektedir. Fakat engellenme sonrasında her zaman saldırganlık davranışı gelmemektedir. Birey saldırgan dürtüleri ile başa çıkmayı öğrendiğinde ve durumlar karşısında mantığını devreye sokabildiğinde saldırganlık eğilimi azalmakta ve ortadan kalkabilmektedir. Engellenme-saldırganlık yaklaşımı dürtü yaklaşımı ile benzerlik göstermektedir. Engellenme sonrasında ortaya çıkan içsel kaygı saldırganlık ile sonuçlandığında gerilimde azalma meydana gelmektedir. Fakat dürtü yaklaşımında saldırganlık bireyde doğuştan gelen bir dürtü olarak görülmektedir. Engellenme-saldırganlık kuramında ise saldırganlık dış faktörler tarafından ortaya çıkmaktadır. İki yaklaşım arasındaki temel ayrım doğuştan gelen dürtü ve çevre faktöründen oluşmaktadır (Karakulak, 2018; Özmen, 2016).

2.3.3.3 Sosyal öğrenme kuramı

Sosyal öğrenme kuramı saldırganlığın sebeplerini içgüdü veya dürtüler yerine çevrede aramaya çalışmışlardır. Sosyal öğrenme kuramına göre insan eylemleri çevre koşulları ile etkileşim içerisinde. Davranışların sosyal çevreyi değiştirdiği gibi sosyal çevrenin de davranış üzerinde farklılaşmaya sebep olduğu bilinmektedir (Bandura, 1971). Sosyal öğrenme yaklaşımı saldırganlığın engellenmeye karşı verilen tepkilerden biri olduğunu ve aynı zamanda saldırganlığın davranışın dürtüden değil sonuçlardan etkilenen bir tepki eylemi olduğunu ortaya koymaktadır (Atkinson ve ark., 2002).

2.3.3.4 Psikoanalitik kuram

Freud saldırganlığı etkileyen en önemli faktörün libido etkisinde olan dürtülerin karşılanmaması olduğunu öne sürmektedir. Aynı zamanda Freud saldırganlığın doğuştan geldiğini ve her bireyde bulunan doğal bir dürtü olduğunu ortaya koymaktadır (Karakulak, 2018). Freud ilk zamanlarda saldırganlığın libidonun doyurulmaması sonrasında ortaya çıktığını söylerken daha sonraki zamanlarda her bireyin kendine zarar verme için içgüdüsel istek barındırması olarak

güncellemiştir. Kişi kendini yok etmek amacıyla bilinçaltı istek duymaktadır. Fakat birey sağlıklı benlik oluşturmuşsa kendine zarar verme arzusu taşımamaktadır ve kendini zarar verme isteğini dışa yönelik, diğer insanlara saldırganlık davranışları ile yansıtmaktadır (Burger, 2006).

2.3.3.5 Davranışçı kuram

Skinner'a göre davranışlarımıza neden olan ana sebep duygu veya düşünceler değildir (Corey, 2005). Eylemlerimizin ortaya çıkmasına ve bu eylemlerinin kontrolüne etki sağlayan faktör çevredir. Kişinin saldırgan tutumu sonucunda çevresinden aldığı tepki, davranışın öğrenilmesin veya tekrarlanmasına sebep olmaktadır. Saldırgan davranışlar ödüllendirildiğinde bu davranış pekişirken, cezalandırıldığında sönmektedir. Pekiştirilen saldırgan tutumlar, bireyleri saldırganlığa itmektir (Burger, 2006).

2.3.4 Saldırganlık türleri

2.3.4.1 Araçsal (edilgen) saldırganlık

Pasif saldırgan olan kişiler diğer bireylere oranla daha inatçı, yaptıkları eylemleri yavaş veya erteleyerek yapan bireylerdir. Bu kişiler yetişkinlik zaman diliminde sıklıkla aileleri ve dış çevreden çocukluk döneminde kötü bir tutuma maruz kaldıklarını ve zor zamanlar geçirdiklerini düşünerek bu saldırganlıklarını bu duruma yormaktadırlar. Dökmen girişken bireylerin, saldırgan ve edilgen bireylerin eylemlerini şu şekilde açıklamaktadır: ‘‘Bir bireyin kuyrukta sıra beklediğini düşünelim. Kişinin sıradan çıkarak önüne geçmeye çalışan birine öfke duyduğu halde ses etmemesi ve herhangi bir davranışta bulunmaması edilgen saldırganlık olarak ifade edilmektedir. Bireyin bu durumda önüne geçen kişiye karşı öfke tepkisini yansıtmaması saldırganlık olarak tanımlanmaktadır. Ve yine aynı durumda ki bireyin sakin bir ses ile sırayı bozan kişiyi uarması ise girişimci tutum olarak ifade edilmektedir’’. (Dökmen, 1995).

2.3.4.2 Düşmanlık içeren (yıkıcı) saldırganlık

Bu davranış türünü sergileyen kişinin asıl amacı bir başarı

Yıkıcı saldırganlık gösteren bireyin amacı karşısındaki bireye zarar vermek ve zedelemektir. Herhangi bir müsabakada bireyin rakip olan oyuncuya hiçbir

sebepler olmadan öfkelenip zarar vermesi yıkıcı saldırganlığa örnek olarak verilebilmektedir (Erođlu, 2009). Saldırganlık eylemin niteliğine göre farklılık göstermektedir. Fiziksel olan saldırganlık itme, vurma, yaralama ve öldürme gibi eylemleri kapsamaktadır. Fiziksel saldırganlığın temel amacı kişiye fiziksel anlamda zarar vermeyi içermektedir. Sözel saldırganlık ise bireyi sözel yollar ile küçümsemek, modunu düşürmek ve kendini kötü hissetmesini sağlama eylemlerini kapsamaktadır. Sözel saldırganlığın amacı bireyi psikolojik olarak olumsuz etkilemektedir (Buss, 1961).

2.3.4.3 Atılğanlık

Bilim adamları edilgen ve yıkıcı saldırganlık dışında atılğanlık kavramını da ortaya koymuşlardır. Atılğanlık kavramı ise bireyin kendi çıkarlarını ön plana koyarak dertsiz bir biçimde hislerini açıklaması ve kendisini dışındaki bireyleri de haklı görerek kendi haklarından faydalanan davranış şekli olarak ifade edilmektedir (Tutkun ve ark, 2006).

Derwent'e göre atılğanlık kişinin inançlarını, düşüncelerini, fikir ve isteklerini karşısında olan kişilerin haklarını göz ardı etmeden ifade etmesi olarak tanımlamaktadır (Derwent, 2007).

2.3.5 Saldırganlığı etkileyen faktörler

2.3.5.1 Aile

Toplumun temel yapı taşı olan aile çocukların üzerinde bıraktığı izler anne karnındaki süreçten başlamakta ve ilerleyen yaşam dönemlerinde de bu izler taşınmaya devam etmektedir. Aile kavramı çocuğun fiziki sağlığını, ruh sağlığını, barınma gereksinimlerini, güvenliğini, ilgi ve sevgi ihtiyacını, toplumsallaştırma gibi temel gereksinimlerini karşılayan en önemli kurum olarak tanımlanmaktadır (Adıgüzel, 2012).

Çocuğun ilk iletişim kurduğu kurum olan ailenin kültür seviyesi, kalabalık oluşu, ekonomik seviyesi, eğitim seviyesi, aile içi iletişimleri, aile fertlerinin sorumlulukları, ilk sosyal etkinlikler duygusal ve sosyal gelişimi önemli ölçüde etkilemektedir. Çocuğun ebeveynleri tarafından destek görmesi, şefkatle yetiştirilmesi, sevgi ve saygı ihtiyacının giderilmesi çocuğun gelişimini ve tutumlarını önemli ölçüde etkilemektedir. Fakat ebeveynleri tarafından ihmal ve

istismara uğrayan çocukların bağımlı, öfkeli, saldırgan ve tahammülü bulunmayan yapıda oldukları saptanmaktadır. Çocukta bulunan saldırganlık davranışının çocuğun var olduğu aile ve sosyal çevreden etkilenmesi nedeniyle geliştiği ve bu duruma bağlı olarak çocuğun yaşamının ilk yıllarında özellikle de anne baba ile deneyimlenen ilk ilişkiler bireyin ileriki yaşam dönemlerinde sergilediği tutumları ve kişilik yapısını yüksek oranda şekillendirmektedir (Adıgüzel, 2012).

2.3.5.2 Kitle iletişim araçları

Günümüz yaşantısının her alanında iletişim aktif olarak kullanılmaktadır. Literatür çalışmaları incelendiğinde teknolojinin iletişimi kolaylaştırdığı ve hızlandırdığı görülmektedir. Kitle iletişim araçları aracılığı ile bütün bilgiler kısa bir zaman içerisinde bütün dünyaya yayılmaktadır. Bu nedenle her türlü duygu, fikir ve eyleme karşı bireyler her bilgiyi elde edebilmektedirler. Kitle iletişim araçlarının olumlu yanları bulunduğu gibi olumsuz yanları da bulunmaktadır. Günümüzde iletişim ağlarının hızla yayılması iletişimdeki şiddet düzeyini, saldırgan davranışları ve suç eğilimini büyük oranda arttırmıştır (Yavuzer, 2004).

Kitle iletişim araçlarından ve teknolojiden olumlu anlamda faydalanmayı bilmeyen bireylerin bu araçları olumsuz kullandıkları görülmektedir. Özellikle de çocuklar ve büyüme evresinde olan gençler zararlı yayınlardan etkilenecek olan kitledir. İnsan psikolojisini zedeleyen, yoğun öfke ve şiddet içeren dizi-filmler, savaş oyunları, şiddet içeren görseller çocuk ve gençlerin saldırgan davranışlar sergilemelerine veya saldırgan davranış eğilimine yönelmelerine sebep olmaktadır (Bayram, 2012).

2.3.5.3 Çevresel faktörler

Sosyal, ekonomik ve kültürel etkenler şiddetin ortaya çıkmasında büyük rol oynamaktadır. Şiddetin günden güne artış göstermesi kanıksanmasına sebep olmaktadır. Toplum içerisinde herhangi bir davranışın saldırganlık ya da şiddet olarak algılanması o yapının değer yargıları ve kültürü ile bağlantılıdır. Şiddetin toplum içerisinde nasıl sunulduğu ve algılandığı büyük önem taşımaktadır. Şiddetin yaşam biçimi haline getirilmesi sorun çözme aracı olarak benimsenmesine sebebiyet vermektedir (Çabuk Kaya, 2006).

Sosyo-ekonomik çevre kişinin saldırgan tutum sergilemesine sebebiyet verebilmektedir. Ekonomik ve eğitim yönünden düşük seviyede olan bir çevrede büyüyen çocuğun yüksek standartlara sahip ortamda büyüyen çocuktan daha saldırgan oldukları gözlemlenmiştir. Bazı bireylerin sağlıklı aile ortamında büyümelerine rağmen saldırganlık eğilimlerini yüksek olduğu saptanmıştır. Bazı çocuklarda da ders ya da başka konularda daha başarılı olan akranlarını cezalandırmak amacıyla saldırganlık eğilimleri görülmektedir. Lider konumda olma, destek görme ve benimsenme ihtiyaçlarını gidermek amacıyla da çevreye saldırgan davranışlarının sergilendiği görülmektedir (Dizman 2003, Yılmaz 2013).

3. YÖNTEM

3.1 Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, “İlişkisel Tarama Modeli”ne uygun olarak hazırlanmıştır. İki veya daha çok değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlamaktadır.

3.2 Araştırmanın Evren ve Örnekleme

Araştırmanın Örneklem seçimi basit-rastgele örneklem seçim türü kullanılarak yapılmıştır. Araştırmanın evrenini 400 yetişkin birey oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem grubunu ise İstanbul ilindeki 400 yetişkin birey oluşturmaktadır. Katılımcılar tesadüfi olarak seçilmiştir. Araştırma veri toplama süreci 2021 yılında gerçekleşmiştir. Katılımcı olma kriterleri: İstanbul ilinde ikamet etme olarak belirlenmiştir.

3.3 Veri Toplama Araçları

3.3.1 Demografik bilgi formu

Araştırmacı tarafından hazırlanan formda yaş, cinsiyet, eğitim durumu, maddi gelir düzeyleri gibi sorulara yer verilmiştir.

3.3.2 Çocukluk çağı travma ölçeği

Bernstein tarafından 1994 yılında geliştirilen Çocukluk Çağı Travma Ölçeği 70 maddeden 28 maddeye indirilmiştir. Şar ve arkadaşlarının 1996 tarihinde Türkçeye uyarladıkları ölçek beşli likert tipinde öz bildirim ölçeğidir. Çocukluk dönemindeki cinsel, duygusal, fiziksel ve sözel şiddeti ölçen maddeleri içeren bu ölçeğin duygusal istismar, cinsel istismar, fiziksel istismar, duygusal ihmal ve fiziksel ihmal olmak üzere beş alt boyutu bulunmaktadır (Şar vd., 1996).

3.3.3 Saldırganlık ölçeği

Buss ve Perry'in 1992 yılında geliştirmiş oldukları saldırganlık ölçeği saldırganlık kavramını beş alt boyutta ele almaktadır. 34 maddeden oluşan ölçek beşli likert tipinden oluşmaktadır. Ölçekten alınan maksimum puan 170 iken minimum ise 34 puandır. Ölçekten alınan puanın yüksek olması durumunda alt ölçek puanları ele alınmalıdır. 58 ve daha düşük puan düşük, 59 ile 110 puan arası normal, 111 ve daha yüksek puan ise yüksek saldırganlığa işaret etmektedir.

Ölçeğin maddelerinin alt ölçeklerle eşleşen hali şu şekildedir (Can 2002);

- Fiziksel saldırganlık; 8, 10, 11, 17, 23, 24, 25, 27. maddeler,
- Sözel saldırganlık; 1, 4, 6, 20, 26. maddeler,
- Öfke; 3, 7, 12, 16, 19, 22, 29, 32. maddeler,
- Düşmanlık; 2, 5, 9, 21, 28, 31, 33. maddeler,
- Dolaylı saldırganlık; 13, 14, 15, 18, 30, 34. maddeler

Ölçeğin güvenilirliği Cronbach Alpha .89 iken, alt boyutlarının iç tutarlılık kat sayısı fiziksel saldırganlığın .85, öfkenin .83, sözel saldırganlığın .72, dolaylı saldırganlığın .72, düşmanlık alt boyutunun ise .77 olduğu görülmüştür.

3.3.4 Romantik kıskançlık ölçeği

Pines ve Aronson'un 1983 yılında geliştirmiş oldukları ölçeğin amacı kıskançlığın farklı boyutlarını ölçmektir. Ölçekte kıskançlık tetikleyicileri, kıskançlık durumunda verilen tepkiler, kıskançlıkla baş etme yöntemleri, kıskançlığın etkileri ve kıskançlığın nedenleri olmak üzere 5 alt boyut bulunmaktadır. 129 maddeden oluşan ölçek likert tipli (1=hiç katılmıyorum ve 7=tamamen katılıyorum) bir ölçektir. Demirtaş'ın 2004 yılında Türkçeye uyarladığı ölçeğin iç tutarlılık katsayısı .92, iki yarı güvenilirliği ise .72 dir.

3.4 Veri Analizi

İlk olarak veriler SPSS'e aktarılmış ve sonrasında analizlere başlanılmıştır. Parametrik veya non- paramaterik analizlerin kullanılmasını belirlemek için normallik testi uygulanmış ve basıklık-çarpıklık incelenmiştir. George ve

Mallery (2010)'a göre çarpıklık ve basıklık değerlerinin -2 ile +2 aralığında olması; Groeneveld ve Meeden (1984), Moors (1986), Hopkins ve Weeks (1990) ile De Carlo (1997)'ye göre ise bu değerlerin -3 ile +3 aralığında olması normal dağılım şartının karşılanması için yeterlidir.

Çizelge 3.1: Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Romantik Kıskançlık Ölçeği, Saldırganlık Ölçeğine İlişkin Çarpıklık ve Basıklık Değerleri

		<i>Çocukluk Çağı Travması Olmayan Grup</i>			<i>Çocukluk Çağı Travması Olan Grup</i>		
		N	Çarpıklık	Basıklık	n	Çarpıklık	Basıklık
Çocukluk Travmaları Ölçeği	Çağı	216	0.004	-1.899	184	1.299	0.532
Duygusal İstismar		216	1.218	0.516	184	0.818	-0.355
Fiziksel İstismar		216	1.084	0.953	184	0.965	0.496
Fiziksel İhmal		216	1.617	1.770	184	0.802	-0.438
Duygusal İhmal		216	0.897	-0.634	184	0.497	-0.498
Cinsel İstismar		216	1.504	1.591	184	0.808	-0.530
Romantik Kıskançlık Ölçeği							
Birinci Tetikleyiciler	Tür	216	-0.453	-0.495	184	-0.596	-0.914
İkinci Tetikleyiciler	Tür	216	-1.189	-0.088	184	-1.105	-0.385
Üçüncü Tetikleyiciler	Tür	216	0.024	-1.143	184	-0.238	-1.141
Fiziksel		216	1.211	1.249	184	0.447	-0.740
Duygusal		216	0.785	-0.105	184	0.197	-1.124
Bilişsel		216	0.523	-0.261	184	0.250	-0.617
Konuşma		216	0.254	-0.773	184	0.043	-1.302
Çıkış		216	1.024	0.795	184	0.858	0.807
Bağlılık		216	1.201	1.099	184	0.500	-0.723
Umursamama		216	1.508	1.411	184	1.312	1.145
Olumlu Etkileri		216	1.104	0.883	184	0.936	0.552
Olumsuz Etkileri		216	-0.050	-0.934	184	-0.669	-0.477
Yetersizlik Duygusu		216	0.672	-0.514	184	0.270	-0.821
Kaybetme Korkusu		216	0.487	-0.864	184	0.029	-1.084
Saldırganlık Ölçeği							
Yıkıcı		216	0.609	-0.138	184	0.344	-0.003
Atılganlık		216	1.255	1.605	184	0.912	1.450
Edilgen		216	0.652	-0.437	184	0.507	0.262

Normal dağılıma karar verdikten sonra parametrik analizler kullanılmaya karar verilmiştir. Normallik analizden hemen sonra araştırmadaki demografik değişkenlere ilişkin tanımlayıcı istatistikler hesaplanmıştır. Pearson Korelasyon analizi ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Romantik Kıskançlık Ölçeği, Saldırganlık Ölçeği arasındaki ilişkiler ve bu ölçeklerin yaş ile ilişkisi araştırılmıştır. Spearman Korelasyon analizi ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Romantik Kıskançlık Ölçeği, Saldırganlık Ölçeği ve eğitim durumu, gelir durumu değişkenleri arasındaki ilişkiler araştırılmıştır. Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Romantik Kıskançlık Ölçeği, Saldırganlık Ölçeğinin demografik değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini değerlendirmek için bağımsız örneklem için T Testi uygulanmıştır. Tüm analizler uygulanırken esas alınan güven aralığı %95 olarak belirlenmiştir.

Çizelge 3.2: Korelasyon Katsayısına İlişkin Sayısal Sınırlar

<i>Korelasyon Katsayısı</i>	<i>Değerlendirme</i>
0.00 – 0.30	Düşük
0.31 – 0.70	Orta
0.71 – 1.00	Yüksek

Büyüköztürk, Ş. (2011). Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorum (14. Baskı). Ankara: Pegem Akademi

Korelasyon bulgularının güçlerini tespit etmek için mutlak değer olarak alınan aralıkta 0.00 ile 0.30 değerleri arasında düşük seviye ilişki, 0.31 ile 0.70 değerleri arasında orta seviye ilişki, 0.71 ile 1.00 değerleri arasında ise yüksek seviye ilişki olduğu söylenir.

4. BULGULAR

Çizelge 4.1: Demografik Değişkenlere Göre Dağılım

		Gruplar		Çocukluk Çağı	
		Çocukluk Çağı Travması Olmayan		Çocukluk Çağı Travması Olan	
		N	%	n	%
Cinsiyet	Kadın	114	52.8%	99	53,8%
	Erkek	102	47.2%	85	46,2%
Toplam		216	100.0%	184	100.0%
Medeni Durumu	Evli	91	42.1%	73	39,7%
	Bekar	125	57.9%	111	60,3%
Toplam		216	100.0%	184	100.0%
Eğitim Durumu	İlkokul	12	5.6%	18	9,8%
	Ortaokul	18	8.3%	15	8,2%
	Lise	21	9.7%	29	15,8%
	Üniversite	126	58.3%	92	50,0%
	Lisansüstü	39	18.1%	30	16,3%
Toplam		216	100.0%	184	100.0%
Aylık Gelir	0-2.500 TL	62	28.7%	58	31,5%
	2.501-5.000 TL	78	36.1%	46	25,0%
	5.001-8.000 TL	36	16.7%	48	26,1%
	8.001 TL ve üzeri	40	18.5%	32	17,4%
	Toplam		216	100.0%	184
Psikiyatrik Rahatsızlık	Evet	12	5.6%	18	9,8%
	Hayır	204	94.4%	166	90,2%
Toplam		216	100.0%	184	100.0%
Fiziksel Rahatsızlık	Evet	14	6.5%	15	8,2%
	Hayır	202	93.5%	169	91,8%
Toplam		216	100.0%	184	100.0%

Çocukluk Çağı Travması Olmayan katılımcıların, %52.8'i kadın, %47.2'si erkek, %42.1'i evli, %57.9'u bekar, %5.6'sı ilkokul mezunu, %8.3'ü ortaokul mezunu, %9.7'si lise mezunu, %58.3'ü üniversite mezunu, %18.1'i lisansüstü mezun, %28.7'sinin aylık geliri 0-2.500 TL arasında, %36.1'inin aylık geliri 2.501-5.000 TL arasında, %16.7'sinin aylık geliri 5.001-8.000 TL arasında, %18.5'inin aylık geliri 8.001 TL ve üzeri, %5.6'sının psikiyatrik rahatsızlığı

var, %94.4'ünün psikiyatrik rahatsızlığı yok, %6.5'inin fiziksel rahatsızlığı var, %93.5'inin fiziksel rahatsızlığı yoktur.

Çocukluk Çağı Travması Olan katılımcıların, %53.8'i kadın, %46.2'si erkek, %39.7'si evli, %60.3'ü bekar, %9.8'i ilkokul mezunu, %8.2'si ortaokul mezunu, %15.8'i lise mezunu, %50'si üniversite mezunu, %16.3'ü lisansüstü mezun, %31.5'inin aylık geliri 0-2.500 TL arasında, %25'inin aylık geliri 2.501-5.000 TL arasında, %26.1'inin aylık geliri 5.001-8.000 TL arasında, %17.4'ünün aylık geliri 8.001 TL ve üzeri, %9.8'inin psikiyatrik rahatsızlığı var, %90.2'sinin psikiyatrik rahatsızlığı yok, %8.2'sinin fiziksel rahatsızlığı var, %91.8'inin fiziksel rahatsızlığı yoktur.

Çizelge 4.2: Katılımcıların Yaşlarına İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

Yaş	n	Min	Maks	$\bar{X}$	Ss.
Çocukluk Çağı Travması Olmayan Grup	216	18	63	36	12
Çocukluk Çağı Travması Olan Grup	184	18	59	30	9

Çocukluk çağı travması olmayan katılımcıların yaş ortalaması ($\bar{X}=36$, $SS=12$), en küçük yaş 18 en büyük 63'dir. Çocukluk çağı travması olan katılımcıların yaş ortalaması ($\bar{X}=30$, $SS=9$), en küçük yaş 18 en büyük 59'dur.

Çizelge 4.3: Çocukluk Çağı Travması Olup Olmaması Değişkenine Göre Romantik Kıskançlık Ölçeği ve Saldırganlık Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Karşılaştırılması

		<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>Ss.</i>	<i>t</i>	<i>Sd.</i>	<i>p</i>
Birinci Tür Tetikleyiciler	Çocukluk Çağı Travması Olmayan	216	36.27	12.59	-0.30	349.722	0.763
	Çocukluk Çağı Travması Olan	184	36.71	15.66			
İkinci Tür Tetikleyiciler	Çocukluk Çağı Travması Olmayan	216	37.79	14.31	-0.40	398	0.690
	Çocukluk Çağı Travması Olan	184	38.38	15.17			
Üçüncü Tür Tetikleyiciler	Çocukluk Çağı Travması Olmayan	216	26.54	12.93	-1.87	398	0.062
	Çocukluk Çağı Travması Olan	184	28.97	13.05			
Fiziksel	Çocukluk Çağı Travması Olmayan	216	37.23	17.11	-8.24	302.99	0.000*
	Çocukluk Çağı Travması Olan	184	56.01	26.56			

Çizelge 4.3: (devamı) Çocukluk Çağı Travması Olup Olmaması Değişkenine Göre Romantik Kıskançlık Ölçeği ve Saldırganlık Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Karşılaştırılması

		<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>Ss.</i>	<i>t</i>	<i>Sd.</i>	<i>p</i>
Duygusal	Çocukluk Çağı Travması Olmayan	216	67.86	34.98	-4.28	361.43	0.000*
	Çocukluk Çağı Travması Olan	184	84.36	41.10			
Bilişsel	Çocukluk Çağı Travması Olmayan	216	44.38	20.33	-4.26	363.30	0.000*
	Çocukluk Çağı Travması Olan	184	53.85	23.66			
Konuşma	Çocukluk Çağı Travması Olmayan	216	6.75	3.37	-3.98	354.02	0.000*
	Çocukluk Çağı Travması Olan	184	8.27	4.11			
Çıkış	Çocukluk Çağı Travması Olmayan	216	15.78	7.09	-4.91	348.93	0.000*
	Çocukluk Çağı Travması Olan	184	19.76	8.85			
Bağlılık	Çocukluk Çağı Travması Olmayan	216	9.88	5.88	-4.05	359.41	0.000*
	Çocukluk Çağı Travması Olan	184	12.53	6.98			
Umursamama	Çocukluk Çağı Travması Olmayan	216	6.71	3.88	-4.65	309.45	0.000*
	Çocukluk Çağı Travması Olan	184	9.06	5.83			
Olumlu Etkileri	Çocukluk Çağı Travması Olmayan	216	18.97	10.31	-3.44	398	0.001*
	Çocukluk Çağı Travması Olan	184	22.51	10.22			
Olumsuz Etkileri	Çocukluk Çağı Travması Olmayan	216	28.44	12.32	-3.57	398	0.000*
	Çocukluk Çağı Travması Olan	184	32.78	11.88			
Yetersizlik Duygusu	Çocukluk Çağı Travması Olmayan	216	27.92	15.14	-2.50	398	0.013*
	Çocukluk Çağı Travması Olan	184	31.65	14.62			
Kaybetme Korkusu	Çocukluk Çağı Travması Olmayan	216	18.08	10.43	-4.30	398	0.000*
	Çocukluk Çağı Travması Olan	184	22.64	10.67			
Yıkıcı	Çocukluk Çağı Travması Olmayan	216	20.38	7.49	-6.12	323.06	0.000*
	Çocukluk Çağı Travması Olan	184	26.08	10.56			

Çizelge 4.3: (devamı) Çocukluk Çağı Travması Olup Olmaması Değişkenine Göre Romantik Kıskançlık Ölçeği ve Saldırganlık Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Karşılaştırılması

		<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>Ss.</i>	<i>t</i>	<i>Sd.</i>	<i>p</i>
Atılganlık	Çocukluk Çağı Travması Olmayan	216	16.20	6.10	-8.18	298.00	0.000*
	Çocukluk Çağı Travması Olan	184	22.98	9.72			
Edilgen	Çocukluk Çağı Travması Olmayan	216	19.76	7.24	-4.71	327.15	0.000*
	Çocukluk Çağı Travması Olan	184	23.94	10.01			

* $p < 0.05$ Kullanılan Test: Bağımsız Örneklem T-Testi

Bulguları incelediğimizde, Birinci Tür Tetikleyiciler, İkinci Tür Tetikleyiciler, Üçüncü Tür Tetikleyiciler alt boyutu çocukluk çağı travması olup olmaması değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermemektedir ($p > 0.05$).

Fiziksel Alt Boyutundan ($t(302.99) = -8.24, p < 0.05$), Duygusal Alt Boyutundan ($t(361.43) = -4.28, p < 0.05$), Bilişsel Alt Boyutundan ($t(363.30) = -4.26, p < 0.05$), Konuşma Alt Boyutundan ($t(354.02) = -3.98, p < 0.05$), Çıkış Alt Boyutundan ($t(348.93) = -4.91, p < 0.05$), Bağlılık Alt Boyutundan ($t(359.41) = -4.05, p < 0.05$), Umursamama Alt Boyutundan ($t(309.45) = -4.65, p < 0.05$), Olumlu Etkileri Alt Boyutundan ($t(398) = -3.44, p < 0.05$), Olumsuz Etkileri Alt Boyutundan ($t(398) = -3.57, p < 0.05$), Yetersizlik Duygusu Alt Boyutundan ($t(398) = -2.50, p < 0.05$), Kaybetme Korkusu Alt Boyutundan ($t(398) = -4.30, p < 0.05$), Yıkıcı Alt Boyutundan ($t(323.06) = -6.12, p < 0.05$), Atılganlık Alt Boyutundan ($t(298.00) = -8.18, p < 0.05$), Edilgen Alt Boyutundan ($t(327.15) = -4.71, p < 0.05$) aldıkları puanlar çocukluk çağı travması olup olmaması değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermektedir. Ortalamalar karşılaştırıldığında çocukluk çağı travması olanların, çocukluk çağı travması olmayanlara göre daha yüksek puan aldığı görülmektedir.

4.1 Çocukluk Çağı Travması Olan Katılımcılara İlişkin Bulgular

Çizelge 4.4: Çocukluk Çağı Travması Olan Katılımcıların Yaş, Eğitim Durumu, Aylık Gelir Değişkenleri ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Romantik Kıskançlık Ölçeği, Saldırganlık Ölçeği Puanlarının İlişkisi

	Yaş	Eğitim Durumunuz	Aylık Gelir
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	-.349**	-.347**	-.256**
Duygusal İstismar	-.354**	-.252**	-.173*
Fiziksel İstismar	-.283**	-.261**	-0.062
Fiziksel İhmal	-.284**	-.288**	-.185*
Duygusal İhmal	-.265**	-.325**	-.264**
Cinsel İstismar	-.262**	-.170*	-0.101
Birinci Tür Tetikleyiciler	-.153*	-0.124	-.179*
İkinci Tür Tetikleyiciler	-.172*	-0.122	-0.112
Üçüncü Tür Tetikleyiciler	-0.134	-.231**	-.232**
Fiziksel	-0.120	-.192**	-.189*
Duygusal	-.197**	-.248**	-.258**
Bilişsel	-.223**	-.209**	-.216**
Konuşma	-0.077	-0.135	-.207**
Çıkış	-0.069	-.169*	-.236**
Bağlılık	-0.024	-0.121	-.198**
Umursamama	-0.043	-0.144	-0.102
Olumlu Etkileri	-0.127	-0.022	-0.067
Olumsuz Etkileri	-0.046	-0.048	-0.038
Yetersizlik Duygusu	-.180*	-.319**	-0.120
Kaybetme Korkusu	-.190**	-.312**	-.166*
Yıkıcı	-.279**	-.216**	-0.094
Atılganlık	-.238**	-.153*	-0.081
Edilgen	-.221**	-0.089	-0.041

** $p < 0.01$, * $p < 0.05$ Kullanılan test: Pearson ve Spearman Korelasyon Testi

Bulguları incelediğimizde, Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ile Yaş ($r = -.349$, $p < 0.01$) puanları arasında orta seviyede ve negatif ilişki, Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ile Eğitim Durumunuz ($r = -.347$, $p < 0.01$) puanları arasında orta seviyede ve negatif ilişki, Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ile Aylık Gelir ($r = -.256$, $p < 0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve negatif ilişki vardır.

Duygusal İstismar ile Yaş ($r = -.354$, $p < 0.01$) puanları arasında orta seviyede ve negatif ilişki, Duygusal İstismar ile Eğitim Durumunuz ($r = -.252$, $p < 0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve negatif ilişki, Duygusal İstismar ile Aylık Gelir ($r = -.173$, $p < 0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve negatif ilişki vardır.

Fiziksel İstismar ile Yaş ($r=-.283, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve negatif ilişki,

Fiziksel İstismar ile Eğitim Durumunuz ($r=-.261, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve negatif ilişki vardır.

Fiziksel İhmal ile Yaş ($r=-.284, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve negatif ilişki, Fiziksel İhmal ile Eğitim Durumunuz ($r=-.288, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve negatif ilişki, Fiziksel İhmal ile Aylık Gelir ($r=-.185, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve negatif ilişki vardır.

Duygusal İhmal ile Yaş ($r=-.265, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve negatif ilişki, Duygusal İhmal ile Eğitim Durumunuz ($r=-.325, p<0.01$) puanları arasında orta seviyede ve negatif ilişki, Duygusal İhmal ile Aylık Gelir ($r=-.264, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve negatif ilişki vardır.

Cinsel İstismar ile Yaş ($r=-.262, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve negatif ilişki, Cinsel İstismar ile Eğitim Durumunuz ($r=-.170, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve negatif ilişki vardır.

Birinci Tür Tetikleyiciler ile Yaş ($r=-.153, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve negatif ilişki, Birinci Tür Tetikleyiciler ile Aylık Gelir ($r=-.179, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve negatif ilişki vardır.

İkinci Tür Tetikleyiciler ile Yaş ($r=-.172, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve negatif ilişki vardır.

Üçüncü Tür Tetikleyiciler ile Eğitim Durumunuz ($r=-.231, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve negatif ilişki, Üçüncü Tür Tetikleyiciler ile Aylık Gelir ($r=-.232, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve negatif ilişki vardır.

Fiziksel ile Eğitim Durumunuz ($r=-.192, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve negatif ilişki, Fiziksel ile Aylık Gelir ($r=-.189, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve negatif ilişki vardır.

Duygusal ile Yaş ($r=-.197, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve negatif ilişki, Duygusal ile Eğitim Durumunuz ($r=-.248, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve negatif ilişki, Duygusal ile Aylık Gelir ($r=-.258, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve negatif ilişki vardır.

Bilişsel ile Yaş ($r=-.223, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve negatif ilişki, Bilişsel ile Eğitim Durumunuz ($r=-.209, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve negatif ilişki, Bilişsel ile Aylık Gelir ($r=-.216, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve negatif ilişki vardır.

Konuşma ile Aylık Gelir ($r=-.207, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve negatif ilişki vardır.

Çıkış ile Eğitim Durumunuz ($r=-.169, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve negatif ilişki, Çıkış ile Aylık Gelir ($r=-.236, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve negatif ilişki vardır.

Bağlılık ile Eğitim Durumunuz ($r=-.145, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve negatif ilişki, Bağlılık ile Aylık Gelir ($r=-.198, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve negatif ilişki vardır.

Yetersizlik Duygusu ile Yaş ($r=-.180, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve negatif ilişki, Yetersizlik Duygusu ile Eğitim Durumunuz ($r=-.319, p<0.01$) puanları arasında orta seviyede ve negatif ilişki vardır.

Kaybetme Korkusu ile Yaş ($r=-.190, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve negatif ilişki, Kaybetme Korkusu ile Eğitim Durumunuz ($r=-.312, p<0.01$) puanları arasında orta seviyede ve negatif ilişki, Kaybetme Korkusu ile Aylık Gelir ($r=-.166, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve negatif ilişki vardır.

Yıkıcı ile Yaş ($r=-.279, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve negatif ilişki, Yıkıcı ile Eğitim Durumunuz ($r=-.216, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve negatif ilişki vardır.

Atılganlık ile Yaş ($r=-.238, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve negatif ilişki, Atılganlık ile Eğitim Durumunuz ($r=-.153, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve negatif ilişki vardır.

Edilgen ile Yaş ($r=-.221, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve negatif ilişki vardır.

Çizelge 4.5: Çocukluk Çağı Travması Olan Katılımcıların Saldırganlık Ölçeği ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği Puanlarının İlişkisi

	Yıkıcı	Atılganlık	Edilgen
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	.406**	.382**	.350**
Duygusal İstismar	.349**	.289**	.281**
Fiziksel İstismar	.297**	.296**	.230**
Fiziksel İhmal	.363**	.335**	.300**
Duygusal İhmal	.345**	.360**	.320**
Cinsel İstismar	.313**	.290**	.301**

** $p < 0.01$, * $p < 0.05$ Kullanılan test: Pearson Korelasyon Testi

Bulguları incelediğimizde, Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ile Yıkıcı ($r = .406$, $p < 0.01$) puanları arasında orta seviyede ve pozitif ilişki, Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ile Atılganlık ($r = .382$, $p < 0.01$) puanları arasında orta seviyede ve pozitif ilişki, Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ile Edilgen ($r = .350$, $p < 0.01$) puanları arasında orta seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Duygusal İstismar ile Yıkıcı ($r = .349$, $p < 0.01$) puanları arasında orta seviyede ve pozitif ilişki, Duygusal İstismar ile Atılganlık ($r = .289$, $p < 0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Duygusal İstismar ile Edilgen ($r = .281$, $p < 0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Fiziksel İstismar ile Yıkıcı ($r = .297$, $p < 0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Fiziksel İstismar ile Atılganlık ($r = .296$, $p < 0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Fiziksel İstismar ile Edilgen ($r = .230$, $p < 0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Fiziksel İhmal ile Yıkıcı ($r = .363$, $p < 0.01$) puanları arasında orta seviyede ve pozitif ilişki, Fiziksel İhmal ile Atılganlık ($r = .335$, $p < 0.01$) puanları arasında orta seviyede ve pozitif ilişki, Fiziksel İhmal ile Edilgen ($r = .300$, $p < 0.01$) puanları arasında orta seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Duygusal İhmal ile Yıkıcı ($r = .345$, $p < 0.01$) puanları arasında orta seviyede ve pozitif ilişki, Duygusal İhmal ile Atılganlık ($r = .360$, $p < 0.01$) puanları arasında orta seviyede ve pozitif ilişki, Duygusal İhmal ile Edilgen ($r = .320$, $p < 0.01$) puanları arasında orta seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Cinsel İstismar ile Yıkıcı ($r = .313$, $p < 0.01$) puanları arasında orta seviyede ve pozitif ilişki, Cinsel İstismar ile Atılganlık ($r = .290$, $p < 0.01$) puanları arasında

zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Cinsel İstismar ile Edilgen ($r=.301, p<0.01$) puanları arasında orta seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Çizelge 4.6: Çocukluk Çağı Travması Olan Katılımcıların Romantik Kıskançlık Ölçeği ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği Puanlarının İlişkisi

	Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	Duygusal İstismar	Fiziksel İstismar	Fiziksel İhmal	Duygusal İhmal	Cinsel İstismar
Birinci Tür Tetikleyiciler	.159*	.207**	0.095	0.115	.157*	0.053
İkinci Tür Tetikleyiciler	0.134	.160*	0.098	0.134	0.089	0.066
Üçüncü Tür Tetikleyiciler	.162*	.193**	0.144	0.087	.186*	0.041
Fiziksel	.358**	.319**	.237**	.297**	.362**	.228**
Duygusal	.341**	.308**	.248**	.233**	.363**	.230**
Bilişsel	.320**	.294**	.295**	.227**	.294**	.220**
Konuşma	0.098	0.060	-0.012	.209**	0.076	0.033
Çıkış	.197**	.172*	0.130	0.118	.214**	.166*
Bağlılık	0.133	0.098	0.114	0.066	.181*	0.077
Umursamama	.241**	.208**	0.114	.231**	.190**	.235**
Olumlu Etkileri	0.108	0.094	0.041	0.044	.147*	0.094
Olumsuz Etkileri	.223**	.193**	0.141	.186**	.246**	0.124
Yetersizlik	.381**	.323**	.296**	.323**	.365**	.252**
Duygusu Kaybetme	.353**	.260**	.250**	.312**	.349**	.267**
Korkusu						

** $p<0.01$, * $p<0.05$ Kullanılan test: Pearson Korelasyon Testi

Bulguları incelediğimizde, Birinci Tür Tetikleyiciler ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ($r=.159, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Birinci Tür Tetikleyiciler ile Duygusal İstismar ($r=.207, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Birinci Tür Tetikleyiciler ile Duygusal İhmal ($r=.157, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

İkinci Tür Tetikleyiciler ile Duygusal İstismar ($r=.160, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Üçüncü Tür Tetikleyiciler ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ($r=.162, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Üçüncü Tür Tetikleyiciler ile Duygusal İstismar ($r=.193, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Üçüncü Tür Tetikleyiciler ile Duygusal İhmal ($r=.186, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Fiziksel ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ($r=.358, p<0.01$) puanları arasında orta seviyede ve pozitif ilişki, Fiziksel ile Duygusal İstismar ($r=.319,$

$p<0.01$) puanları arasında orta seviyede ve pozitif ilişki, Fiziksel ile Fiziksel İstismar ($r=.237, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Fiziksel ile Fiziksel İhmal ($r=.297, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Fiziksel ile Duygusal İhmal ($r=.362, p<0.01$) puanları arasında orta seviyede ve pozitif ilişki, Fiziksel ile Cinsel İstismar ($r=.228, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Duygusal ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ($r=.341, p<0.01$) puanları arasında orta seviyede ve pozitif ilişki, Duygusal ile Duygusal İstismar ($r=.308, p<0.01$) puanları arasında orta seviyede ve pozitif ilişki, Duygusal ile Fiziksel İstismar ($r=.248, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Duygusal ile Fiziksel İhmal ($r=.233, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Duygusal ile Duygusal İhmal ($r=.363, p<0.01$) puanları arasında orta seviyede ve pozitif ilişki, Duygusal ile Cinsel İstismar ($r=.230, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Bilişsel ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ($r=.320, p<0.01$) puanları arasında orta seviyede ve pozitif ilişki, Bilişsel ile Duygusal İstismar ($r=.294, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Bilişsel ile Fiziksel İstismar ($r=.295, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Bilişsel ile Fiziksel İhmal ($r=.227, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Bilişsel ile Duygusal İhmal ($r=.294, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Bilişsel ile Cinsel İstismar ($r=.220, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Konuşma ile Fiziksel İhmal ($r=.209, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Çıkış ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ($r=.197, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Çıkış ile Duygusal İstismar ($r=.172, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Çıkış ile Duygusal İhmal ($r=.214, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Çıkış ile Cinsel İstismar ($r=.166, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Bağlılık ile Duygusal İhmal ($r=.181, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Umursamama ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ($r=.241, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Umursamama ile Duygusal İstismar ($r=.208, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Umursamama ile Fiziksel İhmal ($r=.231, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Umursamama ile Duygusal İhmal ($r=.190, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Umursamama ile Cinsel İstismar ($r=.235, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Olumlu Etkileri ile Duygusal İhmal ($r=.147, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Olumsuz Etkileri ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ($r=.223, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Olumsuz Etkileri ile Duygusal İstismar ($r=.193, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Olumsuz Etkileri ile Fiziksel İhmal ($r=.186, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Olumsuz Etkileri ile Duygusal İhmal ($r=.246, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Yetersizlik Duygusu ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ($r=.381, p<0.01$) puanları arasında orta seviyede ve pozitif ilişki, Yetersizlik Duygusu ile Duygusal İstismar ($r=.323, p<0.01$) puanları arasında orta seviyede ve pozitif ilişki, Yetersizlik Duygusu ile Fiziksel İstismar ($r=.296, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Yetersizlik Duygusu ile Fiziksel İhmal ($r=.323, p<0.01$) puanları arasında orta seviyede ve pozitif ilişki, Yetersizlik Duygusu ile Duygusal İhmal ($r=.365, p<0.01$) puanları arasında orta seviyede ve pozitif ilişki, Yetersizlik Duygusu ile Cinsel İstismar ($r=.252, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Kaybetme Korkusu ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ($r=.353, p<0.01$) puanları arasında orta seviyede ve pozitif ilişki, Kaybetme Korkusu ile Duygusal İstismar ($r=.260, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Kaybetme Korkusu ile Fiziksel İstismar ($r=.250, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Kaybetme Korkusu ile Fiziksel İhmal ($r=.312, p<0.01$) puanları arasında orta seviyede ve pozitif ilişki, Kaybetme Korkusu ile Duygusal İhmal ($r=.349, p<0.01$) puanları arasında orta seviyede

ve pozitif ilişki, Kaybetme Korkusu ile Cinsel İstismar ($r=.267, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Çizelge 4.7: Çocukluk Çağı Travması Olan Katılımcıların Romantik Kıskançlık Ölçeği ile Saldırganlık Ölçeği Puanlarının İlişkisi

	Yıkıcı	Atılganlık	Edilgen
Birinci Tür Tetikleyiciler	.307**	.251**	.236**
İkinci Tür Tetikleyiciler	.249**	.190**	.201**
Üçüncü Tür Tetikleyiciler	.253**	.217**	.150*
Fiziksel	.314**	.313**	.274**
Duygusal	.346**	.351**	.312**
Bilişsel	.366**	.384**	.366**
Konuşma	.199**	.151*	0.097
Çıkış	.299**	.300**	.279**
Bağlılık	.192**	.196**	0.126
Umursamama	.166*	0.135	.149*
Olumlu Etkileri	0.104	0.116	0.118
Olumsuz Etkileri	.293**	.289**	.280**
Yetersizlik Duygusu	.460**	.397**	.324**
Kaybetme Korkusu	.425**	.403**	.363**

** $p<0.01$, * $p<0.05$ Kullanılan test: Pearson Korelasyon Testi

Bulguları incelediğimizde, Birinci Tür Tetikleyiciler ile Yıkıcı ($r=.307, p<0.01$) puanları arasında orta seviyede ve pozitif ilişki, Birinci Tür Tetikleyiciler ile Atılganlık ($r=.251, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Birinci Tür Tetikleyiciler ile Edilgen ($r=.236, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

İkinci Tür Tetikleyiciler ile Yıkıcı ($r=.249, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, İkinci Tür Tetikleyiciler ile Atılganlık ($r=.190, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, İkinci Tür Tetikleyiciler ile Edilgen ($r=.201, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Üçüncü Tür Tetikleyiciler ile Yıkıcı ($r=.253, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Üçüncü Tür Tetikleyiciler ile Atılganlık ($r=.217, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Üçüncü Tür Tetikleyiciler ile Edilgen ($r=.150, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Fiziksel ile Yıkıcı ($r=.314, p<0.01$) puanları arasında orta seviyede ve pozitif ilişki, Fiziksel ile Atılganlık ($r=.313, p<0.01$) puanları arasında orta seviyede

ve pozitif ilişki, Fiziksel ile Edilgen ($r=.274, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Duygusal ile Yıkıcı ($r=.346, p<0.01$) puanları arasında orta seviyede ve pozitif ilişki, Duygusal ile Atılganlık ($r=.351, p<0.01$) puanları arasında orta seviyede ve pozitif ilişki, Duygusal ile Edilgen ($r=.312, p<0.01$) puanları arasında orta seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Bilişsel ile Yıkıcı ($r=.366, p<0.01$) puanları arasında orta seviyede ve pozitif ilişki, Bilişsel ile Atılganlık ($r=.384, p<0.01$) puanları arasında orta seviyede ve pozitif ilişki, Bilişsel ile Edilgen ($r=.366, p<0.01$) puanları arasında orta seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Konuşma ile Yıkıcı ($r=.199, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Konuşma ile Atılganlık ($r=.151, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Çıkış ile Yıkıcı ($r=.299, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Çıkış ile Atılganlık ($r=.300, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Çıkış ile Edilgen ($r=.279, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Bağlılık ile Yıkıcı ($r=.192, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Bağlılık ile Atılganlık ($r=.196, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Umursamama ile Yıkıcı ($r=.166, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki,

Umursamama ile Edilgen ($r=.149, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Olumsuz Etkileri ile Yıkıcı ($r=.293, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Olumsuz Etkileri ile Atılganlık ($r=.289, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Olumsuz Etkileri ile Edilgen ($r=.280, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Yetersizlik Duygusu ile Yıkıcı ($r=.460, p<0.01$) puanları arasında orta seviyede ve pozitif ilişki, Yetersizlik Duygusu ile Atılganlık ($r=.397, p<0.01$) puanları

arasında orta seviyede ve pozitif ilişki, Yetersizlik Duygusu ile Edilgen ($r=.324$, $p<0.01$) puanları arasında orta seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Kaybetme Korkusu ile Yıkıcı ($r=.425$, $p<0.01$) puanları arasında orta seviyede ve pozitif ilişki, Kaybetme Korkusu ile Atılganlık ($r=.403$, $p<0.01$) puanları arasında orta seviyede ve pozitif ilişki, Kaybetme Korkusu ile Edilgen ($r=.363$, $p<0.01$) puanları arasında orta seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Çizelge 4.8: Çocukluk Çağı Olan Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Romantik Kıskançlık Ölçeği ve Saldırganlık Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Karşılaştırılması

		<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>Ss.</i>	<i>t</i>	<i>Sd.</i>	<i>p</i>
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	Kadın	99	45.12	11.88	-3.00	150.31	0.003*
	Erkek	85	51.56	16.44			
Duygusal İstismar	Kadın	99	9.69	3.17	-2.33	150.19	0.021*
	Erkek	85	11.02	4.39			
Fiziksel İstismar	Kadın	99	7.30	1.98	-1.42	153.70	0.157
	Erkek	85	7.80	2.65			
Fiziksel İhmal	Kadın	99	8.55	3.36	-3.37	165.44	0.001*
	Erkek	85	10.39	3.97			
Duygusal İhmal	Kadın	99	11.96	3.99	-3.29	182	0.001*
	Erkek	85	14.06	4.66			
Cinsel İstismar	Kadın	99	7.63	2.80	-1.46	164.71	0.147
	Erkek	85	8.29	3.34			
Birinci Tür Tetikleyiciler	Kadın	99	36.25	15.40	-0.42	182	0.672
	Erkek	85	37.24	16.03			
İkinci Tür Tetikleyiciler	Kadın	99	38.69	14.84	0.29	182	0.768
	Erkek	85	38.02	15.63			
Üçüncü Tür Tetikleyiciler	Kadın	99	27.64	13.71	-1.50	182	0.134
	Erkek	85	30.53	12.14			
Fiziksel	Kadın	99	53.80	24.99	-1.22	182	0.225
	Erkek	85	58.58	28.22			
Duygusal	Kadın	99	81.31	40.88	-1.09	182	0.279
	Erkek	85	87.91	41.30			
Bilişsel	Kadın	99	51.48	22.95	-1.47	182	0.143
	Erkek	85	56.61	24.29			
Konuşma	Kadın	99	7.76	4.20	-1.82	182	0.070
	Erkek	85	8.86	3.94			
Çıkış	Kadın	99	18.08	7.81	-2.83	182	0.005*
	Erkek	85	21.72	9.61			
Bağlılık	Kadın	99	11.79	7.01	-1.56	182	0.122
	Erkek	85	13.39	6.90			
Umursamama	Kadın	99	8.47	5.43	-1.47	182	0.142
	Erkek	85	9.74	6.23			
Olumlu Etkileri	Kadın	99	21.87	10.39	-0.92	182	0.359
	Erkek	85	23.26	10.02			
Olumsuz Etkileri	Kadın	99	31.60	12.37	-1.47	182	0.144
	Erkek	85	34.16	11.19			
Yetersizlik Duygusu	Kadın	99	30.38	14.37	-1.27	182	0.205
	Erkek	85	33.13	14.86			
Kaybetme Korkusu	Kadın	99	20.90	10.21	-2.41	182	0.017*
	Erkek	85	24.66	10.90			
Yıkıcı	Kadın	99	24.41	10.39	-2.34	182	0.020*
	Erkek	85	28.02	10.48			
Atılganlık	Kadın	99	20.88	8.69	-3.24	182	0.001*
	Erkek	85	25.42	10.32			
Edilgen	Kadın	99	22.09	9.70	-2.75	182	0.007*
	Erkek	85	26.09	9.99			

* $p<0.05$ Kullanılan Test: Bağımsız Örneklem T-Testi

* $p < 0.05$ Kullanılan Test: Bağımsız Örneklem T-Testi

Bulguları incelediğimizde, Fiziksel İstismar, Cinsel İstismar, Birinci Tür Tetikleyiciler, İkinci Tür Tetikleyiciler, Üçüncü Tür Tetikleyiciler, Fiziksel, Duygusal, Bilişsel, Konuşma, Bağlılık, Umursamama, Olumlu Etkileri, Olumsuz Etkileri, Yetersizlik Duygusu alt boyutu cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermemektedir ($p > 0.05$).

Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeğinden ($t(150.31) = -3.00$, $p < 0.05$), Duygusal İstismar Alt Boyutundan ($t(150.19) = -2.33$, $p < 0.05$), Fiziksel İhmal Alt Boyutundan ($t(165.44) = -3.37$, $p < 0.05$), Duygusal İhmal Alt Boyutundan ($t(182) = -3.29$, $p < 0.05$), Çıkış Alt Boyutundan ($t(182) = -2.83$, $p < 0.05$), Kaybetme Korkusu Alt Boyutundan ($t(182) = -2.41$, $p < 0.05$), Yıkıcı Alt Boyutundan ($t(182) = -2.34$, $p < 0.05$), Atılmalık Alt Boyutundan ($t(182) = -3.24$, $p < 0.05$), Edilgen Alt Boyutundan ($t(182) = -2.75$, $p < 0.05$) aldıkları puanlar cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermektedir. Ortalamalar karşılaştırıldığında erkeklerin, kadınlara göre daha yüksek puan aldığı görülmektedir.

Çizelge 4.9: Çocukluk Çağı Olan Katılımcıların Medeni Durum Değişkenine Göre Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Romantik Kıskançlık Ölçeği ve Saldırganlık Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Karşılaştırılması

		<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>Ss.</i>	<i>t</i>	<i>Sd.</i>	<i>p</i>
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	Evli	73	44.79	12.30	-2.67	175.31	0.008*
	Bekar	111	50.27	15.44			
Duygusal İstismar	Evli	73	9.52	3.29	-2.38	174.51	0.018*
	Bekar	111	10.82	4.08			
Fiziksel İstismar	Evli	73	7.21	1.90	-1.65	179.03	0.100
	Bekar	111	7.75	2.55			
Fiziksel İhmal	Evli	73	8.56	3.26	-2.58	173.05	0.011*
	Bekar	111	9.95	3.97			
Duygusal İhmal	Evli	73	12.08	4.42	-2.13	182	0.035*
	Bekar	111	13.49	4.36			
Cinsel İstismar	Evli	73	7.42	2.80	-1.84	182	0.067
	Bekar	111	8.27	3.20			
Birinci Tür Tetikleyiciler	Evli	73	36.26	15.67	-0.31	182	0.755
	Bekar	111	37.00	15.72			
İkinci Tür Tetikleyiciler	Evli	73	38.29	15.85	-0.07	182	0.947
	Bekar	111	38.44	14.78			
Üçüncü Tür Tetikleyiciler	Evli	73	28.74	13.11	-0.20	182	0.845
	Bekar	111	29.13	13.08			
Fiziksel	Evli	73	56.29	26.52	0.12	182	0.907
	Bekar	111	55.82	26.71			
Duygusal	Evli	73	84.63	43.84	0.07	182	0.942
	Bekar	111	84.18	39.39			

Çizelge 4.9: (devamı) Çocukluk Çağı Olan Katılımcıların Medeni Durum Değişkenine Göre Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Romantik Kıskançlık Ölçeği ve Saldırganlık Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Karşılaştırılması

		<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>Ss.</i>	<i>t</i>	<i>Sd.</i>	<i>p</i>
Bilişsel	Evli	73	54.68	24.81	0.39	182	0.700
	Bekar	111	53.31	22.96			
Konuşma	Evli	73	8.84	4.11	1.53	182	0.128
	Bekar	111	7.89	4.09			
Çıkış	Evli	73	19.77	8.26	0.01	182	0.994
	Bekar	111	19.76	9.26			
Bağlılık	Evli	73	12.77	7.45	0.38	182	0.707
	Bekar	111	12.37	6.69			
Umursamama	Evli	73	9.22	5.60	0.30	182	0.764
	Bekar	111	8.95	6.00			
Olumlu Etkileri	Evli	73	23.03	10.25	0.56	182	0.580
	Bekar	111	22.17	10.23			
Olumsuz Etkileri	Evli	73	32.89	12.04	0.10	182	0.921
	Bekar	111	32.71	11.82			
Yetersizlik Duygusu	Evli	73	30.84	14.60	-0.61	182	0.540
	Bekar	111	32.19	14.68			
Kaybetme Korkusu	Evli	73	22.15	10.43	-0.50	182	0.618
	Bekar	111	22.95	10.86			
Yıkıcı	Evli	73	24.90	10.12	-1.23	182	0.221
	Bekar	111	26.86	10.82			
Atılgnlık	Evli	73	22.23	9.05	-0.84	182	0.400
	Bekar	111	23.47	10.15			
Edilgen	Evli	73	23.41	9.73	-0.58	182	0.562
	Bekar	111	24.29	10.22			

* $p < 0.05$ Kullanılan Test: Bağımsız Örneklemeler *T*-Testi

Bulguları incelediğimizde, Fiziksel İstismar, Cinsel İstismar, Birinci Tür Tetikleyiciler, İkinci Tür Tetikleyiciler, Üçüncü Tür Tetikleyiciler, Fiziksel, Duygusal, Bilişsel, Konuşma, Çıkış, Bağlılık, Umursamama, Olumlu Etkileri, Olumsuz Etkileri, Yetersizlik Duygusu, Kaybetme Korkusu, Yıkıcı, Atılgnlık, Edilgenlik alt boyutu medeni durum değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermemektedir ($p > 0.05$).

Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeğinden ($t(175.31) = -2.67$, $p < 0.05$), Duygusal İstismar Alt Boyutundan ($t(174.51) = -2.38$, $p < 0.05$), Fiziksel İhmal Alt Boyutundan ($t(173.05) = -2.58$, $p < 0.05$), Duygusal İhmal Alt Boyutundan ($t(182) = -2.13$, $p < 0.05$) aldıkları puanlar medeni durum değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermektedir. Ortalamalar karşılaştırıldığında bekar olanların, evli olanlara göre daha yüksek puan aldığı görülmektedir.

4.2 Çocukluk Çağı Travması Olmayan Katılımcılara İlişkin Bulgular

Çizelge 4.10: Çocukluk Çağı Travması Olmayan Katılımcıların Yaş, Eğitim Durumu, Aylık Gelir Değişkenleri ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Romantik Kıskançlık Ölçeği, Saldırganlık Ölçeği Puanlarının İlişkisi

	Yaş	Eğitim Durumunuz	Aylık Gelir
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	-.146*	-.189**	-0.117
Duygusal İstismar	-.167*	-0.122	-0.120
Fiziksel İstismar	-0.093	-.172*	-0.109
Fiziksel İhmal	-.157*	-0.059	-0.055
Duygusal İhmal	-0.051	-.143*	-0.055
Cinsel İstismar	-0.040	-.161*	-0.074
Birinci Tür Tetikleyiciler	0.027	-0.130	-0.033
İkinci Tür Tetikleyiciler	0.029	-0.117	0.006
Üçüncü Tür Tetikleyiciler	0.041	-0.018	-0.010
Fiziksel	0.012	-0.088	-0.048
Duygusal	0.016	-0.101	-0.021
Bilişsel	0.051	-0.039	-0.042
Konuşma	0.064	0.002	0.100
Çıkış	-0.041	-0.131	-0.121
Bağlılık	0.092	-0.024	0.017
Umursamama	-0.008	-.153*	-0.093
Olumlu Etkileri	-0.040	-0.035	0.020
Olumsuz Etkileri	0.043	-0.084	-0.062
Yetersizlik Duygusu	0.077	-0.060	-0.006
Kaybetme Korkusu	0.044	-0.025	0.042
Yıkıcı	0.015	-0.055	0.002
Atılganlık	-0.008	0.031	-0.005
Edilgen	-0.031	0.036	0.034

** $p < 0.01$, * $p < 0.05$ Kullanılan test: Pearson ve Spearman Korelasyon Testi

Bulguları incelediğimizde, Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ile Yaş ($r = -.146$, $p < 0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve negatif ilişki, Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ile Eğitim Durumunuz ($r = -.189$, $p < 0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve negatif ilişki vardır.

Duygusal İstismar ile Yaş ($r = -.167$, $p < 0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve negatif ilişki vardır.

Fiziksel İstismar ile Eğitim Durumunuz ($r = -.172$, $p < 0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve negatif ilişki vardır.

Fiziksel İhmal ile Yaş ($r = -.157$, $p < 0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve negatif ilişki vardır.

Duygusal İhmal ile Eğitim Durumunuz ($r=-.143$, $p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve negatif ilişki vardır.

Cinsel İstismar ile Eğitim Durumunuz ($r=-.161$, $p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve negatif ilişki vardır.

Umursamama ile Eğitim Durumunuz ($r=-.153$, $p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve negatif ilişki vardır.

Çizelge 4.11: Çocukluk Çağı Travması Olmayan Katılımcıların Saldırganlık Ölçeği ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği Puanlarının İlişkisi

	Yıkıcı	Atılgnlık	Edilgen
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	.333**	.326**	.255**
Duygusal İstismar	.272**	.215**	.185**
Fiziksel İstismar	.264**	.282**	.239**
Fiziksel İhmal	0.076	0.102	.154*
Duygusal İhmal	.234**	.186**	0.126
Cinsel İstismar	.307**	.356**	.192**

** $p<0.01$, * $p<0.05$ Kullanılan test: Pearson Korelasyon Testi

Bulguları incelediğimizde, Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ile Yıkıcı ($r=.333$, $p<0.01$) puanları arasında orta seviyede ve pozitif ilişki, Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ile Atılgnlık ($r=.326$, $p<0.01$) puanları arasında orta seviyede ve pozitif ilişki, Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ile Edilgen ($r=.255$, $p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Duygusal İstismar ile Yıkıcı ($r=.272$, $p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Duygusal İstismar ile Atılgnlık ($r=.215$, $p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Duygusal İstismar ile Edilgen ($r=.185$, $p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Fiziksel İstismar ile Yıkıcı ($r=.264$, $p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Fiziksel İstismar ile Atılgnlık ($r=.282$, $p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Fiziksel İstismar ile Edilgen ($r=.239$, $p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Fiziksel İhmal ile Edilgen ($r=.154$, $p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Duygusal İhmal ile Yıkıcı ($r=.234, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Duygusal İhmal ile Atılganlık ($r=.186, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Cinsel İstismar ile Yıkıcı ($r=.307, p<0.01$) puanları arasında orta seviyede ve pozitif ilişki, Cinsel İstismar ile Atılganlık ($r=.356, p<0.01$) puanları arasında orta seviyede ve pozitif ilişki, Cinsel İstismar ile Edilgen ($r=.192, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Çizelge 4.12: Çocukluk Çağı Travması Olmayan Katılımcıların Romantik Kıskançlık Ölçeği ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği Puanlarının İlişkisi

	Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	Duygusal İstismar	Fiziksel İstismar	Fiziksel İhmal	Duygusal İhmal	Cinsel İstismar
Birinci Tür Tetikleyiciler	.205**	.152*	0.131	.198**	0.083	.150*
İkinci Tür Tetikleyiciler	.277**	.232**	.172*	.196**	.184**	.169*
Üçüncü Tür Tetikleyiciler	0.131	0.027	0.098	.200**	0.086	0.043
Fiziksel	.220**	0.111	.137*	.173*	.165*	.170*
Duygusal	.143*	0.064	0.090	.140*	0.067	.137*
Bilişsel	.178**	0.064	.153*	.208**	0.063	.138*
Konuşma	0.059	0.019	0.083	-0.060	0.062	0.105
Çıkış	.207**	0.120	.136*	.199**	0.097	.167*
Bağlılık	.167*	0.083	0.111	0.123	0.127	0.129
Umursamama	.326**	.226**	.263**	.144*	.228**	.269**
Olumlu Etkileri	0.005	-0.050	-0.003	0.015	-0.018	0.078
Olumsuz Etkileri	0.098	0.041	0.045	0.085	0.121	0.033
Yetersizlik	.210**	.209**	.213**	0.057	.141*	0.114
Duygusu	.252**	.202**	.244**	0.118	.175**	.137*
Kaybetme						
Korkusu						

** $p<0.01$, * $p<0.05$ Kullanılan test: Pearson Korelasyon Testi

Bulguları incelediğimizde, Birinci Tür Tetikleyiciler ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ($r=.205, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Birinci Tür Tetikleyiciler ile Duygusal İstismar ($r=.152, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Birinci Tür Tetikleyiciler ile Fiziksel İhmal ($r=.198, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Birinci

Tür Tetikleyiciler ile Cinsel İstismar ($r=.150, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

İkinci Tür Tetikleyiciler ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ($r=.277, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, İkinci Tür Tetikleyiciler ile Duygusal İstismar ($r=.232, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, İkinci Tür Tetikleyiciler ile Fiziksel İstismar ($r=.172, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, İkinci Tür Tetikleyiciler ile Fiziksel İhmal ($r=.196, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, İkinci Tür Tetikleyiciler ile Duygusal İhmal ($r=.184, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, İkinci Tür Tetikleyiciler ile Cinsel İstismar ($r=.169, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Üçüncü Tür Tetikleyiciler ile Fiziksel İhmal ($r=.200, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Fiziksel ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ($r=.220, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Fiziksel ile Fiziksel İstismar ($r=.137, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Fiziksel ile Fiziksel İhmal ($r=.173, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Fiziksel ile Duygusal İhmal ($r=.165, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Fiziksel ile Cinsel İstismar ($r=.170, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Duygusal ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ($r=.143, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Duygusal ile Fiziksel İhmal ($r=.140, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Duygusal ile Cinsel İstismar ($r=.137, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Bilişsel ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ($r=.178, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Bilişsel ile Fiziksel İstismar ($r=.153, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Bilişsel ile Fiziksel İhmal ($r=.208, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Bilişsel ile Cinsel İstismar ($r=.138, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Çıkış ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ($r=.207, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Çıkış ile Fiziksel İstismar ($r=.136, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Çıkış ile Fiziksel İhmal ($r=.199, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Çıkış ile Cinsel İstismar ($r=.167, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Bağlılık ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ($r=.167, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Umursamama ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ($r=.326, p<0.01$) puanları arasında orta seviyede ve pozitif ilişki, Umursamama ile Duygusal İstismar ($r=.226, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Umursamama ile Fiziksel İstismar ($r=.263, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Umursamama ile Fiziksel İhmal ($r=.144, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Umursamama ile Duygusal İhmal ($r=.228, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Umursamama ile Cinsel İstismar ($r=.269, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Yetersizlik Duygusu ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ($r=.210, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Yetersizlik Duygusu ile Duygusal İstismar ($r=.209, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Yetersizlik Duygusu ile Fiziksel İstismar ($r=.213, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Yetersizlik Duygusu ile Duygusal İhmal ($r=.141, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Kaybetme Korkusu ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ($r=.252, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Kaybetme Korkusu ile Duygusal İstismar ($r=.202, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Kaybetme Korkusu ile Fiziksel İstismar ($r=.244, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Kaybetme Korkusu ile Duygusal İhmal ($r=.175, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Kaybetme Korkusu ile Cinsel İstismar ($r=.137, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Çizelge 4.13: Çocukluk Çağı Travması Olmayan Katılımcıların Romantik Kıskançlık Ölçeği ile Saldırganlık Ölçeği Puanlarının İlişkisi

	Yıkıcı	Atılganlık	Edilgen
Birinci Tür Tetikleyiciler	.222**	.227**	.209**
İkinci Tür Tetikleyiciler	.200**	.191**	.198**
Üçüncü Tür Tetikleyiciler	.199**	.223**	.172*
Fiziksel	.196**	.236**	.146*
Duygusal	.184**	.194**	0.122
Bilişsel	.155*	.215**	.146*
Konuşma	.177**	.163*	0.082
Çıkış	.137*	.168*	0.127
Bağlılık	0.114	.181**	0.133
Umursamama	.137*	0.105	0.050
Olumlu Etkileri	.182**	.173*	0.058
Olumsuz Etkileri	.141*	.156*	0.125
Yetersizlik Duygusu	.243**	.280**	.295**
Kaybetme Korkusu	.170*	.194**	.172*

** $p < 0.01$, * $p < 0.05$ Kullanılan test: Pearson Korelasyon Testi

Bulguları incelediğimizde, Birinci Tür Tetikleyiciler ile Yıkıcı ($r = .222$, $p < 0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Birinci Tür Tetikleyiciler ile Atılganlık ($r = .227$, $p < 0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Birinci Tür Tetikleyiciler ile Edilgen ($r = .209$, $p < 0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

İkinci Tür Tetikleyiciler ile Yıkıcı ($r = .200$, $p < 0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, İkinci Tür Tetikleyiciler ile Atılganlık ($r = .191$, $p < 0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, İkinci Tür Tetikleyiciler ile Edilgen ($r = .198$, $p < 0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Üçüncü Tür Tetikleyiciler ile Yıkıcı ($r = .199$, $p < 0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Üçüncü Tür Tetikleyiciler ile Atılganlık ($r = .223$, $p < 0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Üçüncü Tür Tetikleyiciler ile Edilgen ($r = .172$, $p < 0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Fiziksel ile Yıkıcı ($r = .196$, $p < 0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Fiziksel ile Atılganlık ($r = .236$, $p < 0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Fiziksel ile Edilgen ($r = .146$, $p < 0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Duygusal ile Yıkıcı ($r=.184, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Duygusal ile Atılganlık ($r=.194, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Bilişsel ile Yıkıcı ($r=.155, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Bilişsel ile Atılganlık ($r=.215, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Bilişsel ile Edilgen ($r=.146, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Konuşma ile Yıkıcı ($r=.177, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Konuşma ile Atılganlık ($r=.163, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Çıkış ile Yıkıcı ($r=.137, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Çıkış ile Atılganlık ($r=.168, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Bağlılık ile Atılganlık ($r=.181, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Umursamama ile Yıkıcı ($r=.137, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Olumlu Etkileri ile Yıkıcı ($r=.182, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Olumlu Etkileri ile Atılganlık ($r=.173, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Olumsuz Etkileri ile Yıkıcı ($r=.141, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Olumsuz Etkileri ile Atılganlık ($r=.156, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Yetersizlik Duygusu ile Yıkıcı ($r=.243, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Yetersizlik Duygusu ile Atılganlık ($r=.280, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Yetersizlik Duygusu ile Edilgen ($r=.295, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Kaybetme Korkusu ile Yıkıcı ($r=.170, p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Kaybetme Korkusu ile Atılganlık ($r=.194, p<0.01$) puanları

arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki, Kaybetme Korkusu ile Edilgen ($r=.172$, $p<0.01$) puanları arasında zayıf seviyede ve pozitif ilişki vardır.

Çizelge 4.14: Çocukluk Çağı Olmayan Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Romantik Kıskançlık Ölçeği ve Saldırganlık Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Karşılaştırılması

		<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>Ss.</i>	<i>t</i>	<i>Sd.</i>	<i>p</i>
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	Kadın	114	28.92	4.42	0.86	214	0.388
	Erkek	102	28.40	4.39			
Duygusal İstismar	Kadın	114	6.04	1.38	1.20	214	0.230
	Erkek	102	5.83	1.17			
Fiziksel İstismar	Kadın	114	4.92	1.06	0.32	214	0.748
	Erkek	102	4.87	1.16			
Fiziksel İhmal	Kadın	114	5.97	1.42	1.65	214	0.100
	Erkek	102	5.69	1.09			
Duygusal İhmal	Kadın	114	6.12	1.47	-0.12	214	0.904
	Erkek	102	6.15	1.47			
Cinsel İstismar	Kadın	114	5.86	1.22	-0.02	214	0.986
	Erkek	102	5.86	1.28			
Birinci Tür Tetikleyiciler	Kadın	114	35.53	12.73	-0.92	214	0.358
	Erkek	102	37.11	12.44			
İkinci Tür Tetikleyiciler	Kadın	114	36.75	14.90	-1.14	214	0.257
	Erkek	102	38.96	13.59			
Üçüncü Tür Tetikleyiciler	Kadın	114	25.82	13.78	-0.87	213.77	0.383
	Erkek	102	27.34	11.92			
Fiziksel	Kadın	114	35.85	17.39	-1.26	214	0.211
	Erkek	102	38.77	16.74			
Duygusal	Kadın	114	66.70	37.31	-0.51	214	0.609
	Erkek	102	69.15	32.31			
Bilişsel	Kadın	114	43.33	21.43	-0.80	214	0.427
	Erkek	102	45.54	19.06			
Konuşma	Kadın	114	6.38	3.17	-1.74	203.58	0.084
	Erkek	102	7.18	3.56			
Çıkış	Kadın	114	15.30	7.42	-1.05	214	0.294
	Erkek	102	16.31	6.70			
Bağlılık	Kadın	114	9.75	5.76	-0.34	214	0.733
	Erkek	102	10.03	6.05			
Umursamama	Kadın	114	6.79	3.89	0.31	214	0.760
	Erkek	102	6.63	3.87			
Olumlu Etkileri	Kadın	114	18.74	11.42	-0.35	214	0.724
	Erkek	102	19.24	8.97			
Olumsuz Etkileri	Kadın	114	26.92	12.61	-1.93	214	0.055
	Erkek	102	30.14	11.83			
Yetersizlik Duygusu	Kadın	114	28.93	16.27	1.05	213.36	0.295
	Erkek	102	26.78	13.77			
Kaybetme Korkusu	Kadın	114	17.70	10.83	-0.57	214	0.571
	Erkek	102	18.51	10.00			
Yıkıcı	Kadın	114	20.16	7.53	-0.47	214	0.640
	Erkek	102	20.64	7.48			
Atılganlık	Kadın	114	16.25	6.05	0.11	214	0.915
	Erkek	102	16.16	6.19			
Edilgen	Kadın	114	20.00	7.64	0.52	214	0.607
	Erkek	102	19.49	6.79			

* $p<0.05$ Kullanılan Test: Bağımsız Örneklem T-Testi

Bulguları incelediğimizde, Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Duygusal İstismar, Fiziksel İstismar, Fiziksel İhmal, Duygusal İhmal, Cinsel İstismar, Birinci Tür Tetikleyiciler, İkinci Tür Tetikleyiciler, Üçüncü Tür Tetikleyiciler, Fiziksel, Duygusal, Bilişsel, Konuşma, Çıkış, Bağlılık, Umursamama, Olumlu Etkileri, Olumsuz Etkileri, Yetersizlik Duygusu, Kaybetme Korkusu, Yıkıcı, Atılganlık, Edilgen alt boyutu cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

Çizelge 4.15: Çocukluk Çağı Olmayan Katılımcıların Medeni Durum Değişkenine Göre Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Romantik Kıskançlık Ölçeği ve Saldırganlık Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Karşılaştırılması

		<i>n</i>	<i>X̄</i>	<i>Ss.</i>	<i>t</i>	<i>Sd.</i>	<i>p</i>																																																																																																																																																																																																																																																																				
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	Evli	91	28.25	4.34	-1.21	214	0.229																																																																																																																																																																																																																																																																				
	Bekar	125	28.98	4.44				Duygusal İstismar	Evli	91	5.82	1.26	-1.17	214	0.242	Bekar	125	6.03	1.30	Fiziksel İstismar	Evli	91	4.81	1.06	-0.97	214	0.335	Bekar	125	4.96	1.13	Fiziksel İhmal	Evli	91	5.67	1.14	-1.65	214	0.101	Bekar	125	5.96	1.37	Duygusal İhmal	Evli	91	6.08	1.51	-0.49	214	0.625	Bekar	125	6.18	1.44	Cinsel İstismar	Evli	91	5.87	1.23	0.07	214	0.944	Bekar	125	5.86	1.26	Birinci Tür Tetikleyiciler	Evli	91	36.21	12.38	-0.06	214	0.949	Bekar	125	36.32	12.79	İkinci Tür Tetikleyiciler	Evli	91	37.92	14.58	0.11	214	0.909	Bekar	125	37.70	14.16	Üçüncü Tür Tetikleyiciler	Evli	91	27.53	11.95	0.96	214	0.338	Bekar	125	25.82	13.60	Fiziksel	Evli	91	39.41	18.17	1.60	214	0.111	Bekar	125	35.65	16.18	Duygusal	Evli	91	70.48	36.06	0.94	214	0.348	Bekar	125	65.94	34.19	Bilişsel	Evli	91	44.76	19.96	0.24	214	0.814	Bekar	125	44.10	20.67	Konuşma	Evli	91	6.85	3.26	0.34	214	0.735	Bekar	125	6.69	3.47	Çıkış	Evli	91	16.34	7.56	1.00	214	0.320	Bekar	125	15.37	6.72	Bağlılık	Evli	91	10.88	6.40	2.08	173.37	0.039*	Bekar	125	9.16	5.39	Umursamama	Evli	91	6.55	4.01	-0.53	214	0.598	Bekar	125	6.83	3.79	Olumlu Etkileri	Evli	91	18.77	10.25	-0.25	214	0.806	Bekar	125	19.12	10.40	Olumsuz Etkileri	Evli	91	28.82	12.27	0.39	214	0.697	Bekar	125	28.16	12.41	Yetersizlik Duygusu	Evli	91	27.42	14.36	-0.41	214	0.680	Bekar	125	28.28	15.74	Kaybetme Korkusu	Evli	91	18.60	10.57	0.63	214	0.532	Bekar	125	17.70	10.36	Yıkıcı	Evli	91	20.74	7.89	0.59	214	0.557	Bekar	125	20.13	7.21	Atılganlık	Evli	91	16.47	6.46	0.55	214	0.582	Bekar	125	16.01	5.85	Edilgen	Evli	91	20.23	7.28	0.82	214	0.416
Duygusal İstismar	Evli	91	5.82	1.26	-1.17	214	0.242																																																																																																																																																																																																																																																																				
	Bekar	125	6.03	1.30				Fiziksel İstismar	Evli	91	4.81	1.06	-0.97	214	0.335	Bekar	125	4.96	1.13	Fiziksel İhmal	Evli	91	5.67	1.14	-1.65	214	0.101	Bekar	125	5.96	1.37	Duygusal İhmal	Evli	91	6.08	1.51	-0.49	214	0.625	Bekar	125	6.18	1.44	Cinsel İstismar	Evli	91	5.87	1.23	0.07	214	0.944	Bekar	125	5.86	1.26	Birinci Tür Tetikleyiciler	Evli	91	36.21	12.38	-0.06	214	0.949	Bekar	125	36.32	12.79	İkinci Tür Tetikleyiciler	Evli	91	37.92	14.58	0.11	214	0.909	Bekar	125	37.70	14.16	Üçüncü Tür Tetikleyiciler	Evli	91	27.53	11.95	0.96	214	0.338	Bekar	125	25.82	13.60	Fiziksel	Evli	91	39.41	18.17	1.60	214	0.111	Bekar	125	35.65	16.18	Duygusal	Evli	91	70.48	36.06	0.94	214	0.348	Bekar	125	65.94	34.19	Bilişsel	Evli	91	44.76	19.96	0.24	214	0.814	Bekar	125	44.10	20.67	Konuşma	Evli	91	6.85	3.26	0.34	214	0.735	Bekar	125	6.69	3.47	Çıkış	Evli	91	16.34	7.56	1.00	214	0.320	Bekar	125	15.37	6.72	Bağlılık	Evli	91	10.88	6.40	2.08	173.37	0.039*	Bekar	125	9.16	5.39	Umursamama	Evli	91	6.55	4.01	-0.53	214	0.598	Bekar	125	6.83	3.79	Olumlu Etkileri	Evli	91	18.77	10.25	-0.25	214	0.806	Bekar	125	19.12	10.40	Olumsuz Etkileri	Evli	91	28.82	12.27	0.39	214	0.697	Bekar	125	28.16	12.41	Yetersizlik Duygusu	Evli	91	27.42	14.36	-0.41	214	0.680	Bekar	125	28.28	15.74	Kaybetme Korkusu	Evli	91	18.60	10.57	0.63	214	0.532	Bekar	125	17.70	10.36	Yıkıcı	Evli	91	20.74	7.89	0.59	214	0.557	Bekar	125	20.13	7.21	Atılganlık	Evli	91	16.47	6.46	0.55	214	0.582	Bekar	125	16.01	5.85	Edilgen	Evli	91	20.23	7.28	0.82	214	0.416	Bekar	125	19.42	7.22								
Fiziksel İstismar	Evli	91	4.81	1.06	-0.97	214	0.335																																																																																																																																																																																																																																																																				
	Bekar	125	4.96	1.13				Fiziksel İhmal	Evli	91	5.67	1.14	-1.65	214	0.101	Bekar	125	5.96	1.37	Duygusal İhmal	Evli	91	6.08	1.51	-0.49	214	0.625	Bekar	125	6.18	1.44	Cinsel İstismar	Evli	91	5.87	1.23	0.07	214	0.944	Bekar	125	5.86	1.26	Birinci Tür Tetikleyiciler	Evli	91	36.21	12.38	-0.06	214	0.949	Bekar	125	36.32	12.79	İkinci Tür Tetikleyiciler	Evli	91	37.92	14.58	0.11	214	0.909	Bekar	125	37.70	14.16	Üçüncü Tür Tetikleyiciler	Evli	91	27.53	11.95	0.96	214	0.338	Bekar	125	25.82	13.60	Fiziksel	Evli	91	39.41	18.17	1.60	214	0.111	Bekar	125	35.65	16.18	Duygusal	Evli	91	70.48	36.06	0.94	214	0.348	Bekar	125	65.94	34.19	Bilişsel	Evli	91	44.76	19.96	0.24	214	0.814	Bekar	125	44.10	20.67	Konuşma	Evli	91	6.85	3.26	0.34	214	0.735	Bekar	125	6.69	3.47	Çıkış	Evli	91	16.34	7.56	1.00	214	0.320	Bekar	125	15.37	6.72	Bağlılık	Evli	91	10.88	6.40	2.08	173.37	0.039*	Bekar	125	9.16	5.39	Umursamama	Evli	91	6.55	4.01	-0.53	214	0.598	Bekar	125	6.83	3.79	Olumlu Etkileri	Evli	91	18.77	10.25	-0.25	214	0.806	Bekar	125	19.12	10.40	Olumsuz Etkileri	Evli	91	28.82	12.27	0.39	214	0.697	Bekar	125	28.16	12.41	Yetersizlik Duygusu	Evli	91	27.42	14.36	-0.41	214	0.680	Bekar	125	28.28	15.74	Kaybetme Korkusu	Evli	91	18.60	10.57	0.63	214	0.532	Bekar	125	17.70	10.36	Yıkıcı	Evli	91	20.74	7.89	0.59	214	0.557	Bekar	125	20.13	7.21	Atılganlık	Evli	91	16.47	6.46	0.55	214	0.582	Bekar	125	16.01	5.85	Edilgen	Evli	91	20.23	7.28	0.82	214	0.416	Bekar	125	19.42	7.22																				
Fiziksel İhmal	Evli	91	5.67	1.14	-1.65	214	0.101																																																																																																																																																																																																																																																																				
	Bekar	125	5.96	1.37				Duygusal İhmal	Evli	91	6.08	1.51	-0.49	214	0.625	Bekar	125	6.18	1.44	Cinsel İstismar	Evli	91	5.87	1.23	0.07	214	0.944	Bekar	125	5.86	1.26	Birinci Tür Tetikleyiciler	Evli	91	36.21	12.38	-0.06	214	0.949	Bekar	125	36.32	12.79	İkinci Tür Tetikleyiciler	Evli	91	37.92	14.58	0.11	214	0.909	Bekar	125	37.70	14.16	Üçüncü Tür Tetikleyiciler	Evli	91	27.53	11.95	0.96	214	0.338	Bekar	125	25.82	13.60	Fiziksel	Evli	91	39.41	18.17	1.60	214	0.111	Bekar	125	35.65	16.18	Duygusal	Evli	91	70.48	36.06	0.94	214	0.348	Bekar	125	65.94	34.19	Bilişsel	Evli	91	44.76	19.96	0.24	214	0.814	Bekar	125	44.10	20.67	Konuşma	Evli	91	6.85	3.26	0.34	214	0.735	Bekar	125	6.69	3.47	Çıkış	Evli	91	16.34	7.56	1.00	214	0.320	Bekar	125	15.37	6.72	Bağlılık	Evli	91	10.88	6.40	2.08	173.37	0.039*	Bekar	125	9.16	5.39	Umursamama	Evli	91	6.55	4.01	-0.53	214	0.598	Bekar	125	6.83	3.79	Olumlu Etkileri	Evli	91	18.77	10.25	-0.25	214	0.806	Bekar	125	19.12	10.40	Olumsuz Etkileri	Evli	91	28.82	12.27	0.39	214	0.697	Bekar	125	28.16	12.41	Yetersizlik Duygusu	Evli	91	27.42	14.36	-0.41	214	0.680	Bekar	125	28.28	15.74	Kaybetme Korkusu	Evli	91	18.60	10.57	0.63	214	0.532	Bekar	125	17.70	10.36	Yıkıcı	Evli	91	20.74	7.89	0.59	214	0.557	Bekar	125	20.13	7.21	Atılganlık	Evli	91	16.47	6.46	0.55	214	0.582	Bekar	125	16.01	5.85	Edilgen	Evli	91	20.23	7.28	0.82	214	0.416	Bekar	125	19.42	7.22																																
Duygusal İhmal	Evli	91	6.08	1.51	-0.49	214	0.625																																																																																																																																																																																																																																																																				
	Bekar	125	6.18	1.44				Cinsel İstismar	Evli	91	5.87	1.23	0.07	214	0.944	Bekar	125	5.86	1.26	Birinci Tür Tetikleyiciler	Evli	91	36.21	12.38	-0.06	214	0.949	Bekar	125	36.32	12.79	İkinci Tür Tetikleyiciler	Evli	91	37.92	14.58	0.11	214	0.909	Bekar	125	37.70	14.16	Üçüncü Tür Tetikleyiciler	Evli	91	27.53	11.95	0.96	214	0.338	Bekar	125	25.82	13.60	Fiziksel	Evli	91	39.41	18.17	1.60	214	0.111	Bekar	125	35.65	16.18	Duygusal	Evli	91	70.48	36.06	0.94	214	0.348	Bekar	125	65.94	34.19	Bilişsel	Evli	91	44.76	19.96	0.24	214	0.814	Bekar	125	44.10	20.67	Konuşma	Evli	91	6.85	3.26	0.34	214	0.735	Bekar	125	6.69	3.47	Çıkış	Evli	91	16.34	7.56	1.00	214	0.320	Bekar	125	15.37	6.72	Bağlılık	Evli	91	10.88	6.40	2.08	173.37	0.039*	Bekar	125	9.16	5.39	Umursamama	Evli	91	6.55	4.01	-0.53	214	0.598	Bekar	125	6.83	3.79	Olumlu Etkileri	Evli	91	18.77	10.25	-0.25	214	0.806	Bekar	125	19.12	10.40	Olumsuz Etkileri	Evli	91	28.82	12.27	0.39	214	0.697	Bekar	125	28.16	12.41	Yetersizlik Duygusu	Evli	91	27.42	14.36	-0.41	214	0.680	Bekar	125	28.28	15.74	Kaybetme Korkusu	Evli	91	18.60	10.57	0.63	214	0.532	Bekar	125	17.70	10.36	Yıkıcı	Evli	91	20.74	7.89	0.59	214	0.557	Bekar	125	20.13	7.21	Atılganlık	Evli	91	16.47	6.46	0.55	214	0.582	Bekar	125	16.01	5.85	Edilgen	Evli	91	20.23	7.28	0.82	214	0.416	Bekar	125	19.42	7.22																																												
Cinsel İstismar	Evli	91	5.87	1.23	0.07	214	0.944																																																																																																																																																																																																																																																																				
	Bekar	125	5.86	1.26				Birinci Tür Tetikleyiciler	Evli	91	36.21	12.38	-0.06	214	0.949	Bekar	125	36.32	12.79	İkinci Tür Tetikleyiciler	Evli	91	37.92	14.58	0.11	214	0.909	Bekar	125	37.70	14.16	Üçüncü Tür Tetikleyiciler	Evli	91	27.53	11.95	0.96	214	0.338	Bekar	125	25.82	13.60	Fiziksel	Evli	91	39.41	18.17	1.60	214	0.111	Bekar	125	35.65	16.18	Duygusal	Evli	91	70.48	36.06	0.94	214	0.348	Bekar	125	65.94	34.19	Bilişsel	Evli	91	44.76	19.96	0.24	214	0.814	Bekar	125	44.10	20.67	Konuşma	Evli	91	6.85	3.26	0.34	214	0.735	Bekar	125	6.69	3.47	Çıkış	Evli	91	16.34	7.56	1.00	214	0.320	Bekar	125	15.37	6.72	Bağlılık	Evli	91	10.88	6.40	2.08	173.37	0.039*	Bekar	125	9.16	5.39	Umursamama	Evli	91	6.55	4.01	-0.53	214	0.598	Bekar	125	6.83	3.79	Olumlu Etkileri	Evli	91	18.77	10.25	-0.25	214	0.806	Bekar	125	19.12	10.40	Olumsuz Etkileri	Evli	91	28.82	12.27	0.39	214	0.697	Bekar	125	28.16	12.41	Yetersizlik Duygusu	Evli	91	27.42	14.36	-0.41	214	0.680	Bekar	125	28.28	15.74	Kaybetme Korkusu	Evli	91	18.60	10.57	0.63	214	0.532	Bekar	125	17.70	10.36	Yıkıcı	Evli	91	20.74	7.89	0.59	214	0.557	Bekar	125	20.13	7.21	Atılganlık	Evli	91	16.47	6.46	0.55	214	0.582	Bekar	125	16.01	5.85	Edilgen	Evli	91	20.23	7.28	0.82	214	0.416	Bekar	125	19.42	7.22																																																								
Birinci Tür Tetikleyiciler	Evli	91	36.21	12.38	-0.06	214	0.949																																																																																																																																																																																																																																																																				
	Bekar	125	36.32	12.79				İkinci Tür Tetikleyiciler	Evli	91	37.92	14.58	0.11	214	0.909	Bekar	125	37.70	14.16	Üçüncü Tür Tetikleyiciler	Evli	91	27.53	11.95	0.96	214	0.338	Bekar	125	25.82	13.60	Fiziksel	Evli	91	39.41	18.17	1.60	214	0.111	Bekar	125	35.65	16.18	Duygusal	Evli	91	70.48	36.06	0.94	214	0.348	Bekar	125	65.94	34.19	Bilişsel	Evli	91	44.76	19.96	0.24	214	0.814	Bekar	125	44.10	20.67	Konuşma	Evli	91	6.85	3.26	0.34	214	0.735	Bekar	125	6.69	3.47	Çıkış	Evli	91	16.34	7.56	1.00	214	0.320	Bekar	125	15.37	6.72	Bağlılık	Evli	91	10.88	6.40	2.08	173.37	0.039*	Bekar	125	9.16	5.39	Umursamama	Evli	91	6.55	4.01	-0.53	214	0.598	Bekar	125	6.83	3.79	Olumlu Etkileri	Evli	91	18.77	10.25	-0.25	214	0.806	Bekar	125	19.12	10.40	Olumsuz Etkileri	Evli	91	28.82	12.27	0.39	214	0.697	Bekar	125	28.16	12.41	Yetersizlik Duygusu	Evli	91	27.42	14.36	-0.41	214	0.680	Bekar	125	28.28	15.74	Kaybetme Korkusu	Evli	91	18.60	10.57	0.63	214	0.532	Bekar	125	17.70	10.36	Yıkıcı	Evli	91	20.74	7.89	0.59	214	0.557	Bekar	125	20.13	7.21	Atılganlık	Evli	91	16.47	6.46	0.55	214	0.582	Bekar	125	16.01	5.85	Edilgen	Evli	91	20.23	7.28	0.82	214	0.416	Bekar	125	19.42	7.22																																																																				
İkinci Tür Tetikleyiciler	Evli	91	37.92	14.58	0.11	214	0.909																																																																																																																																																																																																																																																																				
	Bekar	125	37.70	14.16				Üçüncü Tür Tetikleyiciler	Evli	91	27.53	11.95	0.96	214	0.338	Bekar	125	25.82	13.60	Fiziksel	Evli	91	39.41	18.17	1.60	214	0.111	Bekar	125	35.65	16.18	Duygusal	Evli	91	70.48	36.06	0.94	214	0.348	Bekar	125	65.94	34.19	Bilişsel	Evli	91	44.76	19.96	0.24	214	0.814	Bekar	125	44.10	20.67	Konuşma	Evli	91	6.85	3.26	0.34	214	0.735	Bekar	125	6.69	3.47	Çıkış	Evli	91	16.34	7.56	1.00	214	0.320	Bekar	125	15.37	6.72	Bağlılık	Evli	91	10.88	6.40	2.08	173.37	0.039*	Bekar	125	9.16	5.39	Umursamama	Evli	91	6.55	4.01	-0.53	214	0.598	Bekar	125	6.83	3.79	Olumlu Etkileri	Evli	91	18.77	10.25	-0.25	214	0.806	Bekar	125	19.12	10.40	Olumsuz Etkileri	Evli	91	28.82	12.27	0.39	214	0.697	Bekar	125	28.16	12.41	Yetersizlik Duygusu	Evli	91	27.42	14.36	-0.41	214	0.680	Bekar	125	28.28	15.74	Kaybetme Korkusu	Evli	91	18.60	10.57	0.63	214	0.532	Bekar	125	17.70	10.36	Yıkıcı	Evli	91	20.74	7.89	0.59	214	0.557	Bekar	125	20.13	7.21	Atılganlık	Evli	91	16.47	6.46	0.55	214	0.582	Bekar	125	16.01	5.85	Edilgen	Evli	91	20.23	7.28	0.82	214	0.416	Bekar	125	19.42	7.22																																																																																
Üçüncü Tür Tetikleyiciler	Evli	91	27.53	11.95	0.96	214	0.338																																																																																																																																																																																																																																																																				
	Bekar	125	25.82	13.60				Fiziksel	Evli	91	39.41	18.17	1.60	214	0.111	Bekar	125	35.65	16.18	Duygusal	Evli	91	70.48	36.06	0.94	214	0.348	Bekar	125	65.94	34.19	Bilişsel	Evli	91	44.76	19.96	0.24	214	0.814	Bekar	125	44.10	20.67	Konuşma	Evli	91	6.85	3.26	0.34	214	0.735	Bekar	125	6.69	3.47	Çıkış	Evli	91	16.34	7.56	1.00	214	0.320	Bekar	125	15.37	6.72	Bağlılık	Evli	91	10.88	6.40	2.08	173.37	0.039*	Bekar	125	9.16	5.39	Umursamama	Evli	91	6.55	4.01	-0.53	214	0.598	Bekar	125	6.83	3.79	Olumlu Etkileri	Evli	91	18.77	10.25	-0.25	214	0.806	Bekar	125	19.12	10.40	Olumsuz Etkileri	Evli	91	28.82	12.27	0.39	214	0.697	Bekar	125	28.16	12.41	Yetersizlik Duygusu	Evli	91	27.42	14.36	-0.41	214	0.680	Bekar	125	28.28	15.74	Kaybetme Korkusu	Evli	91	18.60	10.57	0.63	214	0.532	Bekar	125	17.70	10.36	Yıkıcı	Evli	91	20.74	7.89	0.59	214	0.557	Bekar	125	20.13	7.21	Atılganlık	Evli	91	16.47	6.46	0.55	214	0.582	Bekar	125	16.01	5.85	Edilgen	Evli	91	20.23	7.28	0.82	214	0.416	Bekar	125	19.42	7.22																																																																																												
Fiziksel	Evli	91	39.41	18.17	1.60	214	0.111																																																																																																																																																																																																																																																																				
	Bekar	125	35.65	16.18				Duygusal	Evli	91	70.48	36.06	0.94	214	0.348	Bekar	125	65.94	34.19	Bilişsel	Evli	91	44.76	19.96	0.24	214	0.814	Bekar	125	44.10	20.67	Konuşma	Evli	91	6.85	3.26	0.34	214	0.735	Bekar	125	6.69	3.47	Çıkış	Evli	91	16.34	7.56	1.00	214	0.320	Bekar	125	15.37	6.72	Bağlılık	Evli	91	10.88	6.40	2.08	173.37	0.039*	Bekar	125	9.16	5.39	Umursamama	Evli	91	6.55	4.01	-0.53	214	0.598	Bekar	125	6.83	3.79	Olumlu Etkileri	Evli	91	18.77	10.25	-0.25	214	0.806	Bekar	125	19.12	10.40	Olumsuz Etkileri	Evli	91	28.82	12.27	0.39	214	0.697	Bekar	125	28.16	12.41	Yetersizlik Duygusu	Evli	91	27.42	14.36	-0.41	214	0.680	Bekar	125	28.28	15.74	Kaybetme Korkusu	Evli	91	18.60	10.57	0.63	214	0.532	Bekar	125	17.70	10.36	Yıkıcı	Evli	91	20.74	7.89	0.59	214	0.557	Bekar	125	20.13	7.21	Atılganlık	Evli	91	16.47	6.46	0.55	214	0.582	Bekar	125	16.01	5.85	Edilgen	Evli	91	20.23	7.28	0.82	214	0.416	Bekar	125	19.42	7.22																																																																																																								
Duygusal	Evli	91	70.48	36.06	0.94	214	0.348																																																																																																																																																																																																																																																																				
	Bekar	125	65.94	34.19				Bilişsel	Evli	91	44.76	19.96	0.24	214	0.814	Bekar	125	44.10	20.67	Konuşma	Evli	91	6.85	3.26	0.34	214	0.735	Bekar	125	6.69	3.47	Çıkış	Evli	91	16.34	7.56	1.00	214	0.320	Bekar	125	15.37	6.72	Bağlılık	Evli	91	10.88	6.40	2.08	173.37	0.039*	Bekar	125	9.16	5.39	Umursamama	Evli	91	6.55	4.01	-0.53	214	0.598	Bekar	125	6.83	3.79	Olumlu Etkileri	Evli	91	18.77	10.25	-0.25	214	0.806	Bekar	125	19.12	10.40	Olumsuz Etkileri	Evli	91	28.82	12.27	0.39	214	0.697	Bekar	125	28.16	12.41	Yetersizlik Duygusu	Evli	91	27.42	14.36	-0.41	214	0.680	Bekar	125	28.28	15.74	Kaybetme Korkusu	Evli	91	18.60	10.57	0.63	214	0.532	Bekar	125	17.70	10.36	Yıkıcı	Evli	91	20.74	7.89	0.59	214	0.557	Bekar	125	20.13	7.21	Atılganlık	Evli	91	16.47	6.46	0.55	214	0.582	Bekar	125	16.01	5.85	Edilgen	Evli	91	20.23	7.28	0.82	214	0.416	Bekar	125	19.42	7.22																																																																																																																				
Bilişsel	Evli	91	44.76	19.96	0.24	214	0.814																																																																																																																																																																																																																																																																				
	Bekar	125	44.10	20.67				Konuşma	Evli	91	6.85	3.26	0.34	214	0.735	Bekar	125	6.69	3.47	Çıkış	Evli	91	16.34	7.56	1.00	214	0.320	Bekar	125	15.37	6.72	Bağlılık	Evli	91	10.88	6.40	2.08	173.37	0.039*	Bekar	125	9.16	5.39	Umursamama	Evli	91	6.55	4.01	-0.53	214	0.598	Bekar	125	6.83	3.79	Olumlu Etkileri	Evli	91	18.77	10.25	-0.25	214	0.806	Bekar	125	19.12	10.40	Olumsuz Etkileri	Evli	91	28.82	12.27	0.39	214	0.697	Bekar	125	28.16	12.41	Yetersizlik Duygusu	Evli	91	27.42	14.36	-0.41	214	0.680	Bekar	125	28.28	15.74	Kaybetme Korkusu	Evli	91	18.60	10.57	0.63	214	0.532	Bekar	125	17.70	10.36	Yıkıcı	Evli	91	20.74	7.89	0.59	214	0.557	Bekar	125	20.13	7.21	Atılganlık	Evli	91	16.47	6.46	0.55	214	0.582	Bekar	125	16.01	5.85	Edilgen	Evli	91	20.23	7.28	0.82	214	0.416	Bekar	125	19.42	7.22																																																																																																																																
Konuşma	Evli	91	6.85	3.26	0.34	214	0.735																																																																																																																																																																																																																																																																				
	Bekar	125	6.69	3.47				Çıkış	Evli	91	16.34	7.56	1.00	214	0.320	Bekar	125	15.37	6.72	Bağlılık	Evli	91	10.88	6.40	2.08	173.37	0.039*	Bekar	125	9.16	5.39	Umursamama	Evli	91	6.55	4.01	-0.53	214	0.598	Bekar	125	6.83	3.79	Olumlu Etkileri	Evli	91	18.77	10.25	-0.25	214	0.806	Bekar	125	19.12	10.40	Olumsuz Etkileri	Evli	91	28.82	12.27	0.39	214	0.697	Bekar	125	28.16	12.41	Yetersizlik Duygusu	Evli	91	27.42	14.36	-0.41	214	0.680	Bekar	125	28.28	15.74	Kaybetme Korkusu	Evli	91	18.60	10.57	0.63	214	0.532	Bekar	125	17.70	10.36	Yıkıcı	Evli	91	20.74	7.89	0.59	214	0.557	Bekar	125	20.13	7.21	Atılganlık	Evli	91	16.47	6.46	0.55	214	0.582	Bekar	125	16.01	5.85	Edilgen	Evli	91	20.23	7.28	0.82	214	0.416	Bekar	125	19.42	7.22																																																																																																																																												
Çıkış	Evli	91	16.34	7.56	1.00	214	0.320																																																																																																																																																																																																																																																																				
	Bekar	125	15.37	6.72				Bağlılık	Evli	91	10.88	6.40	2.08	173.37	0.039*	Bekar	125	9.16	5.39	Umursamama	Evli	91	6.55	4.01	-0.53	214	0.598	Bekar	125	6.83	3.79	Olumlu Etkileri	Evli	91	18.77	10.25	-0.25	214	0.806	Bekar	125	19.12	10.40	Olumsuz Etkileri	Evli	91	28.82	12.27	0.39	214	0.697	Bekar	125	28.16	12.41	Yetersizlik Duygusu	Evli	91	27.42	14.36	-0.41	214	0.680	Bekar	125	28.28	15.74	Kaybetme Korkusu	Evli	91	18.60	10.57	0.63	214	0.532	Bekar	125	17.70	10.36	Yıkıcı	Evli	91	20.74	7.89	0.59	214	0.557	Bekar	125	20.13	7.21	Atılganlık	Evli	91	16.47	6.46	0.55	214	0.582	Bekar	125	16.01	5.85	Edilgen	Evli	91	20.23	7.28	0.82	214	0.416	Bekar	125	19.42	7.22																																																																																																																																																								
Bağlılık	Evli	91	10.88	6.40	2.08	173.37	0.039*																																																																																																																																																																																																																																																																				
	Bekar	125	9.16	5.39				Umursamama	Evli	91	6.55	4.01	-0.53	214	0.598	Bekar	125	6.83	3.79	Olumlu Etkileri	Evli	91	18.77	10.25	-0.25	214	0.806	Bekar	125	19.12	10.40	Olumsuz Etkileri	Evli	91	28.82	12.27	0.39	214	0.697	Bekar	125	28.16	12.41	Yetersizlik Duygusu	Evli	91	27.42	14.36	-0.41	214	0.680	Bekar	125	28.28	15.74	Kaybetme Korkusu	Evli	91	18.60	10.57	0.63	214	0.532	Bekar	125	17.70	10.36	Yıkıcı	Evli	91	20.74	7.89	0.59	214	0.557	Bekar	125	20.13	7.21	Atılganlık	Evli	91	16.47	6.46	0.55	214	0.582	Bekar	125	16.01	5.85	Edilgen	Evli	91	20.23	7.28	0.82	214	0.416	Bekar	125	19.42	7.22																																																																																																																																																																				
Umursamama	Evli	91	6.55	4.01	-0.53	214	0.598																																																																																																																																																																																																																																																																				
	Bekar	125	6.83	3.79				Olumlu Etkileri	Evli	91	18.77	10.25	-0.25	214	0.806	Bekar	125	19.12	10.40	Olumsuz Etkileri	Evli	91	28.82	12.27	0.39	214	0.697	Bekar	125	28.16	12.41	Yetersizlik Duygusu	Evli	91	27.42	14.36	-0.41	214	0.680	Bekar	125	28.28	15.74	Kaybetme Korkusu	Evli	91	18.60	10.57	0.63	214	0.532	Bekar	125	17.70	10.36	Yıkıcı	Evli	91	20.74	7.89	0.59	214	0.557	Bekar	125	20.13	7.21	Atılganlık	Evli	91	16.47	6.46	0.55	214	0.582	Bekar	125	16.01	5.85	Edilgen	Evli	91	20.23	7.28	0.82	214	0.416	Bekar	125	19.42	7.22																																																																																																																																																																																
Olumlu Etkileri	Evli	91	18.77	10.25	-0.25	214	0.806																																																																																																																																																																																																																																																																				
	Bekar	125	19.12	10.40				Olumsuz Etkileri	Evli	91	28.82	12.27	0.39	214	0.697	Bekar	125	28.16	12.41	Yetersizlik Duygusu	Evli	91	27.42	14.36	-0.41	214	0.680	Bekar	125	28.28	15.74	Kaybetme Korkusu	Evli	91	18.60	10.57	0.63	214	0.532	Bekar	125	17.70	10.36	Yıkıcı	Evli	91	20.74	7.89	0.59	214	0.557	Bekar	125	20.13	7.21	Atılganlık	Evli	91	16.47	6.46	0.55	214	0.582	Bekar	125	16.01	5.85	Edilgen	Evli	91	20.23	7.28	0.82	214	0.416	Bekar	125	19.42	7.22																																																																																																																																																																																												
Olumsuz Etkileri	Evli	91	28.82	12.27	0.39	214	0.697																																																																																																																																																																																																																																																																				
	Bekar	125	28.16	12.41				Yetersizlik Duygusu	Evli	91	27.42	14.36	-0.41	214	0.680	Bekar	125	28.28	15.74	Kaybetme Korkusu	Evli	91	18.60	10.57	0.63	214	0.532	Bekar	125	17.70	10.36	Yıkıcı	Evli	91	20.74	7.89	0.59	214	0.557	Bekar	125	20.13	7.21	Atılganlık	Evli	91	16.47	6.46	0.55	214	0.582	Bekar	125	16.01	5.85	Edilgen	Evli	91	20.23	7.28	0.82	214	0.416	Bekar	125	19.42	7.22																																																																																																																																																																																																								
Yetersizlik Duygusu	Evli	91	27.42	14.36	-0.41	214	0.680																																																																																																																																																																																																																																																																				
	Bekar	125	28.28	15.74				Kaybetme Korkusu	Evli	91	18.60	10.57	0.63	214	0.532	Bekar	125	17.70	10.36	Yıkıcı	Evli	91	20.74	7.89	0.59	214	0.557	Bekar	125	20.13	7.21	Atılganlık	Evli	91	16.47	6.46	0.55	214	0.582	Bekar	125	16.01	5.85	Edilgen	Evli	91	20.23	7.28	0.82	214	0.416	Bekar	125	19.42	7.22																																																																																																																																																																																																																				
Kaybetme Korkusu	Evli	91	18.60	10.57	0.63	214	0.532																																																																																																																																																																																																																																																																				
	Bekar	125	17.70	10.36				Yıkıcı	Evli	91	20.74	7.89	0.59	214	0.557	Bekar	125	20.13	7.21	Atılganlık	Evli	91	16.47	6.46	0.55	214	0.582	Bekar	125	16.01	5.85	Edilgen	Evli	91	20.23	7.28	0.82	214	0.416	Bekar	125	19.42	7.22																																																																																																																																																																																																																																
Yıkıcı	Evli	91	20.74	7.89	0.59	214	0.557																																																																																																																																																																																																																																																																				
	Bekar	125	20.13	7.21				Atılganlık	Evli	91	16.47	6.46	0.55	214	0.582	Bekar	125	16.01	5.85	Edilgen	Evli	91	20.23	7.28	0.82	214	0.416	Bekar	125	19.42	7.22																																																																																																																																																																																																																																												
Atılganlık	Evli	91	16.47	6.46	0.55	214	0.582																																																																																																																																																																																																																																																																				
	Bekar	125	16.01	5.85				Edilgen	Evli	91	20.23	7.28	0.82	214	0.416	Bekar	125	19.42	7.22																																																																																																																																																																																																																																																								
Edilgen	Evli	91	20.23	7.28	0.82	214	0.416																																																																																																																																																																																																																																																																				
	Bekar	125	19.42	7.22																																																																																																																																																																																																																																																																							

* $p<0.05$ Kullanılan Test: Bağımsız Örneklem T-Testi

Bulguları incelediğimizde, Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Duygusal İstismar, Fiziksel İstismar, Fiziksel İhmal, Duygusal İhmal, Cinsel İstismar, Birinci Tür Tetikleyiciler, İkinci Tür Tetikleyiciler, Üçüncü Tür Tetikleyiciler, Fiziksel, Duygusal, Bilişsel, Konuşma, Çıkış, Umursamama, Olumlu Etkileri, Olumsuz Etkileri, Yetersizlik Duygusu, Kaybetme Korkusu, Yıkıcı, Atılganlık, Edilgen alt boyutu medeni durum değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

Bağlılık Alt Boyutundan ($t(173.37)=2.08$, $p<0.05$) aldıkları puanlar medeni durum değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermektedir. Ortalamalar karşılaştırıldığında evli olanların, bekar olanlara göre daha yüksek puan aldığı görülmektedir.

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Çalışmanın bu bölümünde araştırmanın temel hedefleri bağlamında elde edilen bulgular ve istatistiksel analiz sonuçları, ilgili yazın çerçevesinde ele alınacaktır.

Çalışma grubumuzun Çocukluk Çağı Travması Olmayan katılımcıların, %52.8'i kadın, %47.2'si erkek, Çocukluk Çağı Travması Olan katılımcıların, %53.8'i kadın, %46.2'si erkek bireylerden oluşmaktadır. Örneklememizden Çocukluk Çağı Travma öyküsü bulunan bireylerin %5.6'sının psikiyatrik rahatsızlığı var iken %94.4'ünün psikiyatrik rahatsızlığı yoktur. Çocukluk Çağı Travma öyküsü bulunmayan bireylerin ise %9.8'inin psikiyatrik rahatsızlığı varken, %90.2'sinin psikiyatrik rahatsızlığı yoktur.

5.1 Çocukluk Çağı Travması Olup Olmaması Değişkenine Göre Romantik Kıskançlık Ölçeği ve Saldırganlık Ölçeğinden Elde Edilen Puanların İncelenmesi

Çocukluk Çağı Travması Olup Olmaması Değişkenine göre Romantik Kıskançlık Ölçeği ve Saldırganlık Ölçeğinden elde edilen puanlar incelendiğinde Çocukluk Çağı Travması bulunan bireylerin Çocukluk Çağı Travması olan bireylere oranla Fiziksel, Duygusal, Bilişsel, Konuşma, Çıkış, Bağlılık, Umursamama, Olumlu Etkileri, Olumsuz Etkileri, Yetersizlik Duygusu, Kaybetme Korkusu, Yıkıcı, Atılmanlık ve Edilgenlik alt boyutlarından daha yüksek puan aldıkları saptanmıştır. Bu durum Çocukluk Çağı Travması bulunan bireylerin romantik kıskançlık ve Saldırganlık düzeylerinin daha yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Konu ile alakalı literatür çalışmaları incelendiğinde;

Ayan'ın (2007) aile içerisinde şiddete uğrayan çocukların saldırganlık eğilimlerini incelediği araştırma bulguları şiddet ve istismara maruz kalan bireylerin saldırganlık eğilimlerinin daha yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Algül ve arkadaşlarının (2009) Antisosyal kişilik bozukluğu olgularında kendini

yaralama davranışının saldırganlık, çocukluk çağı travmaları ve dissosiyasyon ile ilişkisini incelediği araştırma sonuçları Saldırganlık Ölçeği alt boyutlarından sözel saldırganlık, öfke ve dolaylı saldırganlık ile çocukluk çağı travma öyküsü bulunmama arasında pozitif bir ilişki olduğu görülürken, çocukluk çağı travması bulunma durumu ile saldırganlık alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Bilim ve arkadaşlarının (2012) Çocukluk çağı örselenme yaşantıları: Duygu düzenleme, kişilerarası tarz ve genel psikolojik sağlık açısından bir inceledikleri çalışmada sürekli öfke ve saldırganlık puanları ile çocukluk çağı travma yaşantısı arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Bu araştırma bulgularına göre saldırgan davranışlar sergileyen bireylerin ebeveynlerinin öfkesine ve ihmal tutumlarına maruz kaldıkları saptanmıştır (Bilim ve ark, 2012). Duran ve Ünsal'da (2014) Çocukluk çağı travmaları ile saldırganlık arasında anlamlı ilişki olduğunu ortaya koyan sonuçlar elde etmiştir.

Romantik kıskançlık ile Çocukluk Çağı Travmaları arasındaki ilişkiyi ele alan araştırmalar incelendiğinde; Main ve arkadaşlarının yapmış oldukları çalışma bulguları çocukluk döneminde travmaya maruz kalmamış güvenli bağlanan bireylerin yakın romantik ilişkilerinde daha rahat ve samimi oldukları sonucunu gösterirken; çocukluk çağı travma öyküsü bulunan bireylerin fiziksel ve duygusal kıskançlıklarının daha fazla olduğu saptanmıştır (Main ve ark., 1985). Widom ve arkadaşlarının çalışma sonuçları da çocukluk çağı travması bulunan bireylerin duygusal ilişkilerinde daha kıskanç olduklarını göstermektedir (Widom, Czaja, Kozakowski ve Chauhan, 2018). Beck ve arkadaşlarının çalışma sonuçları özetle güvenli bağlanan, çocukluk yaşantısında ihmal ve istismar öyküsü bulunmayan bireylerin daha sağlıklı bir romantik ilişkilerinin olduğunu göstermektedir. Çocukluk döneminde ebeveynleri ya da bakım verenleri tarafından ihmal ve istismara maruz kalan bireylerin ise daha fazla kıskançlık tavırları gösterdikleri ve ilişkilerinde samimi olmadıkları görülmüştür (Beck, Davis ve Freeman, 2015). Yapılan bu çalışma bulgularının hipotezimizi destekler nitelikte sonuçlar elde ettikleri saptanmıştır.

5.2 Çocukluk Çağı Travmaları İle Cinsiyet Değişkeni Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Çocukluk çağı travmaları alt boyutları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı incelendiğinde, Duygusal İstismar, Fiziksel İhmal ve Duygusal İhmal Alt Boyutlarından alınan puanlara göre erkek bireylerin kadın bireylere oranla daha yüksek puanlar aldıkları görülmüştür. Yapılan çalışmalar incelendiğinde;

Yiğit'in (2013) Çocukluk Çağı Ruhsal Travma yaşantılarının genç yetişkinlik döneminde görülen psikolojik belirtiler ile ilişkisi: erken dönem uyum bozucu şemaların aracı rolünü incelediği araştırma bulguları erkek bireylerin fiziksel ihmal puanlarının kadın bireylere oranla daha fazla olduğunu saptamaktadır. Bostancı ve arkadaşlarının (2006) üniversite öğrencilerinde çocukluk çağı travmalarının depresif belirtileri üzerine etkisini incelediği çalışma sonuçları çocukluk çağı travmaları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koyan bulgular elde etmiştir. Berber-Çelik'in (2010) Üniversite öğrencilerinin çocukluk çağı örselenme yaşantılarının kendilik algısı ve boyun eğici davranışlar üzerine etkisini incelediği çalışma bulguları erkek öğrencilerin kadın öğrencilere oranla daha fazla duygusal ihmale maruz kaldıklarını göstermektedir. Zeren ve arkadaşlarının (2012) üniversite öğrencilerinde çocukluk çağı istismarı sıklığını ele aldıkları çalışma sonuçları benzer biçimde erkek öğrencilerdeki duygusal kötüye kullanımın ve ihmalin kız öğrencilere oranla daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bu durumda toplumsal cinsiyet rollerinin etkisi ile kız çocuklarının toplumda uyumlu, söz dinleyen bir role bürünmelerinin, erkek çocuklarının ise özgür ve hareketli yetiştirilmelerinin etkisi olduğu söylenebilir. Bu çalışmalar hipotezimizi destekler nitelikte sonuçlar elde ederken çocukluk çağı travmalarının kız çocuklarında daha büyük etkiler ortaya koyduğu bulgularını elde eden çalışmalarda bulunmaktadır (Keskin ve Çam 2010; Beyazova ve Şahin 2007). Araştırmamız ile bu çalışmaların benzer sonuçlar vermemesinde örneklem grubu farklılığı, katılımcıların samimi yanıtlar vermemesi, zamansal farklılık gibi faktörlerin etkili olduğu düşünülebilir.

5.3 Çocukluk Çağı Travmaları Bulunan Bireylerin Cinsiyet Değişkenine Göre Saldırganlık Ölçeği Puanlarının Tartışılması

Saldırganlık ölçeği alt puanları ile cinsiyet değişkeni arasındaki ilişki incelendiğinde Çıkış, Kaybetme Korkusu, Atılganlık, Edilgen alt boyutları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Erkek bireylerin saldırganlık ölçeği puanlarının kadın bireylere oranla daha yüksek olduğu saptanmıştır. Konu ile alakalı literatür çalışmaları incelendiğinde;

Avcı'nın (2010) Eğitimde şiddet olgusu lise öğrencilerinde şiddet, saldırganlık ve ahlaki tutum ilişkisini incelediği araştırma sonuçlarına göre erkek öğrencilerin saldırganlık eğilimlerinin kız öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Aracı'nın (2012) erken ergenlik dönemindeki bireylerde anne-baba ve arkadaşlara bağlanma ile saldırganlık düzeyini incelediği araştırma bulguları da erkek öğrencilerdeki saldırganlık düzeylerinin kız öğrencilere oranla daha yüksek olduğunu saptamaktadır. Eisenberg, Spinrad ve Smith'in (2004) erkekler ve kadınlar arasında duyguların dışavurum biçimlerini inceledikleri araştırma bulguları cinsiyet ile saldırganlık arasında anlamlı bir ilişki olduğunu saptamaktadır. Yapılan bu çalışma bulguları ile hipotezimiz benzer sonuçlar elde etmiştir.

5.4 Çocukluk Çağı Travmaları İle Yaş Değişkeni Arasındaki İlişkinin Tartışılması

Çocukluk Çağı Travmaları ile yaş değişkeni orta seviyede ve negatif ilişki olduğu saptanmıştır. Bu sonuca göre yaş değişkeni artış gösterdikçe çocukluk çağı travma puanlarında azalma meydana gelmektedir. Literatür çalışmaları incelendiğinde;

Gümüş'ün erken dönem uyumsuz şemaların yordayıcısı olarak çocukluk çağı travmalarının incelediği araştırma bulguları yaş değişkeni ile çocukluk çağı travmaları alt boyutları arasında anlamlı bir farklılık olduğunu ortaya koyan sonuçlar elde etmiştir. Düzenli'nin (2020) üniversite öğrencilerinin çocukluk çağı travmaları ile aleksitimi arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmada yaş ile çocukluk çağı travmaları arasında anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koyan bulgular elde edilmiştir. Solmaz'ın (2019) üniversite öğrencilerinde kişilerarası

bağımlılık düzeyleri ve çocukluk çağı travmaları arasındaki ilişkiyi incelediği çalışma bulguları çocukluk çağı travma düzeyleri ile cinsiyet, yaş ve gelir seviyesi değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olduğunu saptamaktadır. Yapılan bu çalışmalar çocukluk çağı travmaları ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir ilişki vardır hipotezimizi destekler nitelikte sonuçlar elde etmişlerdir.

5.5 Çocukluk Çağı Travmaları Bulunan Bireylerin Yaş Değişkenine Göre Romantik Kıskançlık Puanlarının Tartışılması

Çocukluk çağı travmaları bulunan bireylerin yaş değişkenine göre romantik kıskançlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Literatür çalışmaları incelendiğinde;

Bringle ve arkadaşlarının (1979) yapmış olduğu çalışma bulguları romantik kıskançlık ile yaş arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Mathes ve arkadaşlarının da (1982) yapmış olduğu çalışma bulguları da yaş değişkeni ile romantik kıskançlık arasında anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koyan sonuçlar elde etmiştir. Sullivan'ın (1953) araştırma bulguları yaş değişkeni arttıkça kıskançlığın azaldığını saptamaktadır. Pines'e (2003) göre kıskançlık kavramı bireylerin romantik ilişkileri tehlike altına girdiğinde verilen tepkidir. Romantik kıskançlık bireyin partnerine güvenmediği zamanlarda ortaya çıkmaktadır. Bu kapsamda yaşın artması ve ilişki yılının uzaması ile birlikte güven duygusu sağlamlık kazanmakta ve romantik kıskançlık davranışları azalmaktadır. Demirtaş'ın (2004) yakın ilişkilerde kıskançlığı ele aldığı çalışma bulguları romantik kıskançlık ile yaş değişkeni arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır. Benzer şekilde Zeytinoğlu'nun (2013) evli bireylerde benlik saygısı, kıskançlık, evlilik çatışması ve evlilik doyumunu incelediği çalışma bulguları da yaş değişkeni ile romantik kıskançlık arasında anlamlı bir korelasyon olduğunu saptamaktadır. Yapılan bu çalışmaları hipotezimizi destekler nitelikte sonuçlar elde etmişlerdir.

5.6 Çocukluk Çağı Travmaları Bulunan Bireylerin Yaş Değişkenine Göre Saldırganlık Puanlarının Tartışılması

Çocukluk Çağı Travmaları bulunan bireylerin yaş değişkenine göre saldırganlık ölçeği Duygusal, Bilişsel, Yetersizlik Duygusu, Kaybetme Korkusu, Yıkıcı, Atılğanlık, Edilgenlik alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Yapılan literatür çalışmaları incelendiğinde;

Şahin'in (2004) saldırganlık ölçeği geçerlik ve güvenirlik çalışmasından elde edilen bulgulara göre yaş arttıkça saldırganlık düzeyinde de artış meydana gelmektedir. İlköğretim dönemindeki öğrenciler saldırganlık davranışlarını küçük yaş çocuklarına oranla daha fazla sergilemektedirler (Şahin, 2004). Türnüklü ve Şahin'in (2004) 13-14 yaş grubu öğrencilerin çatışma çözüm stratejilerini incelediği çalışma bulguları 11-14 yaş dönemdeki çocukların bedenlerinde ve hormonlarındaki farklılaşma sebebiyle saldırganlık eğilimlerinin artış gösterdiğini, çatışmaları şiddet yolu ile çözmeye çalıştıklarını göstermektedir. Savi'nin (2005) 12-15 yaş arası ilköğretim öğrencilerinin davranış sorunları ile aile işlevleri ve ana-baba kişilik özellikleri arasındaki ilişkisinin incelediği araştırma bulguları da yaş ile saldırganlık arasında anlamlı bir ilişki olduğunu saptamaktadır. Köksal'ın (1991) ve Uzbaş ve Topçu'nun çalışma sonuçları da benzer sonuçlar elde etmiştir. İncelenen bu çalışmalar saldırganlık ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olduğunu saptayan sonuçlar elde etmişlerdir.

6. ÖNERİLER

Bu araştırma sonucunda şu önerilerde bulunulabilir;

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre çocukluk çağı travmalarının saldırganlık ve kıskançlık davranışını olumsuz yönde etkilediği saptanmıştır. Bireyin özsaygısının ve gelişiminin olumsuz yönde etkilenmemesi amacıyla gerekli olan yardım hizmetlerinin devreye girmesi önerilebilir.

Travmatik yaşam öyküsü bulunan çocukların uzman desteği ile tedavi edilerek becerilerinin ve yetkinliklerinin geliştirilmesi önerilebilir.

Travmatik yaşam öykülerini azaltma amacıyla ailelere gerekli bilgilendirme ve seminerlerin düzenlenmesi önerilebilir.

Saldırganlık davranışının yaş ile birlikte artış gösterdiği saptanmıştır. Okullarda rehberlik servislerinin bu konu hakkında grup terapisi çalışmalarının yapılmasının ve aileler ile birlikte şiddet ve saldırganlık konusunda çalışmaların yapılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Çocukların öfkelerini saldırganlık ile değil sağlıklı bir biçimde yansıtmaları için okullarda, belediyelerde her yaş grubuna hitap eden seminer ve terapi çalışmalarının yapılması önerilebilir.

Romantik kıskançlığın ilişkilere ve evliliklere zarar verici etkisi göz önünde bulundurularak ilişki öncesi, evlilik öncesi ve sonrası gerekli çalışmaların yapılması ve konu ile ilgili çeşitli seminerlerin düzenlenmesi toplumun temel yapı taşı olan aile kurumunun sağlıklı bir ilişki kurması ve çocukların sağlıklı bir aile ortamında büyümesi açısından faydalı olacağı düşünülmektedir.

Bu araştırmanın ışığında benzeri konularda araştırma yapacak olan bireylerin daha büyük bir örneklem grubu ile çalışmayı yönetmesi, daha çok kişiden veri toplaması, daha genel sonuçların elde edilmesi adına yararlı olacaktır.

KAYNAKLAR

- Açar, A.** (2018). Ortaöğretim Kurumlarındaki Öğretmenlerin Çocukluk Çağı Travmatik Yaşantı Düzeyi İle Çocuk İstismarına Yönelik Farkındalıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul.
- Adıgüzel Gözde,** Üniversite Öğrencilerinin Saldırganlık Düzeylerinin Empatik Eğilim, Duyguları İfade Etme Ve Öz- Anlayış Açısından İncelenmesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Selçuk Üniversitesi, Konya, 2012, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)
- Adila Mustafayeva,** Öfke Kontrol Problemi Olan Üniversite Öğrencilerinde Saldırganlık Eğilimi Ve Riskli Davranışlar Üsküdar Üniversitesi Bağımlılık Ve Adli Bilimler Enstitüsü Adli Bilimler Anabilim Dalı Adli Psikoloji Bilim Dalı, 2020
- Ahmet Avcı,** Eğitimde Şiddet Olgusu Lise Öğrencilerinde Şiddet, Saldırganlık ve Ahlaki Tutum İlişkisi Küçükçekmece İlçesi Örneği, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Marmara Üniversitesi, İstanbul, 2010, s. 406 (Yayımlanmamış Doktora Tezi).
- Aktaş, V.** Çocuklarda Saldırganlık İle Olumsuz Niyet Yükleme Eğilimleri Arasındaki İlişkiler (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü; Ankara, 2001
- Anderson, C. A. Ve Bushman, B. J.** (2001). Effects Of Violent Video Games On Aggressive Behavior, Aggressive Cognition, Aggressive Affect, Physiological Arousal, And Prosocial Behavior: A Meta-Analytic Review Of The Scientific Literature. *Psychological Science*, 12(5), 353-359.
- ARACI Ayşegül,** Erken Ergenlik Dönemindeki Bireylerde Anne-Baba ve Arkadaşlara Bağlanma ile Saldırganlık Düzeyinin İncelenmesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul Üniversitesi, İstanbul, 2012 (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Arar, H.,** (2019). Ruminasyonun Gelişimsel Zemini; Ruminatif Düşünme Biçiminin Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ve Çocuklukta Algılanan Ebeveyn Kabul Reddi İle İlişkinin İncelenmesi. Üsküdar Üniversitesi.
- Atkinson, R., Smith, E. S., Bem, D. J. Ve Hoeksema, S. N.** (2002). Psikolojiye Giriş (2. Baskı). Ankara: Arkadaş Yayınları.
- Attridge, M.** (2013). Jealousy And Relationship Closeness Exploring The Good (Reactive) And Bad (Suspicious) Sides Of Romantic Jealousy. *Sage Open*, 3 (1), 1-16.
- Ayan, S.** (2007). Aile İçinde Şiddete Uğrayan Çocukların Saldırganlık Eğilimleri. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 8(3), 206-214.
- Ayhan ALGÜL, M. Alpay ATEŞ, Murat GÜLSÜN, Ali DORUK, Ümit B. SEMİZ, Cengiz BAŞOĞLU, Servet EBRİNÇ, Mesut ÇETİN,** (2009), Antisosyal kişilik bozukluğu olgularında kendini yaralama

- davranışının saldırganlık, çocukluk çağı travmaları ve dissosiyasyon ile ilişkisi, *Anatolian Journal of Psychiatry*, 10:278-285.
- Bahçecik, N. Ve Kavaklı, A.** (1994). Çocuk İstismarı Ve İhmalinde Hemgirenin Koruyucu Sağlık Hizmetlerinde Ve Tedavi Edici Kurumlardaki Sorumluluğu. *Hemşirelik Bülteni*, 32, 45-52.
- Balcı, M. Ve Beldağ, A.** (2019, Ekim) Ortaokul Öğrencilerinin Saldırganlık Algılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. 3. Uluslar Arası Eğitim Ve Değerler Sempozyumu-Isoeva, İstanbul
- Bandura, A.** (1971). *Social Learning Theory*. Usa Madison: General Learning Press
- Baron, R. A.** (1977). *Human Aggression*. New York: Plenum Press
- Bayram Y.** Spor Yapan Ve Yapmayan 14-18 Yaş Grubu Öğrencilerin Saldırganlık Tutumlarının İncelenmesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı.Yüksek Lisans Tezi, Kütahya:Dumlupınar Üniversitesi, 2012
- Beck, A. T., Davis, D. D., & Freeman, A.** (Eds.). (2015). *Cognitive therapy of personality disorders*. Guilford Publications.
- Ben-Ze'ev, A.** (2010). Jealousy And Romantic Love. In Hart, S.L. & Legerstee, M. (Eds.) *Handbook Of Jealousy: Theory, Research, And Multidisciplinary Approaches*, (Pp.40-54). Usa: Wiley-Blackwell
- Berber Çelik, Ç.** (2010). Üniversite öğrencilerinin çocukluk çağı örselenme yaşantılarının kendilik algısı ve boyun eğici davranışlar üzerine etkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Bernstein Dp, Fink L, Handelsman L, Foote J, Lovejoy M, Wenzel K, Et Al.** Initial Reliability And Validity Of A New Retrospective Measure Of Child Abuse And Neglect. *Am J Psychiatry* 1994, 151:1132-1136
- Beyazova, U., & Şahin, F.** (2007). Çocuk istismarı ve ihmaline yaklaşımda hastane çocuk koruma birimleri. *Türk Pediatri Arşivi* 42: 16, 18.
- Bilim, G. Y., & Yılmaz, B. T. D.** (2012). Çocukluk çağı örselenme yaşantıları: Duygu düzenleme, kişilerarası tarz ve genel psikolojik sağlık açısından bir inceleme (Doctoral dissertation, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı).
- Bilir, Ş., Arı, M., Dönmez, N. B. Ve Güneysu, S.** (1986). 4-12 Yaşları Arasında 16 100 Çocukta Örselenme Durumları İle İlgili Bir İnceleme. *Çocuk Gelişimi Ve Eğitimi Dergisi*, 1, 7-14.
- Blévis, M.,& Heal, O.** (2009). *Jealousy: True Stories Of Love's Favorite Decoy*. Other Pressllc
- BOSTANCI Nihal, ALBAYRAK Banu, BAKOĞLU İlkay, ÇOBAN Şenay,** “Üniversite Öğrencilerinde Çocukluk Çağı Travmalarının Depresif Belirtileri Üzerine Etkisi”, *Yeni Sempozyum Dergisi*, 2006, 44(2), 100-106.
- Bringle RG, Roach S, Andler C ve ark.** (1979) Measuring the intensity of jealousy reactions. *Catalog of Selected Documents in Psychology*, 9: 23-24.
- Budak, S.** Psikoloji Sözlüğü, Bilim Ve Sanat Yayınları, Ankara, (2017)
- Burger, J. M.** (2006). *Kişilik*. İstanbul: Kaknüs
- Buss, A.H.** (1961). *The Psychology Of Aggression*. United States: John Wiley & Sons Inc.

- Buss, A.H. And Perry, M.** (1992). The Aggression Questionnaire. *Journal Of Personality And Social Psychology*, 63(3), 452.
- Buunk, B.P., & Dijkstra, P.** (2006). Temptations And Threat:Extradynamic Relationships And Jealousy. In A.L. Vangelisti,& D. Perlman (Eds), *The Cambridge Handbook Of Personalrelationships İçinde* (S. 533–556). New York: Cambridgeuniversity Press.
- Corey, G.** (2005). Psikolojik Danışma, Psikoterapi Kuram Ve Uygulamaları. Ankara: Mentis Yayıncılık
- Çabuk Kaya, N.** (2006). Şiddetin Sosyal Dinamikleri. Toplumsal Bir Sorun Olarak Şiddet Sempozyumu. (105-119). 20-21 Mayıs Ankara: Eğitimsen Yayınları.
- Çelik H,** Üniversite Birinci Sınıf Öğrencilerinin Saldırganlık Tepkileri Bağlanma Tarzları Ve Kişiler Arası Şemalarının İncelenmesi (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü; İstanbul, 2006
- Çolak, B., Kokurcan, A., & Hüseyin, H. Ö.** (2010). Dsm'ler Boyunca Travma Kavramının Seyri. *Kriz Dergisi*, 18(3), 19-26.
- Demirkapı, E.Ş.** (2013). Çocukluk Çağı Travmalarının Duygu Düzenleme Ve Kimlik Gelişimine Etkisi Ve Bunların Psikopatolojiler İle İlişkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi: Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın
- Demirtaş, A.H.** (2004). Yakın İlişkilerde Kıskançlık: Bireysel, İlişkisel Ve Durumsal Değişkenler. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, Ankara
- Demirtaş, H. A.** (2004). Jealousy in close relationships (personal, relational and situational variables). Doctoral thesis, Ankara University, Ankara.
- Demirtaş, A.H.** (2004). Yakın İlişkilerde Kıskançlık: Bireysel, İlişkisel Ve Durumsal Değişkenler. (Yayınlanmamış Doktora Tezi) Ankara: Ankara Üniversitesi
- Dervent F.** Lise Öğrencilerinin Saldırganlık Düzeyleri Ve Sportif Aktivitelere Katılımla İlişkisi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, 2007.
- Dizman H.** Anne-Babası İle Yaşayan Ve Anne Yoksunu Olan Çocukların Saldırganlık Eğilimlerinin İncelenmesi. Fen Bilimleri Enstitüsü Çocuk Gelişimi Ve Eğitimi Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi, 2003.
- Dökmen, Ü.,** 1995, "İletişim Çalışmaları Ve Empati", Sistem Yayıncılık, İstanbul.
- Duran, S., & Ünsal, G.** (2014). Öğrencilerin Aile İçi Şiddete Maruz Kalma Oranı ile Başkalarına Karşı Şiddet Kullanımı ve Saldırganlık Eğilimleri Arasındaki İlişki. *Literatür Sempozyum Psikiyatri Nöroloji Davranış Bilimleri Dergisi*, 1, 2-8.
- Efiliti, E.** (2006). Orta Öğretim Kurumlarında Okuyan Öğrencilerin Saldırganlık, Denetim Odağı Ve Kişilik Özelliklerinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Konya.
- Eisenberg, N., Spinrad, T.L. & Smith, C.L.** (2004). Emotion-related regulation: Its conceptualization, relations to social functioning, and

- socialization. P. Philippot ve R. S. Feldman (Eds.), *The Regulation of Emotion* (277-306). London: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Englander, K.E.** (2003). *Understanding Violence*. (Second Edition). Manhaw: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.
- Erođlu Se.** Saldırganlık Davranışının Boyutları Ve İlişkili Olduğu Faktörler: Lise Ve Üniversite Öğrencileri Üzerine Karşılaştırmalı Bir Çalışma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 21 / 2009
- Eslek, D.,** (2018). Erken Ergenlik Döneminde Çocuk Cinsel İstismarını Önleme Programı Etkililiğinin İncelenmesi. *Ege Üniversitesi.*
- Fleischmann, A. A., Spitzberg, B. H., Andersen P. A., & Roesch, S. C.** (2005). Tickling The Monster: Jealousy İnduction İn Relationships. *Journal Of Social & Personal Relationships*, 22 (1), 49-73.
- Glaser, D.** (2002). Emotional Abuse And Neglect (Psychological Maltreatment: A Conceptual Framework. *Child Abuse & Neglect*, 26(6-7), 697-714.
- Guerrero L. K.** (1998). Attachment-Style Differences İn The Experience And Expression Of Romantic Jealousy. *Personal Relationships*, 5 (3), 273-291.
- Güler, N., Uzun, S., Boztaş, Z. Ve Aydođan, S.** (2002). Anneleri Tarafından Çocuklara Uygulanan Duygusal Ve Fiziksel İstismar/İhmal Davranışı Ve Bunu Etkileyen Faktörler. *Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 24(3), 128-134.
- Gülrmak, K.,** (2019). Web Tabanlı Uygulanan Duygusal İhmal Ve İstismarı Önleme Ebeveyn Eğitim Programının Duygusal İstismar Farkındalık Düzeyine Ve Çocuk Yetiştirme Tutumuna Etkisi. *On Dokuz Mayıs Üniversitesi.*
- Gümüş, Z.** (2018). Erken Dönem Uyumsuz Şemaların Yordayıcısı Olarak Çocukluk Çağı Travmalarının İncelenmesi Öz.
- Harris, C. R., & Darby, R. S.** (2010). Jealousy İn Adulthood. S. L. Hart & M. Legerstee (Ed.), *Handbook Of Jealousy İçinde* (S. 547–571). West Sussex, England: Wiley Blackwell.
- Helvacı Çelik, F.G. Ve Hocaođlu, Ç.** (2018). Çocukluk Çağı Travmaları: Bir Gözden Geçirme. *Sakarya Tıp Dergisi*, 8(4), 695-711.
- Hogo, M. A., Ve Vaughan, G. M.** (2006). *Sosyal Psikoloji*. (Çev. İbrahimyıldız, Aydın Gelmez). Ankara: Ütopya Yayınları.
- Horowitz M.J.** (1986). *Stress Response Syndromes* (2.Nd Edition). New York: Jason Aronson)
- Howard Dubowitz Vd.,** “Child Neglect: Guidance For Pediatricians”, *Pediatrics İn Review*, 2000, 21(4), 111-116, S. 114.
- Kaplan Sj, Pelcovitz D, Labruna V.** Child And Adolescent Abuse And Neglect Research: A Review Of The Past 10 Years. Part I: Physical And Emotional Abuse And Neglect. *J Am Acad Child Adolesc Psychiatry* 1999; 38:1214-1222.
- Kara, B., Biçer, Ü. Ve Gökalp, A.S.** (2004). Çocuk İstismarı. *Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Dergisi*, 47, 140-151.
- Karakulak, F.** (2018). Çocukluk Döneminde Aile İçi Şiddete Maruz Kalan Ergenlerde Saldırganlık Eğilimi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.*

- Karakulak, F.** (2018). Çocukluk Döneminde Aile İçi Şiddete Maruz Kalan Ergenlerde Saldırganlık Eğilimi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, İstanbul
- Keskin, G., & Çam, O.** (2010). Adolescents' strengths and difficulties: approach to attachment styles. *Journal of psychiatric and mental health nursing*, 17(5), 433-441.
- Koç M.** (2007). Gıddetin Ortaya Çıkardığı Psikolojik Travmayla Bağ Etmede Sporun İğlevselliği. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(2), 167-178.
- Koç, B.** (2011). Okullarda Şiddet (2. Baskı). İstanbul: Yazı Yayınları
- Köknel, Ö.**, 1996, 'Bireysel Ve Toplumsal Şiddet', Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul.
- Köksal, F.** (1991). Denetim odağı ile saldırgan davranışlar arasındaki ilişkiler. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Köseoğlu Serhat Armağan**, "Ebeveyn Tutumları Ve Saldırganlık", *Polis Bilimleri Dergisi*, 2004, Cilt:6, 131-150.
- Lopez-Lbor, J. J.** (1988). The Involvement Of Serotonin In Psychiatric Disorders And Behavior. *British Journal Of Psychiatry*, 153, 26-39.
- Main, M., Kaplan, N., & Cassidy, J.** (1985). Security in infancy, childhood, and adulthood: A move to the level of representation. *Monographs of the society for research in child development*, 66-104.
- Mathes EW, Phillips JT, Showron J ve ark.** (1982) Behavioral correlates of the interpersonal jealousy scale. *Educ Psychol Meas*, 42: 1227-31.
- Mathes, E. W., Phillips, J. T., Skowran, J., & Dick, W. E.** (1982). Behavioral Correlates Of The İnterpersonal Jealousy Scale. *Educational And Psychological Measurement*, 42(4), 1227-1231.
- Mccoy, M.L. & Keen, S.M.** (2014). *Child Abuse And Neglect* (2.Nd Edition). New York: Psychology Press.
- Miller, N. E., Sears, R.R., Mowrer, O.H., Doob, L.W., & Dollard, J.** (1941). The Frustration-Aggression Hypothesis. *Psychological Review*, 48(4), 337-342.
- Mullen, P. E.** (1990). A Phenomenology Of Jealousy. *Australian And New Zealand Journal Of Psychiatry*, 24(1), 17-28.
- Mutlu, H.** (2015). Çocukluk Çağı Travmalarının Erişkin Dönem Obezitesi İle İlişkininbelirlenmesi. Doktora Tezi, Başkent Üniversitesi, Ankara.
- Nimkin, K. Ve Kleinman, P. K.** (2001). Imaging Of Child Abuse. *Radiol Clinics Of North America*, 39(4), 843-864.
- Özkorumak, E., Tiryaki, A., Özten, H.**, 2013. Ayakta Başvuran Psikiyatri Hastalarında Erişkin Dikkat Eksikliği Ve Hiperaktivite Bozukluğu Yaygınlığı Eştanı Oranı Ve İşlevsellik Düzeyi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*. 14: 347-353.
- Özmen, A.** (2006). Öfke: Kuramsal Yaklaşımlar Ve Bireylerde Öfkenin Ortaya Çıkmasına Neden Olan Etmenler. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 39(1), 39-56.
- Pelendecioğlu, B. ve Bulut, S.** (2009). Çocuğa Yönelik Aile İçi Fiziksel İstismar. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi*, 9(1), 50-61.
- Pines, A. M.** (2003). Aşk ve Kıskançlık. C. Yonsel (Çev.) İstanbul: Okuyan Us Yayın.
- Pines, A. Ve Aronson, E.** (1983). Antecedents, Correlates And Consequences Of Sexual Jealousy. *Journal Of Personality*, 51 (1), 108-136.

- Pines, A.M.** (1992). Romantic Jealousy: Five Perspectives And An İntegrative Approach. *Psychotherapy: Theory, Research, Practice, Training*, 29 (4), 675-683.
- Polat, O.** (2017). Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı. Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Sadock Benjamin J., Kaplan Harold I., Sadock Virginia A., /2007),** Kaplan & Sadock's Synopsis Of Psychiatry: Behavioral Sciences/Clinical Psychiatry.
- Savi, F.** (2008). 12-15 yaş arası ilköğretim öğrencilerinin davranış sorunları ile aile işlevleri ve ana-baba kişilik özellikleri arasındaki ilişkisinin incelenmesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi. DEÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir
- Semra Sezer Yağcı,** 2019, İstanbul Okan Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü Çocuk Gelişimi Ve Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi Çocukların Algıladıkları Anne Baba Tutumları İle Saldırganlık Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi
- Sheets, V.L., Fredendall, L. L. Ve Claypool, H. M.** (1997). Jealousy Evocation, Partner Reassurance, And Relationship Stability: An Exploration Of The Potential Benefits Of Jealousy. *Evolution And Human Behavior*, 18(6), 387-402.
- Silva, P.** (1997). Jealousy İn Couple Relationships: Nature, Assessment And Therapy. *Behavioral Research Therapy*, 35 (11), 973-985.
- Solmaz, H.** (2019). Üniversite öğrencilerinde kişilerarası bağımlılık düzeyleri ve çocukluk çağı travmaları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
- Sullivan HS** (1953) *The interpersonal theory psychiatry*. NY: Norton.
- Sümer, S.** (2017). Romantik İlişkilerde Bağlanma Stilleri, Romantik Kıskançlık Ve İlişki Doyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klinik Psikoloji Anabilim Dalı, Gaziantep.
- Sümeyye Gülle Düzenli,** (2020) Üniversite Öğrencilerinin Çocukluk Çağı Travmaları İle Aleksitimi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, Psikoloji Anabilim Dalı, İstanbul.
- Şahin, H.** (2004). Saldırganlık ölçeği geçerlik ve güvenirlik çalışması, SDÜ Eğitim Fakültesi Dergisi, 3 (3), 180-190.
- Taner, Y., Ve Gökler, B.** (2004). Çocuk İstismarı Ve İhmali: Psikiyatrik Yönleri. *Acta Medica*, 35(2), 82-86.
- Topbaş M.** İnsanlığın Büyük Bir Ayıbı: Çocuk İstismarı. *Tsk Koruyucu Hekimlik Bülteni* 2004; 3:76-80.
- Tortamış, M.** (2014). Evli Bireylerde Romantik Kıskançlık Düzeyi Ve Aldatma Eğiliminin Şema Terapi Modeli Çerçevesinde Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı Klinik Psikoloji Bilim Dalı, Ankara.
- Turhan, E., Sangün, Ö. Ve İnandı, T.** (2006). Birinci Basamakta Çocuk İstismarı Ve Önlenmesi. *Türk Tabipler Birliği Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 15(9), 153-157.
- Tutkun E., Güner Bç., Ağaoğlu Sa.** Takım Sporları Ve Bireysel Sporlar Yapan Sporcuların Saldırganlık Düzeylerinin İncelenmesi. 9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi Bildiri Kitabı, Muğla, Nobel Yayın Dağıtım, 2006;1068-1071.

- Türksoy, N.** (2003). Psikolojik Travma Ve Tanım Sorunları. Psikolojik Travma Ve Sonuçları (1. Baskı). T.Aker & M.E Önder (Ed.), İstanbul: 5us Yayınları
- Türnüklü, A. & Şahin, İ.** (2004). 13-14 yaş grubu öğrencilerin çatışma çözüm stratejilerinin incelenmesi. Türk Psikoloji Yazıları, 7 (13), 45-61.
- Uluyurt F.** Bazı Değişkenlere Göre Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden 5-6 Yaş Grubu Çocuklarının Akran İlişkileri (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü; Konya, 2012
- Uzbaş, A. & Topçu, Z.** (2010). The prevalence of aggressive and violent behaviors among elementary school students. Elementary Education Online, 9 (1), 93-105.
- Ümran Mutlu** Saldırganlık Düzeyi Ve Zorbalık Arasındaki İlişkide Sosyal Duygusal Öğrenme Becerilerinin Düzenleyici Rolü Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 2020
- Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi Ebeveyn Tutumlarının İlköğretim Öğrencilerinin Saldırganlık Düzeyi İle İlişkisi Selin Yılmaz, 2020
- White, G. L.** (1981). A Model Of Romantic Jealousy. Motivation And Emotion, 5 (4), 295- 310.
- White, G. L.** (1981). Jealousy And Partner's Perceived Motives For Attraction To A Rival. Social Psychology Quarterly, 44(1), 24-30.
- Widom, C. S., Czaja, S. J., Kozakowski, S. S., & Chauhan, P.** (2018). Does adult attachment style mediate the relationship between childhood maltreatment and mental and physical health outcomes?. Child abuse & neglect, 76, 533-545.
- World Health Organization** (2016). Child Maltreatment. Erişim Tarihi: 09.12.2019. <https://www.who.int/en/news-room/fact-sheets/detail/child-maltreatment> Adresinden Edinilmiştir.
- World Health Organization.** Adolescents: Healthrisksand Solutions, [Http://www.who.int/en/news-room/fact-sheets/detail/adolescents-health risksandsolutions](http://www.who.int/en/news-room/fact-sheets/detail/adolescents-health-risksandsolutions). Erişim Tarihi: 01.09.2019.
- Yavuzer Haluk, Yaygın** Anne Baba Tutumları, Remzi Kitapevi, İstanbul, 2004.
- Yılmaz S.** Spor Yapan Ve Yapmayan Ortaöğretim Öğrencilerinin Empatik Eğilimleri İle Saldırganlık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (İstanbul İli Bayrampaşa İlçesi Örneği). Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi Ve Denetimi Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Yeditepe Üniversitesi, 2013.
- YİĞİT İbrahim,** Çocukluk Çağı Ruhsal Travma Yaşantılarının Genç Yetişkinlik Döneminde Görülen Psikolojik Belirtiler İle İlişkisi: Erken Dönem Uyum Bozucu Şemaların Aracı Rolü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara Üniversitesi, Ankara, 2013 (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Yiğit, İ., Ve Erden, G.** (2015). Çocukluk Çağı İstismar Yaşantıları İle Genel Psikolojik Sağlık Arasındaki İlişkide Erken Dönem Uyum Bozucu Şemaların Aracı Rolü. Türk Psikoloji Dergisi, 30(75), 47-59.
- Zara-Page, A.** (2004). Çocuk Cinsel İstismarı: Cinsel İstismara Neden Olan Etkenler Ve Cinsel İstismarın Çocuklar Üzerindeki Etkileri. Türk Psikoloji Yazıları, 7(13), 103-113.

- Zeren Cem, Yengil Erhan, Çelikel Adnan, Arık Ayşegül, Arslan Mustafa,** “Üniversite Öğrencilerinde Çocukluk Çağı İstismarı Sıklığı”, Dicle Tıp Dergisi, 2017, 39(4),536-541.
- Zeren, C., Yengil, E., Çelikel, A., Arık, A., & Arslan, M.** (2012). Üniversite öğrencilerinde çocukluk çağı istismarı sıklığı. Dicle Tıp Dergisi, 39(4), 536-541.
- Zeytinoğlu, E.** (2013). The relationships among self- esteem, jealousy, marital conflict and marital satisfaction, in married people. Master thesis, Dokuz Eylül University, İzmir.
- Zoroğlu S, Tüzün Ü, Şar V, Öztürk M, Kara Me, Alyanak B.** Çocukluk Döneminde İhmal Ve İstismarın Olası Sonuçlarının İncelenmesi. Anadolu Psikiyatri Derg 2001; 2:69- 78.
- World Health Organization** (2002). Child Abuse and Neglect by Parents and other Caregivers.

EKLER

EK1: Etik Kurul Onay Belgesi

EK2: Demografik Bilgi Formu

EK3: Çocukluk Çağı Travma Ölçeği

EK4: Saldırganlık Ölçeği

EK5: Romantik Kıskançlık Ölçeği

EK1: Etik Kurul Onay Belgesi

Evrak Tarih ve Sayısı: 01.10.2021-25747

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : E-88083623-020-25747
Konu : Etik Onayı Hk.

01.10.2021

Sayın GÜLESİN KÖŞŞEKOĞLU

Tez çalışmamızda kullanmak üzere yapmayı talep ettiğiniz anketiniz İstanbul Aydın Üniversitesi Etik Komisyonu'nun 27.09.2021 tarihli ve 2021/10 sayılı kararıyla uygun bulunmuştur.
Bilgilerinize rica ederim.

Dr.Öğr.Üyesi Hüseyin KAZAN
Müdür Yardımcısı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu : BSL3S9K933 Pin Kodu : 70532 Belge Takip Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/istanbul-aydin-universitesi-ebys?>
Adres : Bayyol Mah. İnönü Cad. No:38 Sefaköy , 34295 Kaçıkçakmese / İSTANBUL Bilgi için : Tuğba SÜNNETÇİ
Telefon : 444 1 428 Unvanı : Yarı İşleri Uzmanı
Web : <http://www.aydin.edu.tr/> TelNo : 31002
Kop Adresi : iau.yazisleri@iau.hr03.kap.tr

EK2: Demografik Bilgi Formu

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

1. Cinsiyet

Kadın Erkek

2. Yaş...

3. Medeni haliniz? Evli Bekar

4. Eğitim süreniz

İlkokul mezunu Ortaokul mezunu

Lise mezunu Üniversite mezunu Yüksek lisans (Uzman statüsü) ve üzeri

5. Ailenin toplam geliri?

0-2.500 TL 2.501-5.000 TL 5.001-8.000 TL 8.001 TL ve üzeri

6. Psikiyatrik bir rahatsızlığınız var mı? Evet ise..... Hayır

7. Fiziksel bir rahatsızlığınız var mı? Evet ise..... Hayır

EK3: Çocukluk Çağı Travma Ölçeği

ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMALARI ÖLÇEĞİ *

Sorulara nasıl yanıt verilecek?

Bu sorular **çocukluğunuzda ve ilk gençliğinizde (20 yaşından önce)** başınıza gelmiş olabilecek bazı olaylar hakkındadır. Her bir soru için sizin durumunuza uyan rakamı daire içersine alarak işaretleyiniz. Sorulardan bazıları özel yaşamınızla ilgilidir; lütfen elinizden geldiğince gerçeğe uygun yanıt veriniz. Yanıtlarınız gizli tutulacaktır.

	Hiç bir zaman	Nadiren	Zaman zaman	Sıklıkla	Çok sık olarak
Çocukluğumda yada ilk gençliğimde...					
1. Yeterli yemek bulamazdım.	1	2	3	4	5
2. Ailedekiler bana “salak”, “beceriksiz” yada “tipsiz” gibi sıfatlarla seslenirlerdi.	1	2	3	4	5
3. Anne ve babam ailelerine bakamayacak kadar sıklıkla sarhoş olur yada uyuşturucu alırlardı.	1	2	3	4	5
4. Ailemde önemli ve özel biri olduğum duygusunu hissetmeme yardımcı olan birisi vardı.	1	2	3	4	5
5. Kirli giysiler içersinde dolaşmak zorunda kalırdım.	1	2	3	4	5
6. Sevdiğimi hissediyordum.	1	2	3	4	5
7. Ana babamın benim doğmuş olmamı istemediklerini	1	2	3	4	5

düşünüyordum.					
8. Ailemden birisi bana öyle kötü vurmuştu ki doktora yada hastaneye gitmem gerekmişti.	1	2	3	4	5
9. Ailemdelikler bana o kadar şiddetle vuruyorlardı ki vücudumda morartı yada sıyrıklar oluyordu.	1	2	3	4	5
10. Kayış, sopa, kordon yada başka sert bir cisimle vurularak cezalandırılıyordum.	1	2	3	4	5
11. Ailemde başka türlü olmasını istediğim bir şey yoktu.	1	2	3	4	5
12. Ailemdelikler birbirlerine karşı saygılı davranırlardı.	1	2	3	4	5
13. Ailemdelikler bana kırıcı yada saldırganca sözler söylerlerdi.	1	2	3	4	5
14. Vücutça kötüye kullanılmış olduğuma inanıyorum.	1	2	3	4	5
15. Ailemdelikler beni her türlü kötülükten korumaya çalışırlardı.	1	2	3	4	5
16. Bana o kadar kötü vuruluyor yada dövülüyordum ki öğretmen, komşu yada bir doktorun bunu fark ettiği oluyordu.	1	2	3	4	5
17. Ailemde birisi benden nefret ederdi.	1	2	3	4	5
18. Ailemdelikler kendilerini birbirlerine yakın hissederlerdi.	1	2	3	4	5

19. Birisi bana cinsel amaçla dokundu yada kendisine dokunmamı istedi.	1	2	3	4	5
20. Kendisi ile cinsel temas kurmadığım takdirde beni yaralamakla yada benim hakkımda yalanlar söylemekle tehdit eden birisi vardı.	1	2	3	4	5
21. Çocukluğum mükemmeldi.	1	2	3	4	5
22. Birisi beni cinsel şeyler yapmaya yada cinsel şeylere bakmaya zorladı.	1	2	3	4	5
23. Birisi bana cinsel tacizde bulundu.	1	2	3	4	5
24. Duygusal bakımdan kötüye kullanılmış olduğuma inanıyorum.	1	2	3	4	5
25. Benim ailem dünyanın en iyisiydi.	1	2	3	4	5
26. Cinsel bakımdan kötüye kullanılmış olduğuma inanıyorum.	1	2	3	4	5
27. Ailem benim için bir güç ve destek kaynağı idi.	1	2	3	4	5
28. Gerektiği halde doktora götürülmezdim.	1	2	3	4	5

EK4: Saldırganlık Ölçeği**SALDIRGANLIK ÖLÇEĞİ**

Açıklama: Lütfen aşağıda verilen her durumu dikkatle okuyarak yanıt kağıdı üzerinde, bu konudaki görüşlerinizi hangi uca daha yakınsa o uçta uygun gördüğünüz boşluğa (x) isareti koyunuz.

	Bana çok uyuyor	Bana biraz uyuyor	Bana uyuyor	Kararsızım	Bana uymuyor	Bana biraz uymuyor	Bana hiç uymuyor
29. Haklı olan kişi, karşısındakine doğal olarak herkesin içinde sert ve kırıcı davranabilir.							
30. Beni öfkeliendiren kişiye genellikle öfkelenirim.							
31. Haksızlık karşısında kişinin hakkını araması kendi bilek ve dil gücüne kalmıştır.							
32. Rahatsızlığımı içimde tutmaktansa bu duygumu beni rahatsız eden kişiye açabilirim, örneğin; Dumanından rahatsız oluyorsam, yanımda sigara içene rahatsız olduğumu söylerim.							

33. Başarısızlık karşısında kolay kolay ümitsizliğe kapılmam.							
34. Satın aldığım, fakat sonradan içime sinmeyen bir malı değiştirmeye götürebilirim.							
35. Bir kişi beni küçük düşürmezse içimden onunla alay eder ve ona küfür ederim.							
36. Bir şeyi çok istiyorsam, istediğimi açıkça belirtmem, imada bulunurum.							
37. Bana haksızlık ettiğine inandığım kişilerin başına kötü işler geldiğini, mahvolduğunu hayal ederek avunurum.							
38. Eğer bir düşüncenin doğruluğuna inanıyorsam, bu düşünceyi savunan tekkisi ben olsam bile yine de fikrimi savunurum.							
39. Yeni tanıştığım kişilerle rahatça konuşabilirim.							
40. Karşımdakilere gerek olumlu gerek olumsuz duygularımı rahatça açabilirim.							

41. Eğer bir insan beni çok sınırlendirmişse üzerine yürüyebilirim.							
42. Sınırlendiğimde bazen öyle kendimden geçerim ki ağzımdan çıkan sözlerin farkında olmam.							
43. Bu dünyada yaşayabilmeleri için insanların acımasız olmaları gerekiyor.							
44. Bir dükkân, bir butik veya markette, satıcının benimle ilgilenmediğine inanırsam, onun sonradan çok fazla vaktini alarak intikamımı alırım.							
45. Bana emretmeye hakkı olmadığına inandığım bir kişinin buyruğuna ses çıkartmazsam da, ye verdiği isi yapmam ye da yapsam da bir şeybenzemez.							
46. Bir kişi beni kırsa fakat sonra özür dilese, beni ne kadar kırmıs olduğunuen az birkaç kez üstü kapalı da olsa hatırlatmadan rahat edemem.							

47. Bir kimse görevini yapmadığında her kim olursa olsun bunu kendisine söylerim.							
48. Çok saygı duyduğum bir kişi benimkinin tersi bir düşünceyi savunuyor diye kendi düşüncemi savunmaktan vazgeçmem.							
49. Topluluk karşısında konuşmaktan çekinmem.							
50. Benimkinin tersi olan görüş ve düşünceleri alt etmek bana keyif verir							
51. Sinirlenirsem, tanımadığım kişilerle ağız dalasına hatta tokatlaşmaya veya yumruk kavgasına girişebilirim.							
52. Kişinin hakkını yedirmemek amacıyla başkalarının hakkını yemesini ters bir davranış değildir.							
53. Çevremdekiler istediklerimi yapana dek, imalar, iğnelemelerle onları tedirgin ederim.							
54. İstemediğim bir şey yapmam							

istendiğinde ya o işi geciktiririm ya da bastan savma yaparım.							
55. Bir arkadaşım bir isteğimi yapmamakta direnirse ona, vaktiyle onun için yapmış olduğum iyilikleri hatırlatırım.							
56. Bir kimseden bir istekte bulunacaksam, araya bir aracı koymaktansa gider, yüz yüze görüşürüm.							
57. Birisi bende bir hata bulursa, ben de onun hatalarını bulur ve ortaya dökerim.							
58. İstemediğim bir yer ve toplantıya gitme vakti gelince hastalanıveririm.							

EK5: Romantik Kıskançlık Ölçeği

ROMANTİK KISKANÇLIK ÖLÇEĞİ (RKÖ)

Maddeleri dikkatlice okuyunuz ve aşağıdaki skala yardımıyla ifadelerin karşısındaki boşlukları işaretleyiniz.

1.Kıskançlık Tetikleyicileri

	Aşağıdaki koşullar altında ne kadar kıskançlık yaşarsınız?	1(Hiç)	2	3	4(Orta Düzeyde)	5	6	7(Çok)
1	Birlikte olduğunuz kişi bir partide bir başkasıyla flört ediyor ve uzunca bir süre onunla oldukça yakın dans edip kışkırtıcı bir biçimde davranıyor.							
2	Birlikte olduğunuz kişi bir partide uzunca bir süre bir başkasıyla dans ediyor.							
3	Birlikte olduğunuz kişi bir partide uzunca bir süre bir başkasıyla sohbet ediyor..							
4	Birlikte olduğunuz kişi bir partide uzunca bir süre ortalıktan kayboluyor..							
5	Birlikte olduğunuz kişi bir partide bir ara ortadan kayboluyor							
6	Telefonu çalıyor ve arayan kişi açar açmaz telefonu yüzünüze kapatıyor.							
	Birlikte olduğunuz kişinin aşağıda belirtilen kişiyle cinsel ilişki yaşadığını öğrenirseniz ne kadar kıskanırsınız?	1(Hiç)	2	3	4(Orta Düzeyde)	5	6	7(Çok)
7	Kişisel olarak tanımadığınız ve hakkında çok az bilgi sahibi olduğunuz biri ile.							
8	Kişisel olarak tanımadığınız ve hakkında hiçbir şey							

	bilmediğiniz biri ile							
9	Ailenizden biri ile							
10	Kişisel olarak tanımadığınız ve hakkında çok şey bildiğiniz biri ile							
11	Kişisel olarak tanıdığınız ve güvenmediğiniz biri ile							
12	Tanıdığınız ve size benzediğini düşündüğünüz biri ile							
13	Tanıdığınız, güvendiğiniz ve arkadaşınız olduğunu düşündüğünüz biri ile							
14	En iyi arkadaşınız, sırdaşınız ile							
15	Tanıdığınız ve gıpta (imrendiğiniz) ettiğiniz biri ile							
	Birlikte olduğunuz kişi ile ilgili olarak, aşağıdaki durumlardan her birinde ne kadar kıskançlık duydunuz/duydunuz?	1(Hiç)	2	3	4(Orta Düzeyde)	5	6	7(Çok)
16	Bir başka sevgili bulduğunda.							
17	Sizin cinsiyetinizden yalnız ve sevgili olabileceği biriyle yakın arkadaşlık kurduğunda							
18	Sizin cinsiyetinizden biriyle yakın bir arkadaşlık kurduğunda							
19	Yalnız ve sevgili olarak düşünebileceği kişilere arkadaşça yaklaştığında							
20	Tesadüfen tanıştığı birine beğenisini gösterdiğinde							
21	Çekici bir yabancıyı beğenisini göstererek süzdüğünde							
22	Bir film ya da televizyon yıldızını beğendiğini belirttiğinde							

1-Kıskanç biri olduğunuzu düşünür müsünüz?

Evet ( ) Hayır ( )

2- Sizce ne kadar kıskançsınız?

1 2 3 4 5 6 7

2.Kıskançlık Durumlarında Verilen Tepkiler

	Yaşadığınız en güçlü kıskançlığı anımsayarak, aşağıda yer alan tepkileri ne ölçüde verdiğinizi belirtiniz							
	Fiziksel Tepkiler	1(Hiç)	2	3	4(Orta Düzeyde)	5	6	7(Çok)
23	Baş ağrısı							
24	Titreme							
25	Kusma							
26	Solunum yetersizliği							
27	Tansiyon yükselmesi							
28	Enerji artışı.							
29	Üşüme							
30	Baygınlık							
31	Öğürme							
32	Kramp							
33	Kâbus							
34	Kendini sinir krizi geçirecekmiş gibi hissetme							
35	Tükenmişlik							
36	Uyuşukluk							

37	Mide bulantısı							
38	El ve bacaklarda titreme							
39	Kalp atışında hızlanma							
40	Uykusuzluk							
41	Cinsel uyarılma							
	Duyusal Tepkiler							
42	Öfke							
43	Kendini küçük düşmüş hissetme							
44	Kendine acıma							
45	Kafa karışıklığı							
46	Acı							
47	Sahiplenme							
48	Suçlama							
49	Dışlanmışlık duygusu							
50	Aşağılık duygusu							
51	Engellenme							
52	Kaybetme korkusu							
53	Haset							
54	Kızgınlık							
55	Saldırganlık							
56	Tutku							
57	Hoşgörü							
58	Kaygı							
59	Depresyon							
60	Suçluluk							
61	Keder							

62	Çaresizlik							
63	Savunmasızlık							
64	Heyecan							
65	Duygusal Tükenmişlik							
	Bilişsel Tepkiler							
66	"Bunu bana nasıl yaparsın"							
67	Herkes bana gülecek"							
68	Belki de beni hiç sevmedin ve şimdi de sevmiyorsun							
69	"Bana yalan söyledin"							
70	"Nerede hata yaptım"							
71	"Bir şeyler döndüğünü biliyordum"							
72	"Nasıl oldu da bir şeyler döndüğünü anlamadım"							
73	"Ben sana hiçbir zaman böyle korkunç bir şey yapmazdım							
74	"Bu iş burada biter"							
75	"Bende eksik olup da onda aradığın şey nedir?"							
76	"Keşke, çekici, zeki ve seksi biri olsaydım"							
77	"Beni terk edersen ölürüm"							
78	"Bana böyle davranmaya nasıl cüret							

	edersin"							
79	"Umarım ölürsün(ya da o ölür)"							
80	"Böyle bir acıya dayanamam"							
81	"Keşke ölseydim"							

3.Kıskançlıkla Baş Etme Yolları

	Kıskançlıkla nasıl baş edersiniz?	1(Hiç)	2	3	4(Orta Düzeyde)	5	6	7(Çok)
82	Akılcı tartışma yoluyla							
83	Bağırarak							
84	Ağlayarak							
85	Fiziksel şiddet yoluyla							
86	Sessiz ve gizlice acı çekerek							
87	Olayın komik yanlarını görmeye çalışarak							
88	Kabullenerek							
89	İğneleyerek							
90	Bu durumu, olaydaki rolümün ne olduğunu ve kaybetmekten korktuğum şeyin ne olduğunu düşünme fırsatı olarak değerlendirerek							
91	Sorundan kaçınarak							
92	Soğuk savaşa girerek							
93	Bir şeyler fırlatarak							
94	Görmezden gelerek							
95	Onu kıskandırıp öç alarak							

96	Onu terk ederek							
97	Sessiz ve görünür bir şekilde acı çekerek							
98	İşi şakaya vurarak							

4.Kıskançlığın Olumsuz ve Olumsuz Etkileri

	Aşağıdaki ifadelere ne kadar katıldığınızı belirtiniz. Kıskançlık;							
	Olumlu Etkileri	1(Kesinlikle Hayır)	2	3	4(Belirli Bir Düzeyde)	5	6	7(Kesinlikle Evet)
99	Aşkın göstergelerinden biridir							
100	Bağlılığı artırmaya yarayan bir araçtır							
101	Tek düze ilişkilere heyecan katar							
102	Her iki tarafa da diğerini garantide olarak algılamamayı öğretir							
103	Karşı tarafın daha çekici olarak algılanmasını sağlar							
104	Yaşamı daha ilginç kılar							
105	İlişkiyi daha uzun kılar							
106	Bireyin ilişkisini gözden geçirmesini sağlar							
	Olumsuz Etkileri							

107	Terkedilmeye yol açar							
108	Fiziksel ve duygusal sıkıntıya yol açar							
109	Şiddetle sonuçlanabilir							
110	İlişkide gerginlik yaşanmasına yol açar							
111	Çok daha iyi geçirilebilecek olan zamanın boşa harcanmasıdır							
112	Her iki tarafın özgürlüğünü kısıtlar							
113	Düşünceleri tıkar ve duyguları çarpıtır							

5.Kıskançlığın Nedenleri

	Aşağıda kıskançlığın nedenlerine ilişkin görüşler belirtilmiştir, bunlara ne kadar katıldığınızı belirtiniz. Kıskançlık							
		1(Kesinlikle Hayır)	2	3	4(Belirli Bir Düzeyde)	5	6	7(Kesinlikle Evet)
114	Aşka eşlik eden normal bir tepkidir							
115	Kişisel güvensizliğin bir sonucudur							
116	Dışlanmışlık ve terk edilmişlik duygularının sonucudur							
117	İlişki içindeki güçsüzlüğün sonucudur							

118	Kaybetme korkusunun sonucudur							
119	Kaybeden taraf olmaktan korkmanın sonucudur							
120	Kontrolü kaybetme korkusunun sonucudur							
121	Onun sevgisini kaybetmenin verdiği keder ve acıya verilen bir tepkidir							
122	Bir aşk ilişkisine yönelik tehdide verilen dürtüsel bir tepkidir							
123	Bireyin aldatmaya yönelik kendi isteklerinin bir sonucudur							
124	Bir kadın ya da erkek olarak kendini yetersiz hissetmenin bir sonucudur							
125	Çocuklukta yaşanan bir yoksunluğun ya da terk edilmişliğin bir sonucudur							
126	Başkaları tarafından yetersiz olarak değerlendirilme korkusunun bir sonucudur							
127	Birlikte olduğunuz kişi bir başkasından hoşlandığında ya da bir ilişkisi olduğunda hissettiğiniz suçluluk duygusunun sonucudur, büyük olasılıkla onu							

	savunursunuz, çünkü bu sorunun sizden kaynaklandığını, bunu hak ettiğinizi düşünürsünüz							
128	Bir başkasının başarısını ya da üstünlüğünü çekememenin sonucudur							
129	Yakın ilişkinizin özeline yönelik bir tehlikenin varlığını hissetmenin sonucudur (cinsellik, sırlar ve diğerleri)							

ÖZGEÇMİŞ

Ad- Soyad : Gülesin Köşşekoğlu

ÖĞRENİM DURUMU:

Lisans 2019, İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Psikoloji

Yüksek Lisans : 2021, İstanbul Aydın Üniversitesi, Psikoloji Anabilim Dalı, Klinik Psikoloji

MESLEKİ DENEYİM VE ÖDÜLLER:

22.04.2020-23.05.2021 Sawa Danışmanlık Merkezi

21.06.2019 - 17.02.2020 Aura Psikoterapi, Sanatla Tedavi ve Eğitim Merkezi- Otistikler Derneği -Stajyer

Mart 2019-Haziran 2019 İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi ve Zeytinburnu Belediyesi/Akdem iş birliğiyle yürütülen Otizmde erken tanı ve müdahale ekibinde tarama ve veri girişinden sorumlu psikolog

05.06.2018- 02.11.2018 Ciner Yayın Holding- İnsan Kaynakları Stajyeri

18.09. 2017-29.09.2017 İstanbul(Çapa) Tıp Fakültesi- Nöropsikoloji Laboratuvarı